

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA GMINY CHMIELNIK
NA LATA 2024-2030**

OPRACOWANIE:

Urząd Miasta i Gminy w Chmielniku

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Autorzy opracowania:

Skład zespołu:

mgr Irma Kuznetsova – kierownik zespołu,

mgr inż. Iwona Nowacka,

mgr inż. Maciej Łodyga – koordynator projektu,

mgr Michał Hudak.

Szczególne podziękowania kierujemy dla wszystkich osób – mieszkańców, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, którzy przyczynili się do powstania niniejszego dokumentu.

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

SPIS TREŚCI

1.	WPROWADZENIE	5
2.	DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	7
3.	SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI	16
3.1.	Wprowadzenie	16
3.2.	Struktura przestrzenno-funkcjonalna	16
3.3.	Przyczyny degradacji obszaru	21
3.3.1.	<i>Sfera społeczna</i>	21
3.3.2.	<i>Sfera gospodarcza</i>	34
3.3.3.	<i>Sfera środowiskowa</i>	38
3.3.4.	<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</i>	43
3.3.5.	<i>Sfera techniczna</i>	52
3.4.	Lokalne potencjały obszaru	57
3.5.	Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	64
4.	OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI	66
5.	CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ	68
6.	OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	70
6.1.	Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	71
6.2.	Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	92
7.	OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM	95
8.	MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH....	106
8.1.	Kompleksowość programu	106
8.2.	Koncentracja programu	106
8.3.	Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych	106
8.3.1.	<i>Komplementarność przestrzenna</i>	107
8.3.2.	<i>Komplementarność problemowa</i>	108
8.3.3.	<i>Komplementarność proceduralno-instytucjonalna</i>	110
8.3.4.	<i>Komplementarność międzyokresowa</i>	110
8.3.5.	<i>Komplementarność źródeł finansowania</i>	116
9.	RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	117
10.	WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	120
10.1.	Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	120
10.2.	Koszty zarządzania	122

10.3. Ramowy harmonogram realizacji programu.....	122
11. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI ...	123
12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI.....	127
12.1. Monitoring programu.....	127
12.2. Ocena skuteczności działań rewitalizacyjnych	127
12.3. System wprowadzania modyfikacji do programu	128
13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO	129
14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI	130
15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI	130
16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	131
16.1. Wskazanie zakresu zmian w planie ogólnym gminy	131
16.2. Wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany	131
17. ZAŁĄCZNIKI.....	132
Załącznik nr 1: Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	132
Załącznik nr 2: Tabela ewaluacyjna.....	132
Załącznik nr 3: Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	135
Spis tabel	136
Spis rycin	138

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, **rewitalizacja** stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Definicja ta odwołuje się do najważniejszych zasad skutecznej rewitalizacji. Przede wszystkim jest to proces wieloletni, kompleksowy, zakładający włączenie społeczne, partnerstwo i wielopoziomowe zarządzanie oraz adresowany jest tylko do obszarów znajdujących się w głębokim kryzysie. Kluczową płaszczyzną wyboru działań rewitalizacyjnych jest sfera społeczna, która następnie musi być przedmiotem koordynacji działań w tym i w innych obszarach: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym oraz technicznym. Z tego względu nadawanie nowych funkcji, remonty lub modernizacja techniczna infrastruktury muszą stanowić jedynie narzędzie, a nie cel rewitalizacji.

Osią działań rewitalizacyjnych jest społeczność lokalna i jej potrzeby. Należy zapewnić włączenie wszystkich zainteresowanych (mieszkańców, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne) na każdym etapie programowania i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, ponieważ to ich ostatecznie będą dotyczyć rezultaty rewitalizacji. Dlatego też bez ich udziału nie uda się zapewnić trwałej poprawy obszaru. Podobnie konieczne jest, by działania rewitalizacyjne w gminie nie były działaniami punktowymi, ale by ujęte były w ramy kompleksowego i zintegrowanego podmiotowo i przedmiotowo programu rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Chmielnik na lata 2024-2030 został opracowany na podstawie ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (tj. Dz.U. z 2021 r. poz. 485, z 2023 r. poz. 28, 1688). Stanowi on narzędzie umożliwiające prowadzenie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji wyznaczonym uchwałą nr LX/588/2023 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 4 grudnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik. Jednocześnie pełni funkcję strategii IIT (innego instrumentu terytorialnego), wdrażanej po raz pierwszy w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w odniesieniu do przewidzianych w niej działań finansowych ze środków polityki spójności.

Jedynym dotychczas sformalizowanym okresem, w którym Gmina Chmielnik prowadziła rewitalizację były lata 2016-2023, kiedy to obowiązywał „Program Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2016-2023”. Zmieniający się sposób rozumienia procesów rewitalizacji oraz doświadczenia polskich samorządów w tym zakresie, przyczyniły się do widocznej zmiany podejścia w metodyce wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych. Coraz częściej działania rewitalizacyjne odznaczają wieloaspektowy i zintegrowany charakter. Wzmocnienie roli interesariuszy rewitalizacji z jednoczesnym zwiększeniem partycypacji społecznej sprawiło, że Gminny Program Rewitalizacji stał się kluczową pozycją w systemie dokumentów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030, opracowany w oparciu o Ustawę o rewitalizacji, stanowi dla Gminy zaawansowane narzędzie, które w sposób ciągły, uporządkowany i spójny, nie tylko wyprowadzi ze stanu kryzysowego obszar zdegradowany, ale będzie także przeciwdziałać pogłębianiu się negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na tym obszarze oraz zapobieganie realizacji zagrożeń.

By móc niniejszy Program traktować jako narzędzie praktyczne i zrozumiałe, konieczne jest wyjaśnienie kluczowych pojęć z zakresu rewitalizacji, które będą pojawiać się w poszczególnych częściach dokumentu:

INTERESARIUSZE REWITALIZACJI – mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczysti nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, społeczne inicjatywy mieszkaniowe, towarzystwa budownictwa społecznego oraz członkowie kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 28); inni mieszkańcy gminy; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą; podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne; jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz organy doradcze i konsultacyjne gminy; organy władzy publicznej; inne niż wymienione wyżej podmioty, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

KOMITET REWITALIZACJI – stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą burmistrza, wójta albo prezydenta miasta.

OBSZAR REWITALIZACJI – to obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby jej mieszkańców. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

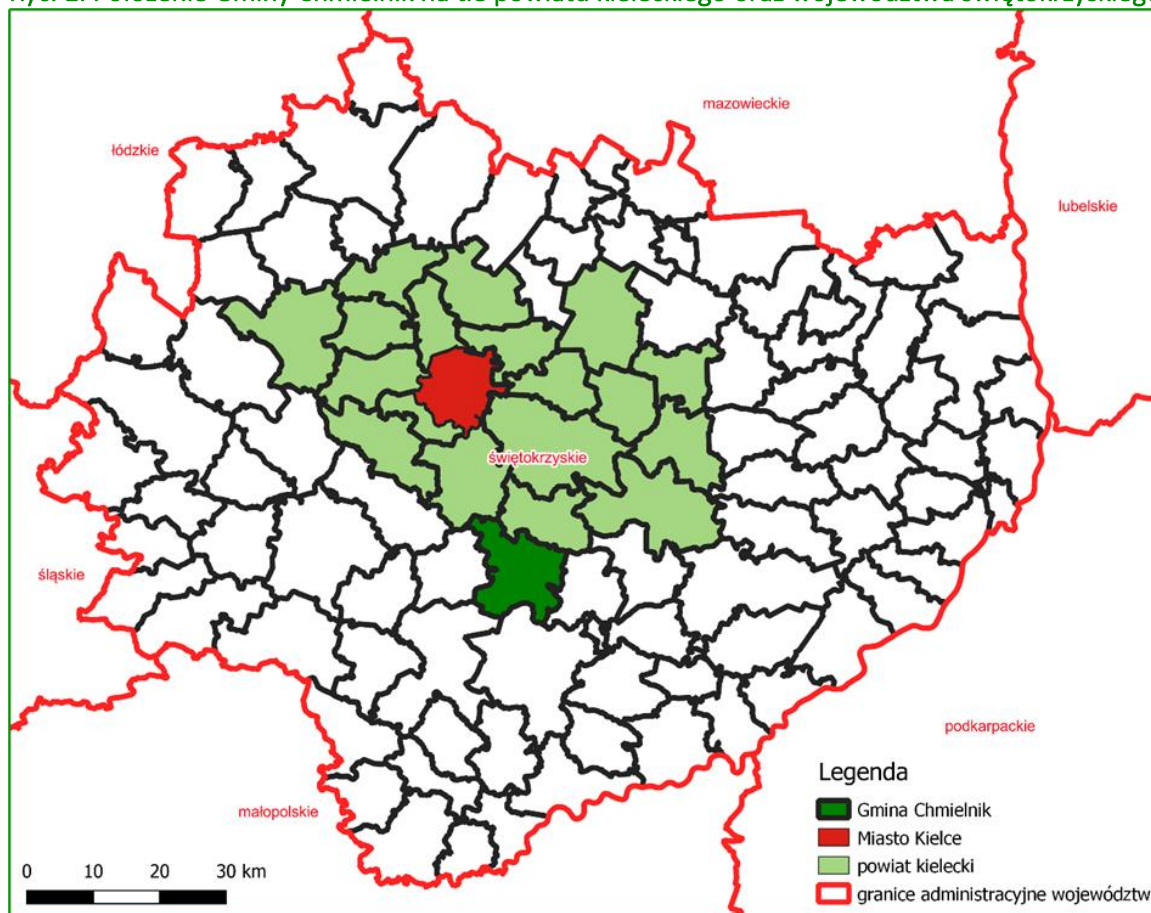

2. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

INFORMACJE PODSTAWOWE

Gmina Chmielnik, jest gminą miejsko-wiejską położoną w centralnej części województwa świętokrzyskiego, na terenie powiatu kieleckiego. Gmina od północy graniczy z gminą Morawica oraz gminą Pierzchnica (powiat kielecki), od wschodu z gminą Gnojno (powiat buski), od południa z gminą Busko-Zdrój (powiat buski), natomiast od południowego zachodu i zachodu kolejno z gminami Pińczów i Kije (powiat pińczowski).

Ryc. 1. Położenie Gminy Chmielnik na tle powiatu kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik.

Powierzchnię Gminy szacuje się na ok. 142 km², co stanowi 6,3% powierzchni powiatu kieleckiego. Populacja Gminy liczy 10 803 mieszkańców, z czego 18% stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym, 59% osoby w wieku produkcyjnym, a 23% osoby w wieku poprodukcyjnym (stan na koniec 2022 r. wg. danych GUS). Mieszkańcy Gminy Chmielnik stanowią nieco ponad 5,1% całej ludności powiatu kieleckiego. Wskaźnik gęstości zaludnienia w Gminie kształtuje się na poziomie 76 os./km².

W skład administracyjny Gminy wchodzi miasto Chmielnik, które jest jednocześnie siedzibą władz samorządowych oraz 25 miejscowości tj.: Borzykowa, Celiny, Chomentówek, Ciecierze, Grabowiec, Holendry, Jasień, Kotlice, Lipy, Lubania, Łagiewniki, Ługi, Minostowice, Piotrkowice, Przededworze, Sędziejowice, Suchowola, Suliszów, Suskrajowice, Szyszczycy, Śladków Duży, Śladków Mały, Zrecze Chałupczańskie, Zrecze Duże i Zrecze Małe.

WYZNACZENIE OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Zgodnie z metodyką prac przyjętą na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego, etap pierwszy dotyczył podziału Gminy Chmielnik na niepodzielne jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Wyznaczone w procesie delimitacji jednostki analityczne odzwierciedlają specyfikę danego terenu, ze szczególnym uwzględnieniem funkcji dominującej, a także sposobu zagospodarowania przestrzennego. Ważnym było również, aby w trakcie dokonywania podziału, uwzględnić intensywność użytkowania danego obszaru. Tak wypracowany podział sprawił, że dokonana w kolejnych etapach porównawcza analiza wskaźnikowa, przeprowadzona została w sposób uwzględniający zróżnicowanie przestrzenne Gminy.

Dokonując podziału Gminy Chmielnik na jednostki analityczne zdecydowano wykorzystać istniejący podział na obręby ewidencyjne. Wyjątek stanowiło Miasto Chmielnik (obręb 01). Analizując dane odnośnie liczby mieszkańców zauważono, że Miasto Chmielnik zamieszkuje 3 805 osób (stan na 31.12.2022 r. wg. Danych Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku), co odpowiada 31,9% ogółu mieszkańców Gminy. Zgodnie z ustawą, ze względu na przekroczenie progu 30% populacji, taka jednostka nie mogłaby stanowić obszaru rewitalizacji. W związku z tym zdecydowano się podzielić miasto na cztery mniejsze jednostki, tym samym spełniając kryterium ustawowe. Granice nowych jednostek wydzielono wzdłuż granic działek ewidencyjnych, dzięki czemu wytyczono ścisłe centrum miasta oraz jego obrzeża, a także obszar wyróżniający się formą zabudowy z uwagi na występowanie zabudowy wielorodzinnej tj. osiedle ul. Piastów. W ten sposób powstały jednostki: „Chmielnik Centrum”, „Chmielnik Północ”, „Chmielnik Południe” oraz „Piastów”. Zaszeregowanie poszczególnych ulic do jednostek analitycznych w granicach Miasta Chmielnik przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 1. Jednostki analityczne Miasta Chmielnik

Lp.	Jednostka analityczna	Wykaz ulic
1	Chmielnik Centrum	ul. 1 Maja, Aleja Zwycięstwa (częściowo), ul. Bednarska (częściowo), ul. Cicha (częściowo), ul. Dojazdowa (częściowo), ul. Dygasińskiego, ul. Furmańska (częściowo), ul. Jana Pawła II, ul. Kielecka (częściowo), ul. Kilińskiego, ul. Konopnickiej, ul. Krótka, ul. Lubańska (częściowo), ul. Mickiewicza, ul. Mielczarskiego (częściowo), ul. Mrucza (częściowo), ul. Ogrodowa, ul. Piastów (częściowo), Plac Kościelny, Plac Kościuszki, Plac Targowy (częściowo), ul. Polna (częściowo), ul. Przemysłowa, ul. Rynek, ul. Sienkiewicza, ul. Starobuska, ul. Szkolna (częściowo), ul. Szydłowska (częściowo), ul. Witosa (częściowo), ul. Wolności, ul. Wspólna, ul. Żeromskiego

2	Chmielnik Północ	Aleja Zwycięstwa (częściowo), ul. Bednarska (częściowo), ul. Cicha (częściowo), ul. Dojazdowa (częściowo), ul. Jasna, ul. Kielecka (częściowo), ul. Leśna, ul. Lubańska (częściowo), ul. Mrucza (częściowo), ul. Na Skarpie, ul. Pierzchnicka, Plac Targowy (częściowo), ul. Pogodna, ul. Słoneczna, ul. Szkolna (częściowo), ul. Szydłowska (częściowo)
3	Chmielnik Południe	ul. Akacyjowa, Aleja Zwycięstwa (częściowo), ul. Brzozowa, ul. Bukowa, ul. Dębowa, ul. Furmańska (częściowo), ul. Głogowa, ul. Grabowa, ul. Jarzębinowa, ul. Jaśminowa, ul. Jaworowa, ul. Jesionowa, ul. Jodłowa, ul. Kalinowa, ul. Klonowa, ul. Leszczynowa, ul. Lipowa, ul. Polna (częściowo), ul. Sosnowa, ul. Wrzosowa
4	Piastów	ul. Mielczarskiego (częściowo), ul. Piastów (częściowo), ul. Witosa (częściowo)

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik.

W wyniku dokonanego podziału Gminy Chmielnik na jednostki analityczne, wyznaczono na jej obszarze 29 jednostek analitycznych. Zakres przestrzenny poszczególnych jednostek przedstawiono na rycinie poniżej.

Ryc. 2. Granice jednostek analitycznych na terenie Gminy Chmielnik

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik.

W kolejnym kroku zebrano i obliczono dla tych jednostek wskaźniki opisujące sferę: społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Na ich podstawie wyznaczono wskaźniki syntetyczne, które posłużyły do określenia natężenia zjawisk kryzysowych dla każdej ze sfer. Zgodnie z przyjętą metodyką, do **obszaru zdegradowanego** włączone mogły zostać jednostki analityczne, których wskaźnik syntetyczny w sferze społecznej był niższy niż 0 oraz dla których zidentyfikowano nagromadzenie negatywnych zjawisk w przynajmniej jednej z pozostałych sfer.

Poniższa tabela przedstawia jednostki analityczne, które spełniały powyższe kryteria wraz z wartością wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej oraz oznaczeniem występowania negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej (gdzie „-” oznacza występowanie negatywnych zjawisk, a „+” ich brak).

Były to jednostki analityczne: Chmielnik Centrum, Borzykowa, Śladków Duży, Piastów, Sędziejowice, Zrecze Duże, Jasień, Zrecze Małe, Celiny i Grabowiec.

Tab. 2. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Chmielnik, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
Chmielnik Centrum	-0,442	+	+	-	-
Borzykowa	-0,400	+	-	+	+
Śladków Duży	-0,256	-	-	+	+
Piastów	-0,211	-	+	+	+
Sędziejowice	-0,180	-	-	+	-
Zrecze Duże	-0,147	-	+	+	-
Jasień	-0,147	+	-	+	+
Zrecze Małe	-0,129	+	+	+	-
Celiny	-0,025	-	-	-	+
Grabowiec	-0,012	-	+	+	+

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik.

Poniżej przedstawiono wyniki analizy wskaźnikowej przeprowadzonej dla Gminy Chmielnik w podziale na jednostki analityczne. Kolorem pomarańczowym zaznaczone zostały jednostki należące do obszaru zdegradowanego. W tak przyjętej analizie, obszar zdegradowany stanowi 10 jednostek analitycznych, których łączna powierzchnia wynosi blisko 52,2 km², co stanowi 40,2% powierzchni Gminy, a zamieszkuje je łącznie 4809 osób, które stanowią 44% wszystkich mieszkańców Gminy Chmielnik.

Obszar rewitalizacji to zgodnie z art. 10 Ustawy o rewitalizacji: obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Ponadto obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Z tego względu do obszaru rewitalizacji nie mogły zostać włączone wszystkie jednostki tworzące obszar zdegradowany, a za **obszar rewitalizacji** została przyjęta jednostka **Chmielnik Centrum**.

Tab. 3. Przedstawienie wyników analizy wskaźnikowej przeprowadzonej dla Gminy Chmielnik w podziale na jednostki analityczne

Jednostka analityczna	Sfera społeczna	Liczba pozostałych sfer, w których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych	Liczba ludności w jednostce analitycznej (os.)	Udział wśród całkowitej ludności Gminy (%)	Powierzchnia jednostki analitycznej (km ²)	Udział w całkowitej powierzchni Gminy (%)
Chmielnik Centrum	-0,442	3	1 750	16,0%	1,3	0,9%
Borzykowa	-0,400	1	277	2,5%	5,0	3,5%
Śladków Duży	-0,256	2	390	3,6%	13,9	9,8%
Piastów	-0,211	1	695	6,4%	0,0	0,0%
Sędziejowice	-0,180	3	335	3,1%	10,8	7,6%
Zrecze Duże	-0,147	2	233	2,1%	3,2	2,2%
Jasień	-0,147	1	185	1,7%	7,8	5,5%
Zrecze Małe	-0,129	1	256	2,3%	4,7	3,3%
Celiny	-0,025	3	375	3,4%	4,9	3,4%
Grabowiec	-0,012	1	313	2,9%	5,6	3,9%
Zrecze Chałupczańskie	0,003	1	162	1,5%	3,5	2,5%
Minostowice	0,010	1	164	1,5%	2,4	1,7%
Łagiewniki	0,025	3	534	4,9%	5,2	3,7%
Chmielnik Północ	0,040	2	636	5,8%	3,0	2,1%
Lipy	0,087	1	126	1,2%	1,6	1,1%
Lubania	0,101	1	259	2,4%	4,4	3,1%
Ługi	0,116	1	258	2,4%	3,2	2,3%
Suskrajowice	0,136	2	124	1,1%	2,2	1,5%
Chmielnik Południe	0,138	1	406	3,7%	3,5	2,4%
Chomentówek	0,195	2	158	1,4%	5,5	3,9%
Suliszów	0,249	0	138	1,3%	12,4	8,7%
Piotrkowice	0,262	1	586	5,4%	5,0	3,5%
Przededworze	0,277	1	835	7,6%	6,0	4,2%
Holendry	0,326	1	72	0,7%	3,3	2,3%

Suchowola	0,376	2	533	4,9%	7,4	5,2%
Szyszczyce	0,562	1	265	2,4%	4,5	3,2%
Śladków Mały	0,564	2	600	5,5%	7,7	5,4%
Ciecierze	0,583	1	83	0,8%	1,1	0,8%
Kotlice	0,801	1	175	1,6%	3,1	2,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik.

Wyboru tej jednostki dokonano na podstawie łącznego spełnienia kryteriów takich jak:

- Istotność jednostki z punktu widzenia rozwoju lokalnego,
- Największa koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej,
- Występowanie negatywnych zjawisk przynajmniej w dwóch pozostałych sferach.

Poglądową mapę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 3. Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Chmielnik

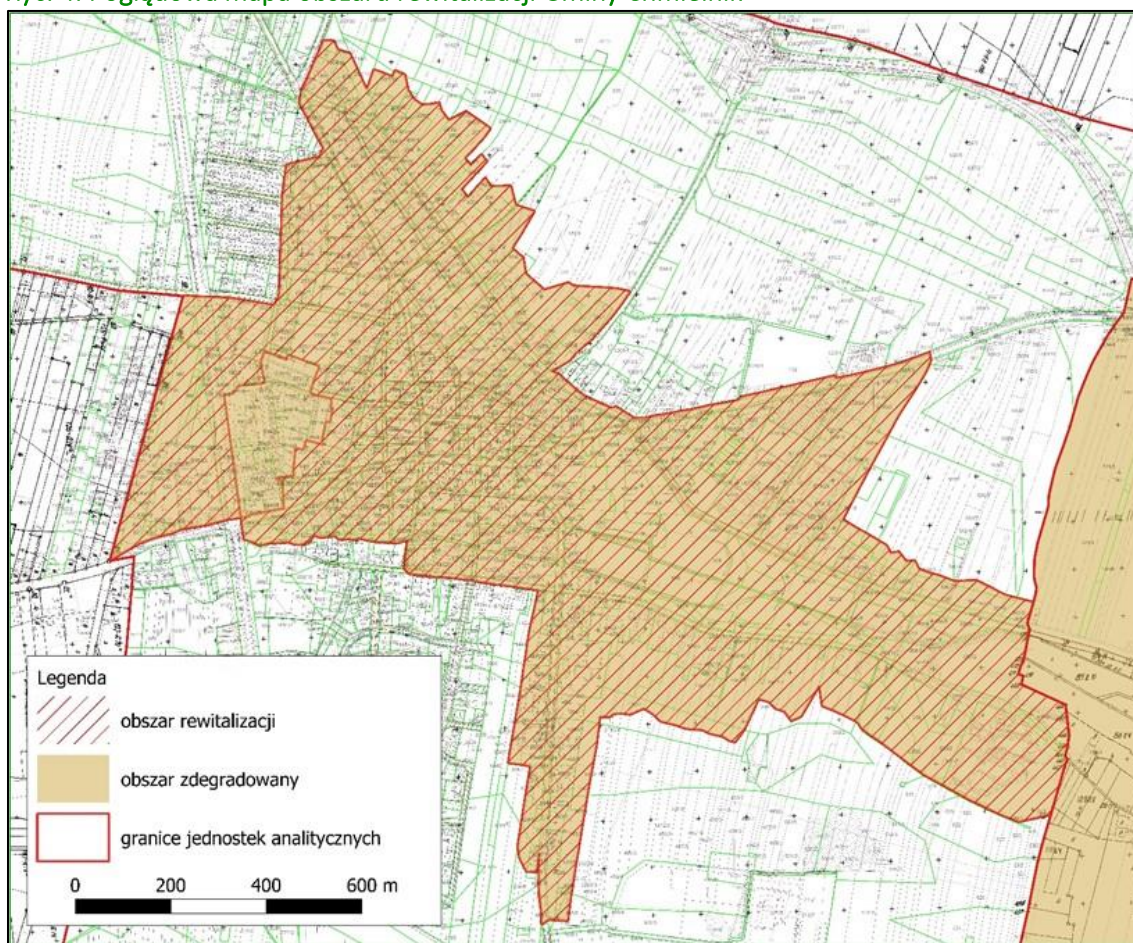
Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik.

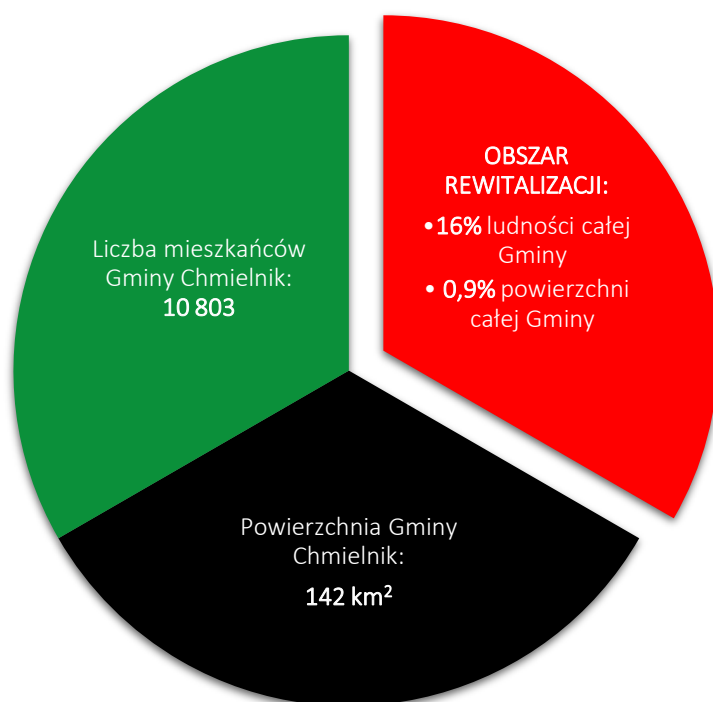
Jednostka analityczna **Chmielnik Centrum** obejmuje 1,3 km², co stanowi 0,9% powierzchni Gminy. Obszar zamieszkuje 1750 osób, które stanowią 16% ogólnej liczby mieszkańców Gminy. Należy podkreślić, również istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego przedmiotowej jednostki ze względu na lokalizację na jej terenie ważnych przestrzeni publicznych (Plac Miejski – Rynek, Park Niepodległości, Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego), lokalizację części instytucji administracyjnych (Urząd Miasta i Gminy Chmielnik, Komisariat Policji, Szpital Powiatowy), oświatowych, kulturalnych i sportowych Gminy (Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku, Samorządowe Przedszkole, Chmielnickie Centrum Kultury, kompleksy sportowe przy ul. Dygasińskiego oraz Kwiatowej, Ośrodek Edukacyjno-Muzealny „Świętokrzyski Sztetl im. Majera Małego”) oraz placówek społeczno-opiekuńczych (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Klub Seniora).

Szczegółowy przebieg granicy obszaru rewitalizacji przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 4. Pogładowa mapa obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik

Źródło: Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik.

Wyznaczony obszar rewitalizacji spełnia wymogi formalne określone w ustawie o rewitalizacji: jego powierzchnia stanowi 0,9% (1,3 km²) powierzchni całej Gminy i jest zamieszkiwany przez 16% (1750 osób) ludności Gminy.

3. SZCZEGÓŁOWA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

3.1. WPROWADZENIE

Diagnoza szczegółowa opracowana w niniejszym rozdziale dotyczy wyznaczonego **obszaru rewitalizacji** przyjętego w Uchwale nr LX/588/2023 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 4 grudnia 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik i wyznaczonego na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik oraz konsultacji społecznych.

Celem diagnozy szczegółowej jest zbadanie występujących zjawisk kryzysowych na obszarze rewitalizacji wraz ze wskazaniem ich przyczyny, a także lokalnych potencjałów, które ułatwią rozwiązanie istniejących problemów.

Problemy, trendy i tendencje opisane za pomocą danych ilościowych, uszczegółowione zostały analizą jakościową, w której wykorzystano różnorodne metody diagnostyczne (w tym ankiety, wywiady, dyskusje, rozmowy, warsztaty, spacer studyjny) zapewniając tym samym **włączenie interesariuszy rewitalizacji** już na etapie diagnozowania.

3.2. STRUKTURA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

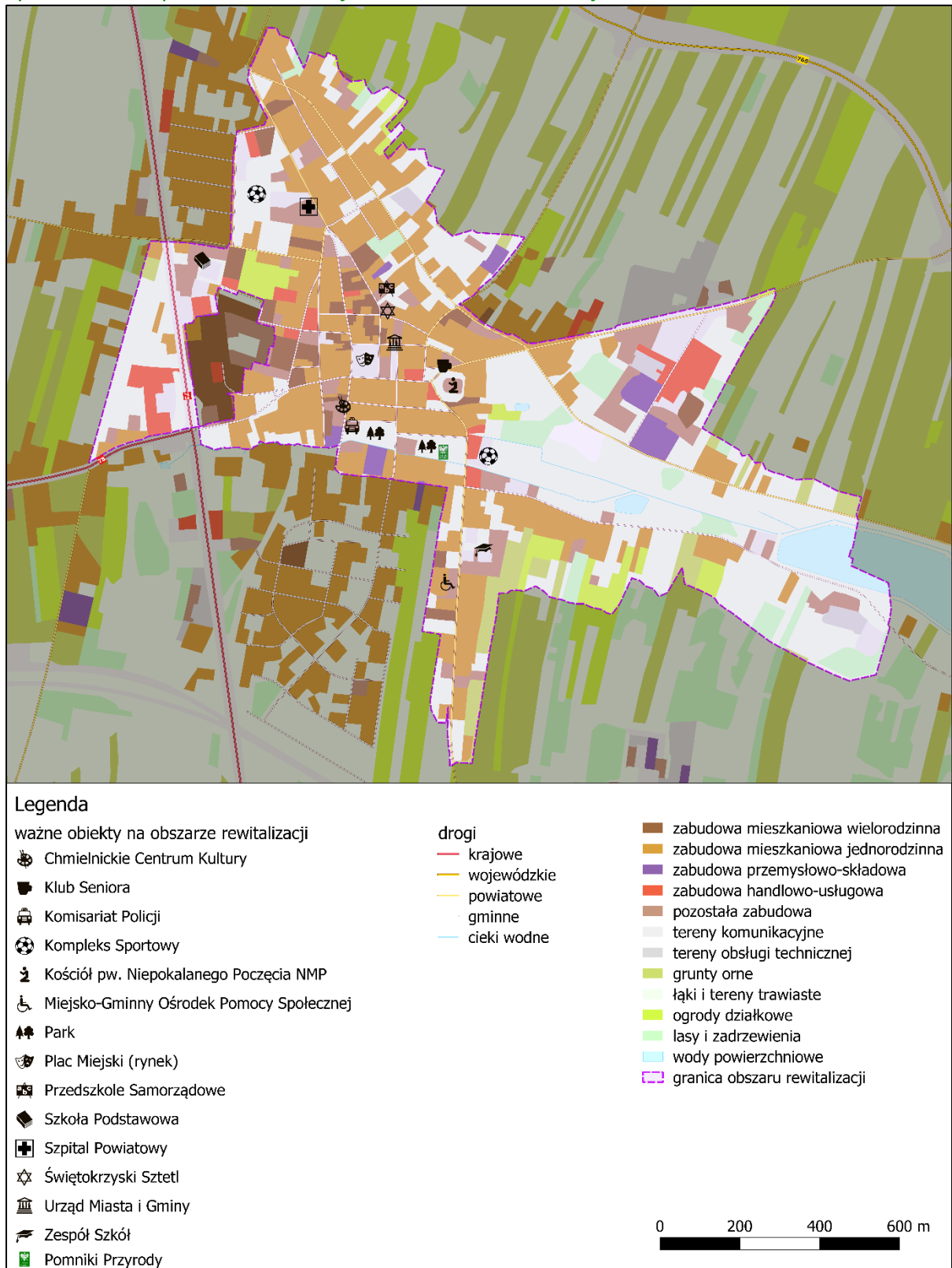
Nadrzędnym dokumentem planistycznym Gminy w momencie opracowywania niniejszego dokumentu jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Chmielnik, pierwotnie przyjęte Uchwałą Nr III/24/2002 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 28.12.2002r., którego ostatnia zmiana (Zmiana Nr 4) nastąpiła na mocy Uchwały Nr XXXIX/331/2017 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 23.10.2017r.

Wyznaczony w Gminie Chmielnik obszar rewitalizacji, stanowiący centralną część Miasta Chmielnik, określić należy jako spójny teren wielofunkcyjny. Centrum miejscowości, stanowiącej główny ośrodek lokalny Gminy, charakteryzuje się wysoką intensywnością zabudowy mieszkaniowej w postaci budynków jednorodzinnych w zabudowie zwartej oraz wolnostojącej. Występuje także zabudowa handlowo-usługowa. W południowej części obszaru rewitalizacji znajdują się tereny zieleni miejskiej oraz tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usług, natomiast w północno-wschodniej części w Studium wyznaczono tereny przemysłowe. Ponadto fragment Gminy objęty rewitalizacją obejmuje swym zasięgiem szereg obiektów spełniających różnorodne funkcje i świadczących różne usługi przeznaczone dla wszystkich mieszkańców Gminy m.in.: Urząd Miasta i Gminy, Chmielnickie Centrum Kultury, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Klub Seniora, Komisariat Policji, Szpital Powiatowy, Szkołę Podstawową, Przedszkole Samorządowe czy Plac Miejski (rynek), Park Niepodległości i Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz kompleksy sportowe przy ul. Dygasińskiego oraz ul. Kwiatowej, a także Kościół pw. Niepokalanego Poczęcia NMP i wiele podmiotów prywatnych działających w sektorze handlu i usług.

Głównymi ciągami komunikacyjnymi biegnącymi przez obszar rewitalizacji są: droga krajowa (73 tj. Aleja Zwycięstwa), drogi powiatowe (m.in.: ul. Szkolna, ul. Bednarska – fragment, ul. Kielecka, ul. Mrucza, ul. Dygasińskiego, ul. Szydłowska – fragment, ul. Konopnickiej, Plac Kościelny, Plac Targowy) oraz szereg dróg gminnych oraz innych.

Ryc. 5. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT10k.

Na obszarze rewitalizacji nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią ani inne formy ochrony przyrody poza Pomnikiem Przyrody przedstawionym na powyższej rycinie.

Z uwagi na historyczny charakter miasta na obszarze rewitalizacji mieści się kilkadziesiąt obiektów wpisanych do wojewódzkiej Ewidencji Zabytków oraz obiektów znajdujących się w wykazie zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków nieruchomości prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. W rejestrze i w ewidencji umieszczono następujące zabytki:

- Willa, ul. Bednarska 43 (ob. 13 Stycznia 43), 1900 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68760, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4888);
- Synagoga, ul. Wspólna 14, XVII w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68785, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4492);
- kościół cmentarny pw. Świętej Trójcy, XVI w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68895, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4490);
- dom, ul. Szydłowska 10, 1888 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68663, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4968);
- dom, ul. Konopnickiej 5, 1901 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68634, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4603);
- kamienica, ul. Wolności 8, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68845, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.5014);
- kamienica, ul. Jana Pawła II 4, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68728, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4584);
- kamienica, ul. Rynek 1, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68803, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4663);
- kamienica, ul. Rynek 3, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68638, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4685);
- kamienica, ul. Rynek 4, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68743, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4704);
- kamienica, ul. Rynek 9, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68641, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4763);
- kamienica, ul. Rynek 14, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68645, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4786);
- kamienica, ul. Rynek 16, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68819, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4795);
- kamienica, ul. Sienkiewicza 3, koniec XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68658, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4872);
- kamienica, pl. Kościuszki 8, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68798, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4627);
- d. zajazd, ob. budynek usługowo-mieszkalny, Rynek 26, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68828, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4495);
- d. hotel, ob. budynek mieszkalny, Szydłowska 27, koniec XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68674, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4999);
- zespół kościoła parafialnego pw. Niepokalanego Poczęcia NMP, pl. Kościelny, XVIII w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_ZE.22458, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_ZE.640);
- dzwonnica-brama, pl. Kościelny, 1. poł. XIX w. (PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BL.20165, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BL.1046);
- kościół parafialny pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, pl. Kościelny, 1730-1883 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_N_26_BK.68881, PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4482).

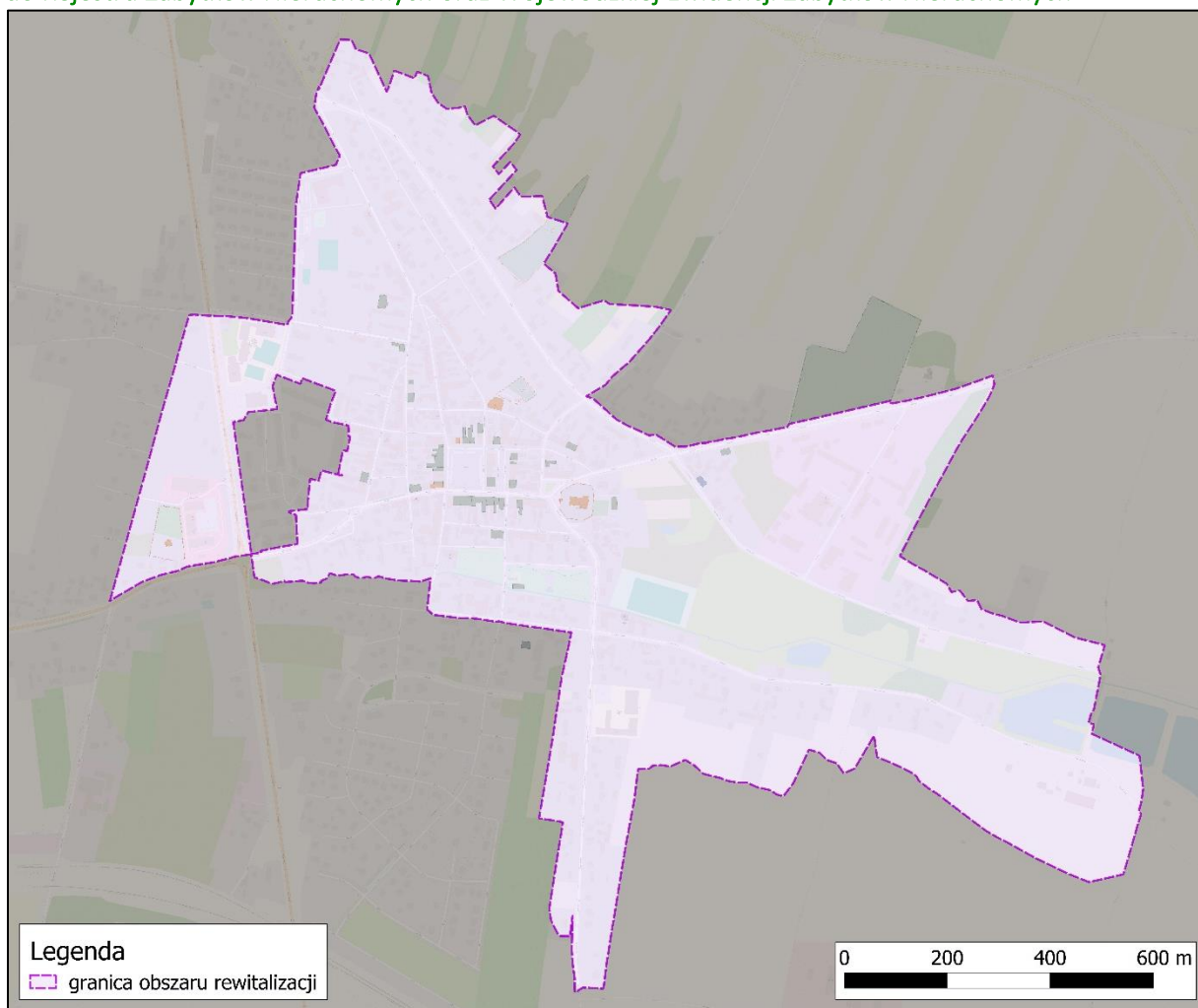
Natomiast tylko w wojewódzkiej ewidencji zabytków nieruchomości znajdują się:

- dom, ul. Bednarska 25 (ob. 13 Stycznia 25), koniec XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4881);
- dom, ul. Bednarska 16 (ob. 13 Stycznia 16), 1880 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4879);
- dom, ul. Bednarska 12 (ob. 13 Stycznia 12), 2 poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4874);
- dom, ul. Furmańska 1, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4547);
- dom, ul. Rynek 2, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4672);
- dom, ul. Rynek 5, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4751);
- dom, ul. Rynek 6, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4755);
- dom, ul. Rynek 8, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4759);
- dom, ul. Rynek 10, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4765);
- dom, ul. Rynek 12, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4776);
- dom, ul. Rynek 13, XVIII w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4780);
- dom, ul. Rynek 15, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4790);
- dom, ul. Rynek 15a, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4792);
- dom, ul. Rynek 17, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4807);
- dom, ul. Rynek 20, 1. poł. XVIII w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4809);
- dom, ul. Rynek 21a, 2. poł. XVIII w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4815);
- dom, ul. Rynek 22, 2. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4850);
- dom, pl. Kościuszki 5, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4625);
- dom, pl. Kościuszki 4, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4622);
- dom, pl. Kościuszki 1, 1. poł. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4618);
- dom, ul. Krótka 2, 4. ćw. XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4649);
- łaźnia miejska, następnie masarnia, ul. Kilińskiego 12, 1890 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4501);
- cmentarz rzymskokatolicki, przykościelny, 1356 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_CM.32848);
- cmentarz żydowski, w sąsiedztwie ul. Mruczej, 1565 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_CM.32845);
- rzeźnia miejska, ul. Żeromskiego 13, 1880 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.5022);
- plebania, pl. Kościelny 7, koniec XIX w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_BK.4488);
- cmentarz rzymskokatolicki, przykościelny, pl. Kościelny, 1730-1783 r. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_CM.32850).

Ich rozmieszczenie przestrzenne zostało przedstawione na poniższej rycinie. Kolorem zielonym oznaczone zostały zabytki pochodzące z XIX w., natomiast kolorem pomarańczowym zabytki datowane na XVI-XVIII w. Warto podkreślić, że w granicach obszaru rewitalizacji znajduje się również zespół urbanistyczny z XIII w. (Inspire id: PL.1.9.ZIPOZ.NID_E_26_UU.59). Obejmuje on układ miejski najstarszej części miasta.

Ponadto w Gminie od 2019 na mocy Zarządzenia Nr 130/2019 Burmistrza Miasta i Gminy Chmielnik z dnia 18 października 2019 r. w sprawie: przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Chmielnik, obowiązuje Gminna Ewidencja Zabytków Miasta i Gminy Chmielnik. Również w niej znajduje się kilkadziesiąt zabytków nieruchomości, a także jedno stanowisko archeologiczne ujęte również w rejestrze zabytków tj. osada młodszej epoki kamienia (Nr rejestru: 591 z 07.03.1972 r.) oraz 9 stanowisk archeologicznych.

Ryc. 6. Mapa istniejących zabytków nieruchomych znajdujących się na obszarze rewitalizacji wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych oraz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków Nieruchomych

Źródło: opracowanie własne na podstawie serwisu Narodowego Instytutu Dziedzictwa, <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/> (dostęp na 19.02.2024 r.).

3.3. PRZYCZYNY DEGRADACJI OBSZARU

3.3.1. Sfera społeczna

Wyznaczony w Gminie Chmielnik obszar rewitalizacji charakteryzuje się nagromadzeniem negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Analiza wskaźnikowa wykonana na potrzeby delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała szczególnie problemy w zakresie: bezrobocia, alkoholizmu, ubóstwa, przestępczości oraz niskiego poziomu kapitału ludzkiego.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie wybranych wskaźników dotyczących sfery społecznej pomiędzy obszarem rewitalizacji a średnią gminną.

Tab. 4. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik

SFERA SPOŁECZNA		Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
BEZROBOCIE	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	5,81	4,83
	Udział osób długotrwale bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	2,0%	2,0%
	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym w ogólnej liczbie bezrobotnych	14,4%	16,2%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	1,0%	0,8%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	26,3%	29,0%
ALKOHOLIZM	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,8%	0,2%
UBÓSTWO	Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	3,9%	2,6%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	56,3%	51,0%
	Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	2 700,62	2 311,96
	Liczba uczniów otrzymujących stypendium socjalne w przeliczeniu na 100 uczniów	7,39	8,06
	Liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów	10,12	7,85
PRZESTĘPCZOŚĆ	Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	30,63	14,46

	Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,49	0,33
OSOBY ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	50,3%	51,0%
	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej	67,7%	68,5%
KAPITAŁ SPOŁECZNY	Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	14,9%	18,0%
	Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	26,7%	22,3%
	Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2022/2017	89,2%	95,2%
POZIOM EDUKACJI	Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty (średnia z 3 przedmiotów)	63,00	61,67
POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM	Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców	0,78	0,47

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik.

BEZROBOCIE

Analizując wskaźniki bezrobocia na obszarze rewitalizacji dostrzec można, że problem ten pojawia się zarówno w kwestii wysokiego udziału osób bezrobotnych przypadającego na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym oraz odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców. Spośród 5 wskaźników mierzących sytuację bezrobotnych w poszczególnych jednostkach analitycznych 2 z nich odnoszące się do obszaru rewitalizacji przekraczały średnią gminną.

Średnio co 17 osoba w wieku produkcyjnym mieszkająca w centrum Chmielnika była osobą bezrobotną. Dla porównania dla całego obszaru Gminy był to co 21 mieszkaniec w wieku produkcyjnym. Warto również podkreślić, że 2% spośród osób w wieku produkcyjnym zamieszkujących obszar rewitalizacji stanowiły osoby długotrwale bezrobotne. Oznacza to, że średnio nieco ponad 1/3 osób bezrobotnych mieszkających na obszarze rewitalizacji nie posiadała pracy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. Był to jednak wynik analogiczny do obserwowanej średniej gminnej, gdzie osoby długotrwale bezrobotne również stanowiły 2% wszystkich mieszkańców w wieku produkcyjnym. Co więcej, na obszarze rewitalizacji średnio 1% wszystkich mieszkańców stanowiły osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia. Dla porównania średnia dla Gminy wyniosła 0,8%.

Z analizy ofert pracy wynika, że w samym Chmielniku dostępnych jest kilka ofert pracy, a poszukiwani są głównie kierowcy, handlowcy, pracownicy sklepów, fizjoterapeuci czy ślusarze i monterzy oraz magazynierzy, ale również kucharze (źródło: olx.pl; dostęp na 19.02.2024 r.).

Świadczy to nie tyle o braku ofert pracy, co o ich dużym ukierunkowaniu na konkretny rodzaj pracownika oraz o potrzebie dalszego rozwoju oferty społecznej i kulturalnej ukierunkowanej również na osoby bezrobotne, tak aby poszerzyć ich umiejętności oraz zwiększyć wiedzę i chęci do podjęcia pracy, tym samym polepszając ich atrakcyjność na rynku pracy. W celu poprawy aktualnego stanu bezrobocia należałoby zapewnić działania mające na celu reintegrację tej grupy osób z rynkiem pracy poprzez zorganizowanie szkoleń czy warsztatów doszkalających.

Warto podkreślić, że w Gminie już teraz organizowanych było wiele projektów ukierunkowanych na walkę z bezrobociem m.in.: Projekt „Dobry czas na lepszą przyszłość – aktywizacja społeczno-zawodowa w Gminie Chmielnik”, w ramach którego realizowane były kursy i szkolenia zawodowe, skutkujące nabyciem kompetencji lub kwalifikacji zawodowych czy Projekt „Czas na lepszą przyszłość”, dzięki któremu możliwe było uzyskanie kompetencji i kwalifikacji zawodowych w zawodach, z jakimi uczestnicy projektu wiązali przyszłość. Co więcej, wszystkim osobom biorącym udział w projekcie udało się znaleźć pracę na terenie Gminy Chmielnik, gdzie mogli odbywać 12-miesięczne zatrudnienie subsydiowane w ramach pomocy de minimis. Ponadto Gmina stale współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy poprzez organizację Targów Pracy na terenie Gminy Chmielnik oraz spotkań informacyjnych na temat możliwości wsparcia dla osób bezrobotnych m.in. dotacji na otwarcie działalności gospodarczej, kursów czy szkoleń. Współpraca występuje również z Lokalną Grupą Działania „Biała Ługi”, w ramach której organizowane są spotkania informacyjne na temat możliwości wsparcia dla osób bezrobotnych m.in. poprzez dotacje na otwarcie działalności gospodarczej. Dodatkowo w Urzędzie Miasta i Gminy Chmielnik funkcjonuje Punkt Informacyjny Funduszu Pożyczkowego Województwa Świętokrzyskiego, prowadzony przez Wydział Rozwoju Gospodarczego, a na stronie Gminy oraz mediach społecznościowych regularnie rozpowszechniane są informacje na temat możliwych źródeł wsparcia bezrobotnych np. Lokalny Plac Targowy „Dobre bo Chmielnickie” czy indywidualne rozmowy z osobami bezrobotnymi.

Poza działaniami Urzędu Miasta i Gminy oferowanymi dla osób bezrobotnych i chcących rozpocząć swoją działalność gospodarczą na terenie Gminy, przy granicy obszaru rewitalizacji swoją siedzibę posiada również Centrum Integracji Społecznej w Chmielniku prowadzone przez Fundację „Nadzieja Rodzinie” z Kielc. Placówka realizuje specjalistyczny program pracy z osobami wykluczonymi społecznie lub zagrożonymi wykluczeniem, w ramach którego przygotowuje osoby bezrobotne do aktywności zawodowej. Reintegracja społeczna obejmuje prowadzenie kursów, warsztatów i konsultacji indywidualnych. Celem zajęć jest wzmocnienie kompetencji osobistych i społecznych uczestników. Aktywizacja zawodowa polega na podnoszeniu kwalifikacji poprzez szkolenia i kursy pouczające do zawodu.

Wszystkie ww. działania wpływają pozytywnie na spadek bezrobocia oraz coroczny przyrost podmiotów gospodarczych na terenie obszaru rewitalizacji, jak również całej Gminy Chmielnik.

ALKOHOLIZM

Drugie z badanych w sferze społecznej zjawisk stanowił alkoholizm. Został on zbadany za pomocą wskaźnika odsetka osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców. Powyższy wskaźnik na obszarze rewitalizacji osiągnął wartość 0,8% czterokrotnie wyższą wartość od średniej gminnej wynoszącej 0,2%. W aspekcie problemu alkoholizmu na etapie warsztatów rewitalizacyjnych z mieszkańcami podniesiony został również problem spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz często powiązanych z tym faktem aktach wandalizmu, śmiecenia czy zakłócania spokoju i ciszy nocnej. Również w celu poprawy sytuacji związanej z problemem alkoholizmu rekomenduje się przedsięwzięcie odpowiednich działań społecznych ukierunkowanych, na tę grupę społeczną, ale również wzbogacenie i uatrakcyjnienie oferty kulturalnej w celu pośredniego zapobiegania szerzeniu się problemu np. poprzez działania infrastrukturalne, sportowe oraz kulturalne zapewniające interesującą i ogólnodostępną ofertę w oparciu o przestrzenie sportowe i tereny zielone na obszarze rewitalizacji stanowiąc realną alternatywę spędzania czasu wolnego. W celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i przeciwdziałania spożywaniu alkoholu w miejscach publicznych rekomendowane jest również poszerzenie sieci monitoringu miejskiego o nowe punkty.

UBÓSTWO

Kolejnym z badanych zjawisk w sferze społecznej było ubóstwo. Zjawisko ubóstwa odnosi się do poziomu zaspokojenia potrzeb osób, rodzin, gospodarstw domowych do poziomu ich zaspokojenia przez innych członków społeczeństwa. Odnosi się ono do zjawisk takich jak niedostatek i bieda, czego skutkiem jest m.in. bezradność, brak motywacji, wykluczenie społeczne i obniżenie poziomu życia. Oznacza to, że ubóstwo charakteryzują nadmierne rozpiętości w poziomie zaspokojenia potrzeb w społeczeństwie.

Problem ubóstwa w Gminie Chmielnik został zbadany za pomocą 5 wskaźników, spośród których dla obszaru rewitalizacji aż 4 przekraczały wartości średniej gminnej.

Zaobserwowano wyższy niż w Gminie udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców (3,9% na obszarze rewitalizacji do 2,6% średniej gminnej). Podobna sytuacja dotyczyła wartości odsetka osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej (56,3% na obszarze rewitalizacji do 51% średniej gminnej).

Również kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji przewyższała średnie wartości dla całej Gminy (2 700,62 zł/os. na obszarze rewitalizacji do 2 311,96 zł/os. w Gminie).

Kolejnym ze wskaźników, który przekroczył wartości średniej gminnej była liczba uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów. Z tej formy pomocy na obszarze rewitalizacji korzystało średnio co dziesiąte dziecko w wieku szkolnym. Dla porównania w całej Gminie było to średnio co trzynaste dziecko.

Mieszkańcy Gminy Chmielnik, którzy osiągają niskie dochody mogą korzystać ze wsparcia w postaci dostępu do mieszkań komunalnych lub socjalnych, które zlokalizowane są głównie na obszarze rewitalizacji (łącznie prawie 70%). Wiele mieszkań komunalnych i socjalnych wymaga jednak prac infrastrukturalnych w zakresie prac remontowych lub termomodernizacji. Ponadto według danych na koniec 2022 roku, średni czas oczekiwania na lokal socjalny lub komunalny w Gminie Chmielnik wynosił 2 lata, a czekało na nie 6 osób z obszaru całej gminy. Również podczas warsztatów z mieszkańcami podniesiony został problem niewystarczającej liczby mieszkań socjalnych i komunalnych oraz stanu technicznego funkcjonujących obiektów tego rodzaju. Ogólną charakterystykę dostępu do mieszkań przedstawia poniższa tabela.

Tab. 5. Wybrane informacje o dostępie do mieszkań komunalnych i socjalnych w Gminie Chmielnik

Wskaźnik	Wartość (2022 rok)	
	Ogółem w gminie	Ogółem na obszarze rewitalizacji
Liczba lokali socjalnych (szt.)	93	65
Liczba lokali komunalnych (szt.)	13	3
Średni czas oczekiwania na lokal socjalny lub komunalny (l. mies.)	2 lata	2 lata
Liczba osób oczekująca na lokal socjalny lub komunalny (l. os.)	6 os.	4 os.

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku.

Pogłębiające się zjawisko ubóstwa niesie za sobą wiele negatywnych skutków, które są odczuwane nie tylko przez osoby bezpośrednio nim dotknięte, ale także przez ogół społeczności lokalnej. Rosnąca frustracja w związku z trudną sytuacją życiową prowadzi do występowania patologii społecznych, konfliktów rodzinnych, a w skrajnych przypadkach także przemocy. Skutki takich zachowań są również negatywnie odczuwane przez społeczeństwo. Sytuacja ta jest szczególnie niekorzystna w przypadku, gdy

ubóstwem dotknięta jest większa grupa mieszkańców, która często koncentruje się w niektórych obszarach na terenie Gminy. Skupiska osób ubogich sprzyjają występowaniu m.in. kradzieży, napadów lub innych przestępstw, które przyczyniają się do obniżenia bezpieczeństwa w danych przestrzeniach publicznych. W konsekwencji obszary te są dotknięte wykluczeniem, a także swego rodzaju stygmatyzacją, która dodatkowo pogłębia negatywne zjawiska.

PRZESTĘPCZOŚĆ

Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano występowanie problemu przestępczości. Problem przestępczości zbadano na podstawie dwóch wskaźników: liczby stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czynów karalnych nieletnich na 1000 mieszkańców oraz liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Oba z badanych wskaźników osiągnęły wartości mniej korzystne na obszarze rewitalizacji.

Z wartości ww. wskaźników wynika, że liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) na 1000 mieszkańców przekroczyła analogiczną wartość dla Gminy ponad dwukrotnie – na obszarze rewitalizacji wskaźnik ten wyniósł 30,63 przy średniej gminnej posiadającej wartość równą 14,46. W 2022 roku na terenie całej Gminy Chmielnik stwierdzono prawie 160 wykroczeń, z czego niecała 1/3 z nich wystąpiła na obszarze rewitalizacji. Warto również podkreślić, że w 2022 roku na obszarze całego miasta popełniono ok. 44% spośród 180 wszystkich przestępstw z obszaru Gminy.

Ponadto zarejestrowano większą niż średnia gminna wartość wskaźnika odnoszącego się do liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” przypadających na 100 mieszkańców – na obszarze rewitalizacji osiągnął on liczbę 0,49 przy średniej gminnej wynoszącej 0,33. Procedura "Niebieskiej Karty" to instytucjonalne narzędzie służące do przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W 2022 roku na obszarze rewitalizacji objęte tym narzędziem było 9 osób (spośród 36 takich przypadków w całej Gminie). Warto podkreślić, że podobne zachowania mogą występować także na większą skalę, jednak mogą nie być one zgłaszane, przez co trudno jest określić faktyczną skalę problemu przemocy w rodzinie.

Uczestnicy warsztatów zwrócili uwagę na akty wandalizmu występujące na obszarze rewitalizacji. Jako grupę docelową wskazano na młodzież oraz młodych-dorośli, co nie znaczy, że wymienionych czynów nie popełniają również dorośli. Przyczyną wspomnianych negatywnych zachowań jest najczęściej brak zajęć oraz niskie zaangażowanie w życie społeczne i niski poziom integracji ze środowiskiem lokalnym. Problem dodatkowo zaognia niewystarczająca liczba atrakcyjnych miejsc spotkań i oferowanych zajęć oraz liderów w reprezentowanych grupach powodując niską aktywność obywatelską i brak inicjatyw własnych.

Podczas wizji lokalnej przeprowadzonej z przedstawicielami Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku potwierdzono występowanie licznych aktów wandalizmu w przestrzeni publicznych. Szczególnie były one widoczne w sąsiedztwie terenów zieleni urządzonej – w okolicach Parku Niepodległości, Parku im. Marszałka Piłsudskiego oraz na przylegającym do nich placu zabaw.

Ryc. 7. Przykłady aktów wandalizmu w postaci graffiti na obszarze rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 18.01.2024 r.

W celu zapobiegania występowania działań poza granicami prawa w Chmielniku funkcjonuje monitoring gminny. Monitoring gminny jest swoistym straszakiem przed prowadzeniem nieodpowiednich działań. Zwykle w miejscach, w których zlokalizowane są punkty monitoringu odnotowuje się zmniejszony lub całkowity brak działań, takich jak wandalizm czy spożywanie alkoholu w miejscach do tego nieprzeznaczonych, jednak dostrzec można, iż w grupie miejsc zaopatrzonych w monitoring znajduje się również Park oraz Rynek, w przestrzeni których wciąż spotkać można akty wandalizmu lub osoby spożywające alkohol – proceder ten został podniesiony przez mieszkańców podczas warsztatów. Świadczyć to może o konieczności dalszego rozwoju sieci monitoringu gminnego w tych miejscach, poprawie oświetlenia lub zwiększenia partoli policji.

Lokalizację punktów monitoringu gminnego na obszarze rewitalizacji przedstawia poniższa tabela.

Tab. 6. Lokalizacja punktów monitoringu gminnego na obszarze rewitalizacji

Monitoring gminny	
Obszar rewitalizacji	liczba sztuk
Rynek	10
Plac Kościuszki	10
Park Miejski im. Marszałka Józefa Piłsudskiego	11
Kompleks edukacyjno-sportowy przy ul. Kwiatowej	2

Źródło: opracowanie na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku.

WSPARCIE OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, za osobę ze szczególnymi potrzebami uznaje się osobę, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przewyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

Problem zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami zbadano w oparciu o następujące wskaźniki:

- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej;
- Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej.

Wszystkie z powyższych wskaźników na obszarze rewitalizacji osiągnęły wartości minimalne mniejsze od średniej gminnej, co oznacza, że obszar ten nie odbiega w negatywny sposób od sytuacji obserwowanej w całej Gminie. Pierwszy z nich, a więc odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej, posiadał wartość 50,3%, natomiast drugi tj. odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby w ogólnej liczbie korzystających z pomocy społecznej, 67,7%. Dla porównania średnia gminna dla obu wskaźników wynosiła kolejno 51% i 68,5%.

Pomimo nieprzekroczenia średnich wartości z obszaru gminy, występowanie osób borykających się z różnego rodzaju problemami zdrowotnymi wymaga przedsięwzięcia odpowiednich działań mających na celu poprawę jakości życia także tej grupy mieszkańców obszaru rewitalizacji – np. poprzez niwelowanie barier architektonicznych, w taki sposób, aby przeciwdziałać poczuciu wykluczenia społecznego u tychże osób.

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Kapitał społeczny to obszerne pojęcie na pograniczu socjologii i ekonomii, które dotyczy całości stosunków społecznych w obrębie danej zbiorowości, umożliwiającym w przyszłości nawiązywanie innych konstruktywnych relacji społecznych. W kontekście samorządu nie sposób mówić o kapitale społecznym w oderwaniu od kwestii tendencji demograficznych, zmian w poszczególnych grupach ekonomicznych oraz zastępowalności pokoleń na rynku pracy.

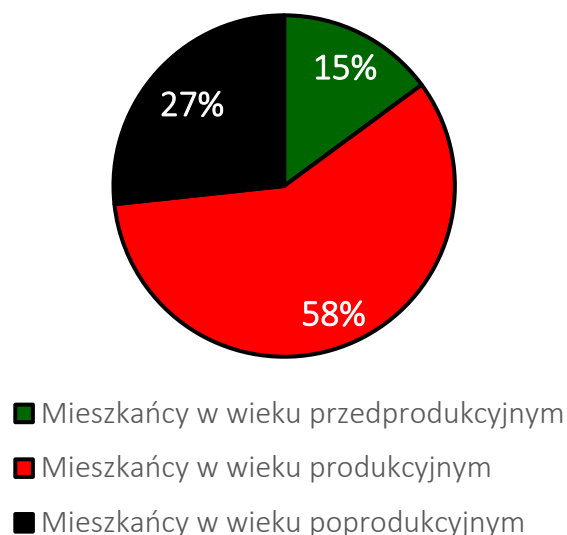
Analizę sytuacji kapitału społecznego w Gminie, podobnie jak innych aspektów, poparto badaniem wskaźnikowym. W tym celu użyto 3 wskaźników. Były to:

- Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności,
- Dynamika zmiany liczby mieszkańców 2022/2017.

Wszystkie z powyższych wskaźników osiągnęły wartości mniej korzystne na obszarze rewitalizacji niż średnia w całej Gminie Chmielnik. Obszar rewitalizacji w 2022 roku zamieszkiwany był przez 1 750 osób. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym został przedstawiony na poniższej rycinie obrazującej sytuację demograficzną w granicach obszaru rewitalizacji. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 14,9% wszystkich mieszkańców, natomiast w wieku poprodukcyjnym 26,7%. Obszar rewitalizacji zamieszkuje więc zdecydowanie więcej seniorów niż dzieci i młodzieży. W konsekwencji kilku lat może to skutkować coraz to większą liczbą osób w wieku poprodukcyjnym, co może mieć odzwierciedlenie w braku zastępowalności pokoleń na rynku pracy. Mniej młodych ludzi będzie gotowych podjąć pracę, a coraz więcej osób będzie opuszczało rynek pracy ze względu na osiągnięcie wieku emerytalnego.

Dodatkowo widoczny jest negatywny wskaźnik dynamiki zmiany liczby mieszkańców w latach 2017-2022 zarówno dla centrum Chmielnika, jak i całej Gminy (wartości poniżej 100%), co oznacza, że obszary te stopniowo się wyludniają. Alarmujący jest natomiast fakt, że centrum wyludnia się w bardziej intensywny sposób – dynamika tego procesu wynosiła 89,2% (w Gminie 95,2%).

Ryc. 8. Sytuacja demograficzna w granicach obszaru rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Zmieniająca się struktura wiekowa mieszkańców obszaru rewitalizacji implikuje konieczność podejmowania odpowiednich kroków zarówno w zakresie usług społecznych, jak i dostosowania infrastruktury i przestrzeni do zwiększających się potrzeb zarówno starszych, ale też i młodszych

mieszkańców. Aby zapewnić atrakcyjność obszaru rewitalizacji dla wszystkich mieszkańców, nie należy zapominać o młodszych grupach wiekowych.

Na obszarze rewitalizacji występuje ograniczona liczba miejsc do opieki nad dziećmi do lat 3. W Chmielniku funkcjonuje tylko jeden żłobek „Wesołe Misie” oferujący 44 miejsca. Prowadzi go Zakład Doskonalenia Zawodowego w Chmielniku. Żłobek ten znajduje się poza granicami obszaru rewitalizacji, jednak świadczy opiekę także dla dzieci z obszaru. W granicach obszaru rewitalizacji spośród placówek publicznych funkcjonuje natomiast Przedszkole Samorządowe przy ul. Sienkiewicza 8. Przedszkole może zapewnić opiekę dla maksymalnie 125 dzieci. W 2022 roku do Przedszkola uczęszczało 115 dzieci w podziale na 5 oddziałów. Ponadto Przedszkole posiada również oddział w miejscowości Suchowola znajdującej się poza obszarem rewitalizacji. W Przedszkolu poza świadczoną opieką realizowane są również dodatkowe zajęcia np. dydaktyczno-wychowawcze i wyrównujące szanse np. terapia logopedyczna czy zajęcia muzyczne i przyrodnicze. W celu zwiększenia atrakcyjności opieki przedszkolnej widzi się potrzebę kontynuowania ich realizacji oraz dalszego ich rozwijania, w tym także realizacji zadań mających na celu doskonalenie kompetencji kadry. Stan techniczny budynku przedszkola oraz zagospodarowanie terenu wokół obiektu zostały przedstawione w późniejszych rozdziałach niniejszego opracowania.

Ponadto, aby zwiększyć udział osób w wieku przedprodukcyjnym względem osób w wieku poprodukcyjnym kluczowe będzie zapewnienie nie tylko miejsc opieki nad dziećmi, ale także, infrastruktury do spędzania czasu wolnego. Może to spowodować napływ i zwiększenie udziału osób w wieku produkcyjnym posiadających małe dzieci. Dodatkowo osiedlenie się w atrakcyjnym otoczeniu może również wpłynąć na podejmowanie decyzji o założeniu rodziny, a w konsekwencji zwiększeniu udziału najmłodszej części społeczeństwa. Szczególnie atrakcyjne do zamieszkania dla młodych ludzi są obecnie miejsca, gdzie w niewielkiej odległości można zaspokoić potrzeby związane m.in.: z opieką nad dziećmi, pracą o odpowiednim wynagrodzeniu, ale również miejsca, gdzie można realizować swoje pasje, rozwijać się oraz spędzać aktywnie czas.

Z kolei w aspekcie oferty skierowanej do osób w wieku poprodukcyjnym, na terenie obszaru rewitalizacji funkcjonuje Klub Seniora, obecnie współfinansowany z programu wieloletniego Senior+. Siedziba Klubu Seniora zlokalizowana jest przy pl. Kościelnym 5. Seniorzy chętnie uczestniczą w różnego rodzaju zajęciach prowadzonych w ramach działalności Klubu. Prowadzone są zajęcia artystyczne, spotkania klubowe i integracyjne, warsztaty prozdrowotne, różnego rodzaju warsztaty i prelekcje oraz wyjścia tematyczne. Z uwagi na zwiększającą się liczbę osób w wieku poprodukcyjnym oraz duże zainteresowanie działalnością Klubu, widzi się potrzebę dalszego rozwoju oferty Klubu w ramach działań rewitalizacyjnych w celu zwiększenia dostępności do usług społecznych, kulturalnych i zdrowotnych, także poprzez zwiększenie liczby dostępnych miejsc w tejsze placówce pobytu dziennego. Poszerzenie dostępności do oferty Klubu wpłynie pozytywnie na aspekt zapewnienia miejsc do spędzania czasu dla osób starszych oraz organizacji działań kulturalnych dostosowanych dla tej grupy wiekowej.

Jednym z negatywnych aspektów położenia Gminy Chmielnik jest jej znacząca odległość od większych ośrodków miejskich, a tym samym często spotykany problem emigracji osób w wieku produkcyjnym w celach zarobkowych lub edukacyjnych (na uczelnie wyższe) poza granice Gminy. Większość osób po zakończeniu wyższej edukacji kontynuuje życie, zakłada rodziny, osiedla się na stałe w tych miastach i nie wraca do miejsc, z których pochodzą.

POZIOM EDUKACJI

Kolejnym z aspektów poddanych badaniu wskaźnikowemu był poziom edukacji. Z uwagi na podział Gminy na 2 obwody publicznych szkół podstawowych mających siedzibę na obszarze Gminy Chmielnik, cały obszar rewitalizacji znajdował się w granicach obwodu Szkoły Podstawowej im. Stefana

Żeromskiego w Chmielniku zlokalizowanej przy ul. Szkolnej 7 (wchodzącej w skład obszaru rewitalizacji). Z tego względu poziom edukacji na obszarze rewitalizacji zbadany został za pomocą wskaźnika średnich wyników egzaminu ósmoklasisty w postaci średniej z 3 przedmiotów. Na tej podstawie wykazano, że badana średnia osiągnęła wartość wyższą niż wartość średnich wyników w całej Gminie.

POZIOM UCZESTNICTWA W ŻYCIU PUBLICZNYM

Aktywność społeczna mieszkańców i ich poziom uczestnictwa w życiu publicznym przejawia się m.in. liczbą i częstotliwością inicjatyw oddolnych oraz liczbą uczestników tychże wydarzeń, dodatkowo na pewno swój wpływ na nią ma także funkcjonowanie stowarzyszeń i organizacji pozarządowych oraz jednostek organizacyjnych Gminy – atrakcyjność i jakość ich oferty społecznej, kulturalnej lub sportowej dla szerokiej grupy mieszkańców. Zróżnicowanie to wynika m.in. z wieku uczestników życia publicznego, ich zamożności, statusu społecznego czy ich najbliższego otoczenia oraz zainteresowań.

Aspekt poziomu uczestnictwa w życiu publicznym na etapie delimitacji zbadano dla poszczególnych jednostek analitycznych za pomocą wskaźnika liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten osiągnął dla obszaru rewitalizacji wartości bardziej korzystne niż średnia dla Gminy – 0,78. Analogiczny wskaźnik dla całej Gminy wynosił 0,47.

Na terenie Gminy występują liczne podmioty świadczące usługi społeczne i kulturalne. Część podmiotów zlokalizowana jest na obszarze rewitalizacji lub w jego bliskim sąsiedztwie. W celu aktywnej działalności podmioty korzystają również z przestrzeni publicznych zlokalizowanych na terenie Gminy.

Tab. 7. Podmioty świadczące usługi społeczne i kulturalne na terenie Gminy Chmielnik

Nazwa podmiotu:	Lokalizacja (miejscowość, ulica):
Chmielnickie Centrum Kultury w Chmielniku	Starobuska 10, 26-020 Chmielnik
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik Filia w Sędziejowicach i w Piotrkowicach	Wspólna 13, 26-020 Chmielnik
Ośrodek Edukacyjno-Muzealny "Świętokrzyski Sztetl im. Majera Małego"	Wspólna 14, 26-020 Chmielnik
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku	Dygasińskiego 12, 26-020 Chmielnik
Środowiskowy Dom Samopomocy	Zrecze Duże 22, 26-020 Chmielnik
Klub Seniora	Plac Kościelny 5, 26-020 Chmielnik
Świetlica w Borzykowej (świetlica wiejska, pełni funkcję filii Klubu Seniora w Chmielniku)	Borzykowa 35, 26-020 Borzykowa
Świetlica w Grabowcu (placówka wsparcia dziennego)	Grabowiec 78b, 26-020 Piotrkowice
Świetlica Wiejska Piotrkowice (placówka wsparcia dziennego)	Krasińskiej 1, 26-020 Piotrkowice
Świetlica w Suchowoli (świetlica wiejska)	Suchowola 102, 26-020 Chmielnik
Świetlica w Śladkowie Małym (pełni funkcję remizy OSP)	Śladków Mały 29, 26-020 Śladków Mały

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku.

Innym problem jest niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym młodzieży. Uczestnicy warsztatów zwrócili uwagę na ogólny brak zainteresowań wśród dzieci i młodzieży, co wynika m.in. z wzorców wynoszonych z domu rodzinnego i środowiska lokalnego, ale również z niedostatecznie rozbudowanej oferty skierowanej dla tej grupy wiekowej, która z kolei ograniczana jest poprzez niedostateczną liczbę atrakcyjnie zagospodarowanych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, w których możliwa byłaby organizacja takich zajęć. Tym samym wśród młodych osób brakuje motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej. Ponadto pandemia Covid-19 spowodowała rozszerzenie problemu uzależnienia od Internetu i telefonu zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, co jest następstwem zamknięcia w domach i wprowadzenia nauki zdalnej. Należy podkreślić, że uzależnienie od Internetu i telefonu w coraz większym stopniu dotyka także osób dorosłych. W celu poprawy sytuacji i otwarcia mieszkańców na integrację w najbliższym otoczeniu, należałoby wprowadzić nowe działania społeczne, kulturalne i sportowe oparte na odnowionej i uatrakcyjnionej przestrzeni istniejących terenów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz zachęcić do udziału w zajęciach pozaszkolnych np. organizowanych przez Chmielnickie Centrum Kultury i inne instytucje. Należy zwrócić również uwagę na kwestię integracji i współpracy pomiędzy poszczególnymi organizacjami pozarządowymi a jednostkami organizacyjnymi Gminy, w celu lepszego promowania dostępnej oferty rekreacyjnej.

BADANIA SPOŁECZNE

W celu dokładniejszego poparcia otrzymanych wyników badania wskaźnikowego przeprowadzone zostały badania ankietowe, warsztaty rewitalizacyjne, a także odbyła się wizja lokalna po obszarze rewitalizacji,

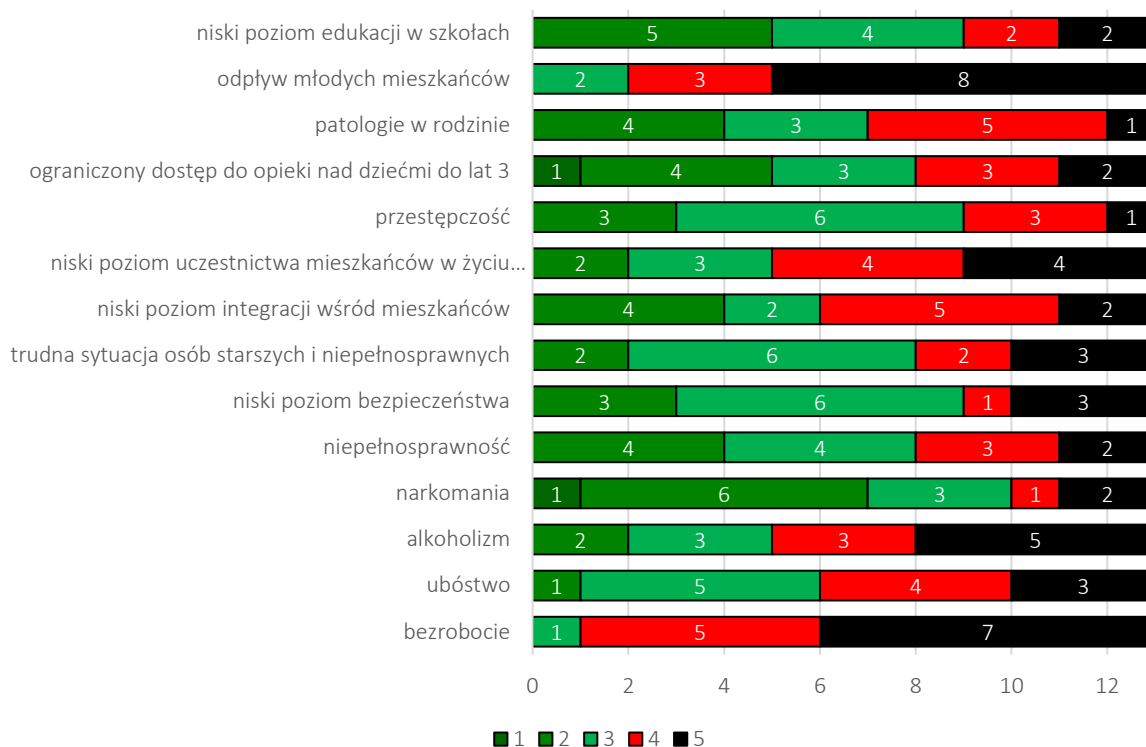
Podczas badania ankietowego wypełnionych zostało 13 formularzy dotyczących obszaru rewitalizacji. Ankietowani zostali poproszeni o ocenę (w skali od 1 – najmniej istotne do 5 – najbardziej istotne) istotności problemów występujących w sferze społecznej, ale również gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

W sferze społecznej za najważniejsze problemy ankietowani uznali: odpływ młodych mieszkańców (11 z 13 ankietowanych wskazało, że jest to bardzo istotny bądź istotny problem) i bezrobocie (12 z 13 ankietowanych wskazało, że jest to bardzo istotny bądź istotny problem). Warto również zwrócić uwagę na problemy niskiego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym oraz alkoholizmu (8 z 13 ankietowanych wskazało, że są to bardzo istotne bądź istotne problemy). Warto wyszczególnić także problemy ubóstwa oraz niskiego poziomu integracji wśród mieszkańców (7 z 13 ankietowanych wskazało, że są to bardzo istotne bądź istotne problemy).

Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 9. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

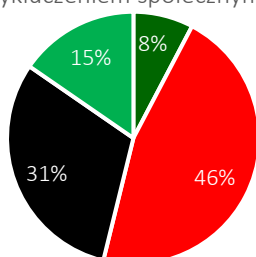
Ponadto w ankiecie zadano pytania, która grupa społeczna zamieszkująca obszar rewitalizacji jest według ankietowanych w największym stopniu zagrożona wykluczeniem społecznym oraz jaka jest główna przyczyna zjawiska bezrobocia na obszarze rewitalizacji, a także jaka jest główna przyczyna zjawiska odpływu mieszkańców.

Pierwsze z zadanych pytań dotyczyło wykluczenia społecznego. Według ankietowanych najbardziej narażoną grupą społeczną na to zjawisko jest grupa osób starszych i emerytów, drugą z kolei grupa dzieci i młodzieży z rodzin ubogich. Spytani o zjawisko bezrobocia i jego przyczyny, zdecydowana większość ankietowanych wskazała na brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Za przyczynę zjawiska odpływu mieszkańców uznano natomiast brak różnorodnej oferty pracy w obecnym miejscu zamieszkania.

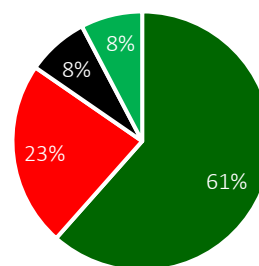
Ryc. 10. Odpowiedzi ankieterów na zadane pytania dotyczące sfery społecznej

Która grupa społeczna zamieszkująca obszar rewitalizacji jest według Pani/Pana w największym stopniu zagrożona wykluczeniem społecznym?

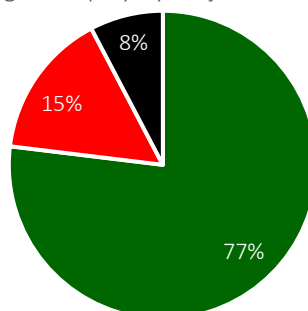
- osoby z niepełnosprawnościami
- osoby starsze/emeryci
- dzieci i młodzież z rodzin ubogich
- bezrobotni

Jaka jest według Pani/Pana główna przyczyna zjawiska bezrobocia na obszarze rewitalizacji?

- brak miejsc pracy
- brak chęci do przyjęcia pracy
- słabe warunki zatrudnienia
- brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych

Jaka jest według Pani/Pana główna przyczyna zjawiska odpływu mieszkańców?

- brak różnorodnej oferty pracy w obecnym miejscu zamieszkania
- brak wystarczającej oferty zakupu lub wynajmu własnego mieszkania na obszarze rewitalizacji
- brak zapewnienia podstawowych potrzeb (usług) w obecnym miejscu zamieszkania

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze społecznej występujące na obszarze rewitalizacji:

- Problem bezrobocia, spowodowany dużym ograniczeniem ofert pracy,
- Wysoki poziom ubóstwa oraz alkoholizmu,
- Niewystarczająca liczba i stan lokali komunalnych i socjalnych,
- Umiarkowany poziom przestępczości oraz popełnianych wykroczeń i aktów wandalizmu, w szczególności spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz graffiti w sąsiedztwie terenów zieleni urządzonej,
- Starzenie się społeczeństwa – potrzeba dostosowania oferty społecznej i kulturalnej dla osób w wieku poprodukcyjnym,
- Wyludnianie się obszaru, potrzeba dostosowania ofert społeczno-kulturalnych w celu przyciągnięcia nowych mieszkańców i zatrzymania obecnych,
- Potrzeba dalszego rozwoju i uatrakcyjnienia oferty publicznej opieki przedszkolnej,
- Niski poziom uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym – potrzeba rozwoju atrakcyjności oferty rekreacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku oraz zwiększenia współpracy pomiędzy podmiotami w tym zakresie w oparciu o odnowioną infrastrukturę.

3.3.2. Sfera gospodarcza

Analiza wskaźnikowa służąca delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała jedynie częściowe występowanie problemów w sferze gospodarczej w granicach obszaru rewitalizacji. Wskaźnik syntetyczny dla powyższej sfery posiadał wartość dodatnią, jednak mimo to spośród 5 badanych wskaźników 3 z nich posiadały wartości mniej korzystne niż średnia dla Gminy.

Sferę gospodarczą poddano analizie w zakresie aktywności gospodarczej. Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym znacząco przewyższały średnie gminne. Wykazano natomiast, iż w obszarze rewitalizacji występują wartości mniej korzystne od średniej odnoszące się do liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem, liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym oraz liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tab. 8. Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik

SFERA GOSPODARCZA		Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
AKTYWNOŚĆ GOSPODARCZA	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych ogółem na 100 osób w wieku produkcyjnym	18,79	9,59
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,12	0,81
	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem	6,0%	8,5%
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku na 100 osób w wieku produkcyjnym	1,77	0,75
	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku w stosunku do podmiotów gospodarczych ogółem	9,4%	7,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik.

Taka sytuacja gospodarcza świadczy o wysokiej aktywności gospodarczej w obszarze rewitalizacji, natomiast dostrzegalny jest problem w stabilności części powstających i działających przedsiębiorstw. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w 2022 roku przypadająca na 100 osób w wieku produkcyjnym przewyższała średnią gminną ponad dwukrotnie – na obszarze rewitalizacji wynosiła ona 1,77, gdzie średnia gminna posiadała wartość 0,75.

Pod koniec 2022 roku w granicach obszaru rewitalizacji zarejestrowane były ogółem 192 podmioty gospodarcze. W trakcie całego roku działalność gospodarczą założyło 11 podmiotów, z kolei wyrejestrowanych zostało 18. Dostrzec można, że podobnie jak to miało miejsce w przypadku wielu przedsiębiorców na całym świecie, borykających się w 2022 roku z różnymi problemami spowodowanymi pandemią koronawirusa Covid-19, również w granicach obszaru rewitalizacji mniej firm rozpoczęło działalności niż jej zaprzestało. Należy jednak podkreślić, że w ciągu ostatnich kilku lat żadna duża firma nie ogłosiła upadłości ani nie przeniosła swojej siedziby poza teren Gminy Chmielnik.

Analizując sytuację gospodarczą na obszarze rewitalizacji nie sposób pominąć aspektu stref inwestycyjnych, klastrów branżowych oraz podmiotów zatrudniających największą liczbę pracowników w Gminie, a więc pośrednio także największą liczbę mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Na samym obszarze rewitalizacji nie została wyznaczona strefa inwestycyjna. Gmina Chmielnik wchodzi w skład Chmielnickiego Klastra Energii, będącego instrumentem działającym na rzecz rozwoju energetyki rozproszonej na terenie gminy. Jest on przeznaczony specjalnie dla społeczności lokalnej, dzięki czemu po pewnym czasie funkcjonowania klastra, mieszkańcy będą mogli odczuć niższe rachunki za wykorzystanie prądu i ciepła. Ponadto klastry energii są instytucjami otwartymi, do których poza członkami-założycielami mogą dołączać kolejne gminy i przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, a nawet w przyszłości mieszkańcy-prosumenci. W skład Chmielnickiego Klastra Energii wchodzi: Gmina Chmielnik, Chmielnickie Centrum Kultury, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chmielniku, Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku Sp. z o.o. oraz przedsiębiorstwo Klastry Energii Sp. z o. o.

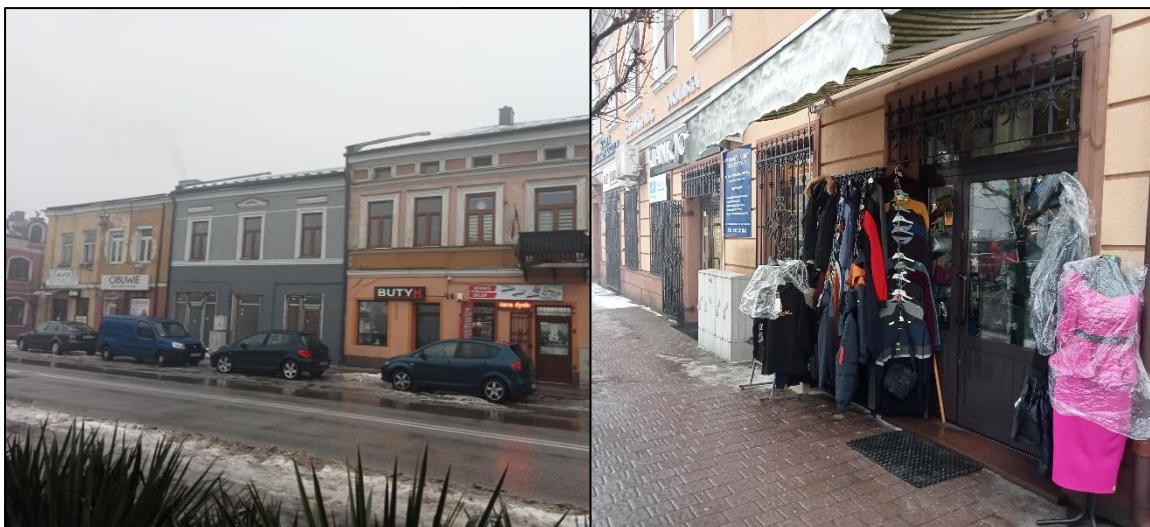
Ponadto Gmina stosuje zachęty dla przyciągnięcia innowacyjnych inwestycji poprzez zwolnienie z podatku od nieruchomości na podstawie uchwały Rady Miejskiej Nr XXXI/328/2021 z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości w ramach pomocy de minimis dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Chmielnik.

Do największych pracodawców zlokalizowanych na terenie całej Gminy zalicza się m.in.:

- Szpital Chmielnik (zatrudniający ok. 130 pracowników w branży opieki zdrowotnej),
- DPS Łagiewniki (zatrudniający ok. 127 pracowników w branży opieki społecznej),
- Kopalnia Wapienia Celiny (zatrudniająca ok. 68 pracowników w branży wydobywania i przerobu kamienia wapiennego),
- ZUK Chmielnik (zatrudniający ok. 56 pracowników w branży usług komunalnych),
- Marek Mołas P U-T-H Borzykowa (zatrudniający ok. 51 pracowników w branży transportu samochodami ciężarowymi),
- MAR-POL Suchowola (zatrudniający ok. 40 pracowników w branży handlu elektronarzędziami),
- Ferma Trzody Śladków Duży (zatrudniająca ok. 31 pracowników w branży hodowli trzody chlewnej),
- Mleko Łazorko (zatrudniający ok. 21 pracowników w branży skupu mleka i przetwórstwa na artykuły spożywcze),
- DARVIT Chmielnik (zatrudniający ok. 16 pracowników w branży usług rozlewniczych produktów spożywczych).

Na samym obszarze rewitalizacji, poza podmiotami publicznymi, działają przede wszystkim mniejsze przedsiębiorstwa działające w sektorze handlu i usług m.in.: sklepy spożywcze, podmioty gastronomiczne oraz sklepy branżowe.

Ryc. 11. Przykłady przedsiębiorstw świadczących usługi występujących na obszarze rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 18.01.2024 r.

Problem niskiej stabilności mniejszych przedsiębiorstw poruszony został również podczas warsztatów rewitalizacyjnych oraz wizji lokalnej, podczas których zwrócono uwagę na pojawiające się puste przestrzenie lokalowe dostępne pod wynajem oraz częste zmienianie się funkcjonujących w danej lokacji podmiotów gospodarczych.

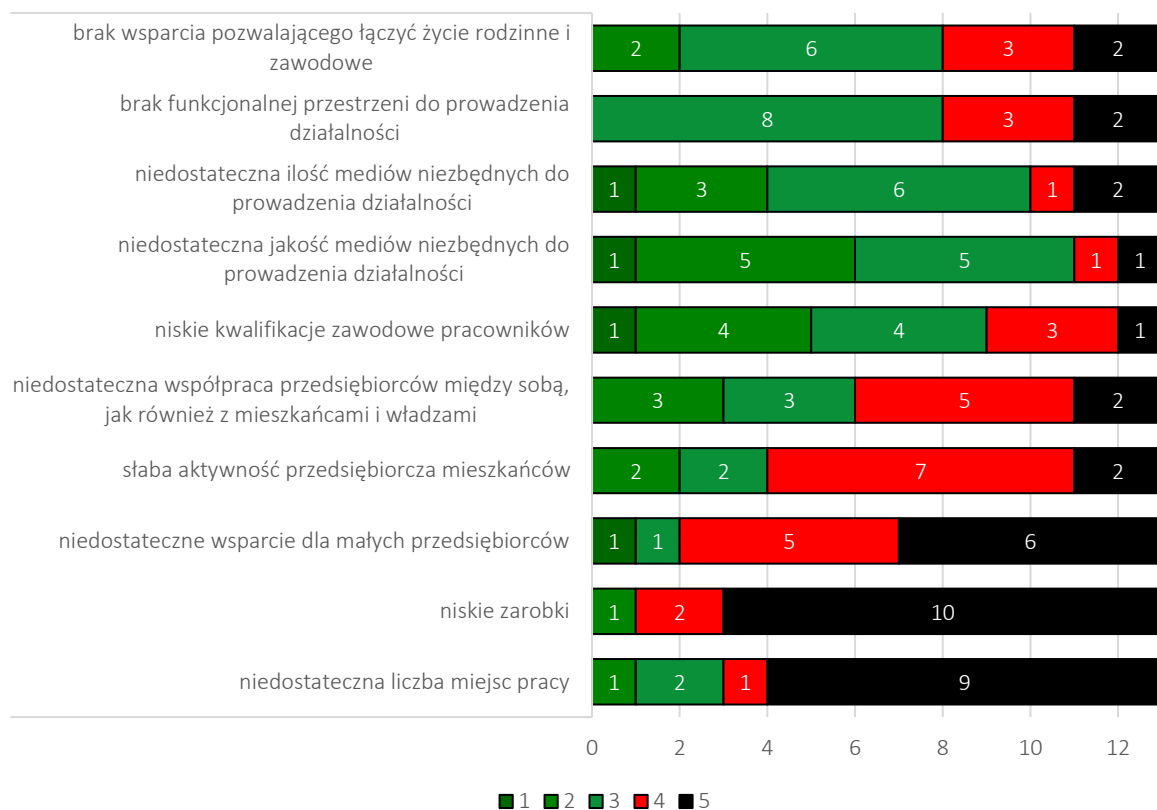
Ryc. 12. Przykłady pustych przestrzeni dostępnych na wynajem występujących na obszarze rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 18.01.2024 r.

Z kolei według ankietowanych najbardziej istotnym problemem w sferze gospodarczej są niskie zarobki (12 z 13 ankietowanych wskazało, iż jest to bardzo istotny bądź istotny problem) oraz niedostateczne wsparcie dla małych przedsiębiorstw (11 z 13 ankietowanych wskazało, iż jest to bardzo istotny bądź istotny problem) i niedostateczna liczba miejsc pracy (10 z 13 ankietowanych wskazało, iż jest to bardzo istotny bądź istotny problem). Szczegółowe wyniki ankietyzacji w sferze gospodarczej przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 13. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze gospodarczej występujące na obszarze rewitalizacji:

- słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw skutkująca wyrejestrowywaniem podmiotów gospodarczych,
- niskie zarobki,
- niedostateczne wsparcie małych przedsiębiorstw.

3.3.3. Sfera środowiskowa

W sferze środowiskowej analiza wskaźnikowa służąca delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wykazała przekroczenia wartości średniej gminnej w dwóch z trzech badanych wskaźników. Wzięto w niej pod uwagę pokrycie budynków materiałami zawierającymi azbest, jakość powietrza oraz natężenie ruchu drogowego. W przypadku pokrycia azbestem wskaźnik posiadał znacząco korzystniejszą wartość od średniej gminnej, z kolei w dwóch pozostałych dostrzega się przekroczenie średniej gminnej. Szczegółowe wartości przedstawia poniższa tabela.

Tab. 9. Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik

SFERA ŚRODOWISKOWA		Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
POKRYCIE AZBESTEM	Liczba budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	6,2%	20,0%
JAKOŚĆ POWIETRZA	Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) w ogólnej liczbie budynków	70,3%	62,2%
NATĘŻENIE RUCHU DROGOWEGO	Liczba stwierdzonych zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców	0,23	0,11

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnostyki służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik.

Zjawisko pokrycia azbestem zostało zbadane za pomocą wskaźnika liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych. Wskaźnik ten na obszarze rewitalizacji był prawie 4-krotnie niższy niż wynosiła średnia dla Gminy, dlatego w ramach niniejszego programu nie dostrzega się potrzeby organizacji dodatkowych przedsięwzięć mających na celu usuwanie wyrobów zawierających azbest. Świadczy to o skuteczności działań gminnych w tym aspekcie. Obecnie w Gminie corocznie realizowany jest Program „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu miasta i gminy Chmielnik”. Mieszkańcy corocznie mają możliwość ubiegania się o uzyskanie środków na usunięcie azbestu za pomocą wniosków o dofinansowanie usunięcia wyrobów i materiałów zawierających azbest. Dotacja świadczona jest ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Kielcach oraz ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. W 2022 roku w wyniku realizowanych działań z terenu Gminy unieszkodliwiono 402,16 ton wyrobów zawierających azbest. Poprzez skuteczność realizowanego już teraz programu, nie widzi się konieczności planowania dodatkowych działań rewitalizacyjnych mających na celu zniwelowanie problemu liczby budynków mieszkalnych pokrytych płytami azbestowocementowymi czy powierzchni materiałów zawierających azbest.

Ważnym aspektem w sferze środowiskowej jest także jakość powietrza. Została ona zbadana w aspekcie liczby indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe w ogólnej liczbie budynków. Na obszarze rewitalizacji osiągnął on wartość 70,3% przy średniej gminnej plasującej się na poziomie 62,2%. Świadczy to o dużym nagromadzeniu takich urządzeń w budynkach na obszarze, co z kolei przy założeniu, iż niektóre z systemów grzewczych mogą być przestarzałe, niesie za sobą niebezpieczeństwo wystąpienia problemu niskiej emisji i tym samym złej jakości powietrza. Niska emisja definiowana jest jako emisja pyłów i gazów do atmosfery ze źródeł nieprzekraczających 40 m wysokości. Wiąże się ona z niską efektywnością energetyczną budynków, wynikającą z przestarzałych technologii budowlanych i brakiem ich modernizacji m.in. brakiem ocieplenia i izolacji cieplnej, szczelności pokrycia dachowego czy stolarki

okiennej. Przez nieszczelność zabudowy, część ciepła wydostaje się na zewnątrz, co powoduje straty ciepła i konieczność dalszego dogrzewania mieszkań, aby utrzymać odpowiednią temperaturę. Problem występowania smogu został również podniesiony na etapie warsztatów rewitalizacyjnych. Występowanie tak dużego nagromadzenia indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe, w połączeniu ze starym budownictwem w postaci niedocieplonych i nieszczelnych kamienic oraz ubóstwem niektórych mieszkańców obszaru skutkującym niekiedy paleniem w piecach „czym popadnie” posiada mocno negatywny wpływ na jakość powietrza. Narastający kryzys energetyczny spowodował wysokie podwyżki cen paliw i prądu, co w połączeniu z niskimi zarobkami ogranicza możliwości wymiany pieców i termomodernizacji budynków. Przeszkodę stanowią także skomplikowane i długotrwałe procedury prawne w zakresie wymiany źródeł ciepła (m.in. uzyskiwanie zezwoleń czy dofinansowań), co dodatkowo zniechęca mieszkańców do przejścia na ekologiczne formy ogrzewania budynków czy skorzystania z OZE w postaci np. paneli fotowoltaicznych. Dodatkowym problemem jest również niska świadomość ekologiczna mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji nie zostały zlokalizowane czujniki jakości powietrza, dlatego nie są dostępne dokładne dane, dzięki którym, możliwa byłaby analiza głębi tego zjawiska.

Poza indywidualnymi źródłami ciepła zlokalizowanymi w poszczególnych nieruchomościach, jedynym dużym zakładem emitującym zanieczyszczenia do atmosfery na obszarze Gminy jest oczyszczalnia ścieków przy ul. Mickiewicza.

Ponadto na etapie badania wskaźnikowego zbadano kwestię natężenia ruchu drogowego w aspekcie liczby stwierdzonych zdarzeń drogowych na 100 mieszkańców. Również w tej kwestii średnia z obszaru rewitalizacji przekraczała wartości średniej gminnej. Na obszarze rewitalizacji wskaźnik wyniósł 0,23 natomiast w Gminie było to średnio 0,11. Świadczy to o dużym nagromadzeniu ruchu drogowego w centrum Miasta, a co za tym idzie zanieczyszczenia niską emisją pochodzącego również z pojazdów drogowych.

Zgodnie z Ustawą z dnia 7 lipca 2022 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, Gmina Chmielnik znajduje się w strefie świętokrzyskiej (kod strefy: PL2602) – dla celów oceny jakości powietrza pod kątem zawartości: ozonu, dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla i benzenu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu.

W poniższej tabeli przedstawiono stan powietrza atmosferycznego w strefie świętokrzyskiej wraz z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie świętokrzyskim za rok 2022, opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.

Tab. 10. Stan powietrza atmosferycznego w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w strefie świętokrzyskiej w 2022 roku

OCHRONA ZDROWIA LUDZI											
Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	pył PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	pył PM2.5
A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1

klasa A – stężenia zanieczyszczenia nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych

klasa B – stężenia zanieczyszczenia przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji

klasa C – stężenia zanieczyszczeń przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, a w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne, poziomy docelowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie Tabeli 7.30. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2022 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi – klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5) z „Rocznej oceny jakości powietrza w województwie świętokrzyskim. Raport wojewódzki za rok 2022”, opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska – Departament Monitoringu Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Kielcach.

Jak wynika z tabeli, według kryterium ochrony zdrowia, w tej strefie nie stwierdzono przekroczeń dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu oraz zawartego w pyłe zawieszonym ołowiu, arsenu, kadmu i niklu. Występowały natomiast przekroczenia poziomów dopuszczalnych w zakresie benzo(a)pirenu, pyłu zawieszonego PM2,5 i PM10 (klasa C).

Gmina Chmielnik prowadzi jednak szereg działań z zakresu ochrony środowiska również w celu poprawy jakości powietrza. Jednym z takich działań jest Program „Czyste Powietrze” (współfinansowany ze środków NFOŚiGW), który stanowi program dotacyjny, celem którego jest wsparcie finansowe mieszkańców w ociepleniu ich domów oraz wymianie ogrzewania. W ramach programu prowadzone są dofinansowania na termomodernizację budynków jednorodzinnych oraz zlikwidowanie starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe będących główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza.

Tab. 11. Realizacja Programu „Czyste Powietrze” w Gminie Chmielnik wg. stanu na III kwartał 2023 r.

Całkowita kwota dotacji w latach obowiązywania programu	Liczba nieruchomości objęta programem w 2020 roku	Liczba nieruchomości objęta programem w 2021 roku	Liczba nieruchomości objęta programem w 2022 roku
7 383 750,23 zł	19 nieruchomości	80 nieruchomości	93 nieruchomości

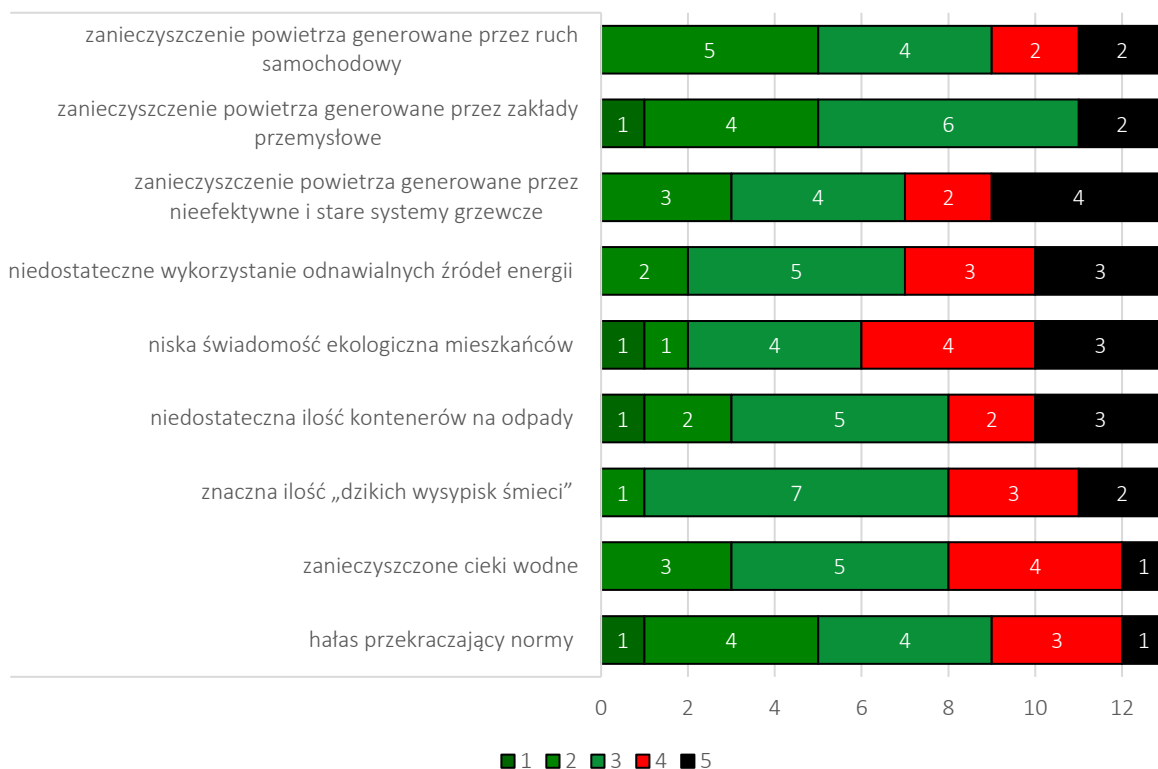
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku.

Dużym problemem w sferze środowiskowej potęgującym zjawisko niskiej emisji jest niska efektywność energetyczna wielu budynków na obszarze rewitalizacji. Odpowiednie przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych wymaga szerokiego zakresu prac jakie należy wykonać, co wiąże się z wysokimi kosztami, na które mieszkańców nie zawsze stać. Nie wszyscy są także świadomi tego jak odpowiednio zabezpieczony budynek ponosi dużo mniejsze straty energii, a tym samym zmniejsza koszty jego eksploatacji. Gmina pomaga mieszkańcom w częściowym rozwiązaniu tego problemu m.in. poprzez realizację opisanego wyżej programu „Czyste Powietrze”.

Ponadto podczas ankietyzacji wśród mieszkańców wskazano występowanie poniższych problemów w sferze środowiskowej: niska świadomość ekologiczna mieszkańców (7 z 13 ankietowanych wskazało, że jest to bardzo istotny bądź istotny problem), zanieczyszczenie powietrza generowane przez nieefektywne i stare systemy grzewcze i niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii (6 z 13 ankietowanych wskazało, że są to bardzo istotne bądź istotne problemy). Szczegóły przedstawia rycina poniżej.

Ryc. 14. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych

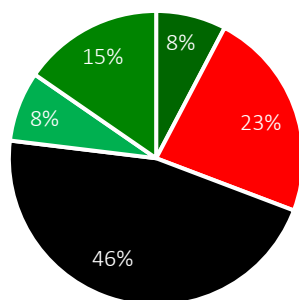

Źródło: opracowanie własne.

Dodatkowo ankietowanym zostało postawione pytanie dotyczące przyczyny niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. Za najczęstszy powód wskazano trudności w zmianie nawyków i przyzwyczajeń mieszkańców. Drugim najczęściej wskazywanym powodem był brak środków na sfinansowanie wymiany pieca i montażu alternatywnych źródeł energii, trzecim z kolei brak egzekwowania prawa w zakresie niewłaściwego gospodarowania odpadami, używania niewłaściwego opału.

Ryc. 15. Odpowiedzi ankietowanych na zadane pytanie dotyczące sfery środowiskowej

Jaka jest według Pani/Pana główna przyczyna niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców?

- niewystarczające zaangażowanie miasta w zakresie popularyzacji alternatywnych źródeł energii, segregacji odpadów
- brak środków na sfinansowanie wymiany pieca, montaż alternatywnych źródeł energii
- trudności w zmianie nawyków, przyzwyczajzeń mieszkańców
- zła organizacja odbioru odpadów komunalnych (brak odpowiednich pojemników, niska częstotliwość odbioru)
- brak egzekwowania prawa w zakresie niewłaściwego gospodarowania odpadami, używania niewłaściwego opału

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze środowiskowej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niska świadomość ekologiczna mieszkańców,
- niska emisja pogarszająca jakość powietrza atmosferycznego,
- niedostateczne wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- niska efektywność energetyczna budynków.

3.3.4. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera przestrzenno-funkcjonalna na obszarze rewitalizacji poddana była analizie wskaźnikowej w ujęciu dostępności infrastruktury publicznej (4 wskaźników), dostępności komunikacyjnej (1 wskaźnik) oraz jakości terenów publicznych (3 wskaźniki). Spośród wszystkich wskaźników jedynie liczba placówek oświatowych (szkół, przedszkoli wraz z filiami) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na obszarze rewitalizacji osiągnęła wynik bardziej korzystny od średniej gminnej. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tab. 12. Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA		Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
DOSTĘPNOŚĆ INFRASTRUKTURY PUBLICZNEJ	Liczba obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) na 100 mieszkańców	0,25	0,35
	Liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	0,46	1,02
	Liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców	0,28	0,29
	Liczba placówek oświatowych (szkół, przedszkoli wraz z filiami) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	1,15	0,46
DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA	Liczba czynnych przystanków autobusowych na 100 mieszkańców	0,57	1,28
JAKOŚĆ TERENÓW PUBLICZNYCH	Liczba punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców	0,81	0,40
	Liczba podmiotów działających w podsekcji 64.92.Z PKD 2007 na 100 mieszkańców	0,23	0,07
	Liczba podmiotów działających w podsekcji 92.00.Z PKD 2007 na 100 mieszkańców	0,05	0,03

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik.

Aspekt dostępności infrastruktury publicznej zmierzony został za pomocą następujących 4 wskaźników: liczby obiektów infrastruktury sportowej (boiska, place zabaw, siłownie zewnętrzne, place sportowe, orliki, sale gimnastyczne, hale widowiskowe, baseny itp.) przypadających na 100 mieszkańców; liczby ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) przypadających na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym; liczby centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) przypadających na 100 mieszkańców; liczby placówek oświatowych (szkół, przedszkoli wraz z filiami) przypadających na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym.

Dla obszaru rewitalizacji wskaźnik liczby obiektów infrastruktury sportowej przypadającej na 100 osób odbiegał od średniej gminnej o wartość 0,10. Na obszarze rewitalizacji znajdują się jedynie 4 takie obiekty. Są to kompleksy rekreacyjno-sportowe przy ul. Kwiatowej oraz ul. Dygasińskiego (tj. obiekty Międzyzakładowego Ludowego Zespołu Sportowego „Zenit Chmielnik”), a także plac zabaw zlokalizowany przy Parku im. Marszałka Józefa Piłsudskiego i infrastruktura sportowa przy Szkole Podstawowej im. S. Żeromskiego przy ul. Szkolnej (boiska zewnętrzne oraz hala sportowa). Warto jednak mieć na uwadze nie tylko liczbę takich obiektów, ale formę ich zagospodarowania oraz ich stan

techniczny. Z uwagi na duże ograniczenia przestrzenne na obszarze rewitalizacji spowodowane istniejącą już zabudową, rozwój dodatkowych miejsc infrastruktury sportowej jest mocno utrudniony. W ramach zniwelowania problemu dostępu do miejsc uprawiania sportu i rekreacji, rekomenduje się raczej dalszy rozwój i urozmaicenie oferty istniejących przestrzeni niż inwestycje w utworzenie nowych obszarów o tych funkcjach. Istniejące przestrzenie posiadają wciąż niewykorzystany w pełni potencjał, aby urozmaicić sposób zagospodarowania tych przestrzeni, a na jego podstawie zorganizować szereg nowych działań o tematyce sportowej i rekreacyjnej.

Drugim z badanych wskaźników w aspekcie dostępności infrastruktury publicznej była liczba ogólnodostępnych placów zabaw (bez szkolnych) przypadająca na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźnik ten osiągnął na obszarze rewitalizacji wartość 0,46, natomiast w całej Gminie średnia powyższego wskaźnika plasowała się ponad dwukrotnie wyżej, wynosząc 1,02. Na obszarze rewitalizacji znajduje się jeden taki plac zabaw – wspomniany już obiekt znajdujący się w sąsiedztwie Parków Niepodległości oraz im. Marszałka Piłsudskiego. Podczas spotkania warsztatowego z mieszkańcami, poruszony został również problem niedostatecznie zagospodarowanego terenu przy Przedszkolu Samorządowym przeznaczonego na cele placu zabaw. Mieszkańcy dostrzegają potrzebę rozwoju dostępnych sprzętów dla najmłodszych, aby zapewnić im odpowiedni rozwój.

Kolejnym ze wskaźników była liczba centrów aktywności mieszkańców (świetlice, domy kultury, biblioteki, filie, remizy, itp.) na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten osiągnął wartości minimalnie mniej korzystne od średniej gminnej (na obszarze rewitalizacji 0,28 przy średniej gminnej 0,29). Na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest część najważniejszych instytucji publicznych pełniących funkcje administracyjne, społeczne czy bezpieczeństwa i porządku publicznego w Gminie, ale również instytucje kulturalno-oświatowe takie jak np. Chmielnickie Centrum Kultury. Ponadto znajdują się tu obiekty pełniące funkcje sakralne czy posiadające realny wpływ na kształtowanie lokalnej tożsamości mieszkańców. Ważnym jest, aby przestrzenie zachować w dobrym stanie technicznym, tak aby mogły w sposób funkcjonalny, bezpieczny i dostępny pełnić swoje funkcje. W poniższej tabeli przedstawiono ważne przestrzenie zlokalizowane na obszarze rewitalizacji.

Tab. 13. Charakterystyka wybranych przestrzeni zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji

Nazwa	Lokalizacja	Aktualne przeznaczenie, zagospodarowanie, odbywające się wydarzenia
plac miejski – Rynek	Chmielnik	Na płycie głównej rynku odbywają się wszystkie najważniejsze wydarzenia i uroczystości oraz pełni on funkcję miejsca spotkań mieszkańców. Najważniejsze wydarzenie w roku: Jarmarki Kulturalne.
Plac Targowy „Mój Rynek”	ul. Szydłowska, Chmielnik	Działalność handlowa (rolnicza i gospodarcza) – dostęp do punktów sprzedaży.
Teren rekreacyjno-sportowy	ul. Kwiatowa, Chmielnik	Odbywają się na nim imprezy sportowe o charakterze gminnym jak np. turnieje piłki nożnej czy zawody strażackie. Jest on również miejscem końcowym dla biegów ulicznych i odbywają się zawody strażackie. Boisko służy również jako lądowisko dla helikopterów obsługujących znajdujący się nieopodal szpital powiatowy. Teren składa się z boiska do gry w piłę nożną o nawierzchni syntetycznej trawy, skateparku, kortu tenisowego z nawierzchnią multisportową oraz elementów stadionu lekkoatletycznego (bieżnia, skocznia). Ponadto w skład

		obiektu wchodzi plac zabaw dla dzieci oraz przylegające do niego parkingi. Kompleks sportowy jest ogrodzony i dozorowany.
Obiekty Międzyzakładowego Ludowego Zespołu Sportowego „Zenit Chmielnik”	ul. Dygasińskiego, Chmielnik	Przestrzeń, na której odbywają się rozgrywki piłkarskie i treningi klubu sportowego ZENIT Chmielnik. Miejsce wykorzystywane do organizacji wydarzeń kulturalnych na terenie Gminy (nawierzchnia obok boiska treningowego).
Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Chmielniku	ul. Dygasińskiego, Chmielnik	Strefa rekreacji i wypoczynku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku.

Ostatnim wskaźnikiem analizującym aspekt dostępności infrastruktury publicznej był liczba placówek oświatowych (szkół, przedszkoli wraz z filiami) na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Był to jedyny wskaźnik z tej grupy posiadający wartość bardziej korzystną na obszarze rewitalizacji. Jest to jednak zjawisko naturalne z uwagi na fakt, iż obszarem rewitalizacji wybrany został teren centrum miasta, będącego siedzibą władz gminnych, przez co naturalnym jest występowanie w tej przestrzeni większej liczby obiektów o funkcjach oświatowych.

W ramach prowadzonej analizy wskaźnikowej zbadano również aspekt dostępności komunikacyjnej za pomocą wskaźnika liczby czynnych przystanków autobusowych na 100 mieszkańców. Wartość dla obszaru rewitalizacji wynosiła ponad dwukrotnie mniej od średniej gminnej – 0,57 przy wartości dla Gminy wynoszącej 1,28. Należy podkreślić, że na obszarze rewitalizacji zlokalizowanych jest aż 10 czynnych przystanków autobusowych na niewielkiej powierzchni Gminy, którą pokrywa tenże obszar. Ponadto po samym centrum Chmielnika z uwagi na względnie niewielkie odległości dzielące poszczególne obiekty możliwe jest poruszanie się pieszo, dlatego nie widzi się potrzeby rozwoju sieci przystanków na tym obszarze.

Kolejnym zjawiskiem badanym za pomocą analizy wskaźnikowej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej była jakość terenów publicznych. Zweryfikowano w niej liczbę punktów sprzedaży alkoholu na 100 mieszkańców oraz liczbę podmiotów działających kolejno w podsekcji 64.92.Z PKD 2007 i w podsekcji 92.00.Z PKD 2007 przypadających na 100 mieszkańców.

Według PKD (Polskiej Klasyfikacji Działalności) podklasa 64.92.Z obejmuje działalność związaną z usługami finansowymi dotyczącymi przede wszystkim udzielania kredytów przez instytucje nieobjęte pośrednictwem pieniężnym, tj.:

- udzielanie kredytów konsumpcyjnych,
- finansowanie handlu międzynarodowego,
- zapewnienie długoterminowego finansowania działalności przemysłowej,
- pożyczki pieniężne poza systemem bankowym,
- udzielanie kredytów mieszkaniowych przez specjalistyczne instytucje, nieprzyjmujące depozytów,
- udzielanie pożyczek pod zastaw (np. działalność lombardów).

Podklasa ta nie obejmuje:

- udzielania kredytów mieszkaniowych przez specjalistyczne instytucje przyjmujące depozyty, sklasyfikowanego w 64.19.Z,
- leasingu operacyjnego, sklasyfikowanego w dziale 77 w odpowiednich podklasach według rodzaju dzierżawionych dóbr,

- działalności związanej z przyznawaniem dotacji przez organizacje członkowskie, sklasyfikowanej w 94.99.Z.

Według PDK (Polskiej Klasyfikacji Działalności) podklasa 92.00.Z obejmuje działalność w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych, taką jak:

- sprzedaż losów na loterie,
- eksploatacja automatów do gier hazardowych na monety,
- obsługa stron internetowych z wirtualnymi grami losowymi,
- działalność bukmacherska oraz pozostała działalność w zakresie zakładów wzajemnych,
- zakłady wyścigów konnych,
- działalność kasyn, włączając "pływające kasyna".

Wskaźnik odnoszący się do punktów sprzedaży alkoholu osiągnął ponad dwukrotnie większe wartości w przypadku obszaru centrum Chmielnika od średniej gminnej. W przypadku obszaru rewitalizacji była to wartość 0,81, natomiast dla całej Gminy wskaźnik osiągnął wartość 0,40. W centrum Chmielnika pod koniec 2022 roku funkcjonowało 14 takich punktów, głównie w sąsiedztwie rynku. Na terenie całej Gminy Chmielnik alkohol sprzedaje się w 44 punktach.

Dwa kolejne wskaźniki odnoszące się do punktów działalności związanej z usługami finansowymi (np. udzielające pożyczek czy kredytów) oraz do punktów działalności w zakresie gier losowych i zakładów wzajemnych (np. loterii czy zakładów bukmacherskich) również przekroczyły na obszarze rewitalizacji średnią gminną. Pierwszy z nich osiągnął wartość ponad trzykrotnie wyższą względem całego obszaru Gminy, natomiast drugi jedynie minimalnie przekroczył analogiczną wartość dla całej Gminy.

Naturalnym jest, że tego typu podmioty rozmieszczone są w centrum największej miejscowości w Gminie, gdyż gwarantuje to dla nich większą szansę na pozyskanie potencjalnych klientów (podobnie jak w przypadku każdej innej działalności gospodarczej), należy mieć jednak na uwadze, że nieodpowiedzialne korzystanie z oferty zakładów bukmacherskich czy granie na loterii prowadzić może do problemów finansowych, a w skrajnym przypadku do uzależnień, niosących za sobą kolejne problemy natury społecznej czy finansowej, które dotknąć mogą nie tylko faktycznego użytkownika takich usług, ale także jego najbliższego otoczenia – rodziny lub znajomych. Hazard prowadzić może do popadnięcia w ubóstwo, natomiast dostęp do podmiotów zapewniających dostęp do pożyczek pozabankowych, kredytów tzw. „chwilówek” czy lombardów umożliwiających uzyskanie chwilowego przychodu w postaci pożyczki poprzez zastawienie mienia, stwarzać może złudną możliwość wyjścia z sytuacji, często jedynie ją pogarszając z uwagi na mniej korzystne warunki niż pożyczki uzyskane z banków. Jako że osoby ubogie często nie posiadają zdolności kredytowej, uciekają się do zaciągania znacznie mniej korzystnych zobowiązań, często obarczonych wysokim oprocentowaniem utrudniającym spłatę, co może prowadzić do spirali zadłużenia pod postacią zaciągania kolejnych, coraz mniej korzystnych zobowiązań, aż do całkowitej niewypłacalności.

Lokalizacja na niewielkiej przestrzeni w niedalekiej odległości od siebie podmiotów sprzedających wyroby alkoholowe oraz świadczących usługi finansowe i działalność w zakresie gier losowych prowadzić może do pogłębiania się problemów społecznych – ubóstwa, alkoholizmu, problemów w rodzinie, zarazem narażając na podwyższenie się przestępczości i tym samym obniżając poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Ważnym jest więc, aby przeciwdziałać tego typu skrajnym przypadkom poprzez przedsięwzięcie odpowiednich działań pomocowych dla osób potencjalnie zagrożonych uzależnieniami od alkoholu i hazardu oraz dla osób już dotkniętych problemem ubóstwa. Obecnie na obszarze rewitalizacji obserwuje się umiarkowany problem związany z powyższymi aspektami, natomiast w przypadku pogłębienia się np. problemu przestępczości lub alkoholizmu należy mieć na uwadze, iż może on być pośrednio powiązany z owymi przedsiębiorstwami.

Ankietyzacja mieszkańców oraz wizja lokalna po obszarze rewitalizacji potwierdzają występowanie problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Jednym z problemów występujących na obszarze rewitalizacji jest niedostatecznie zagospodarowana przestrzeń reprezentatywnych terenów w centrum miejscowości. Przykładem takich miejsc jest m.in. Plac Miejski (Rynek), a także tereny zieleni urządzonej – Parki Niepodległości oraz im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Przestrzeń rynku poddana została rewitalizacji w ramach poprzednio obowiązującego Programu Rewitalizacji (obowiązującego w latach 2016-2023), jednakże w pracach odnowy tejże przestrzeni pominięta została fontanna znajdująca się w południowej części rynku. Obecnie pojawia się problem natury technicznej z uwagi na nieszczelne i popękane ścianki bryły fontanny. W celu poprawy formy zagospodarowania Rynku oraz dopełnienia działań rewitalizacyjnych w celu stworzenia reprezentatywnej, spójnej przestrzeni, dostrzega się potrzebę swoistej kontynuacji działań dotyczących południowej części placu także w niniejszym Programie.

Ryc. 16. Teren Placu Miejskiego – Rynku

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej dnia 18.01.2024 r.

Kolejnymi przestrzeniami niedostatecznie zagospodarowanymi są Parki w południowej części centrum miejscowości. Problem ten pośrednio powiązany jest również z niedostateczną ilością terenów rekreacyjno-wypoczynkowych i ze wskazanym podczas warsztatów problemem niedostatecznego zagospodarowania terenów zielonych. Obecnie oba Parki posiadają jedynie podstawową formę zagospodarowania – w ich granicach poprowadzono niewielką sieć ścieżek, umieszczono pojedyncze obiekty małej architektury (drewniane ławki, kosze na śmieci, instrumenty siłowni zewnętrznej). Ponadto występują nasadzenia w postaci drzew i krzewów oraz kwiatów. Obszar pozostaje niedostatecznie oświetlony, a w jego granicach znajduje się niewystarczająca liczba punktów gminnego monitoringu, co negatywnie wpływa na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców, jak również generuje

większe nagromadzenie, wspomnianych już, aktów wandalizmu m.in. graffiti oraz niszczenia obiektów małej architektury np. ławek. Obszar ten posiada znaczny, niewykorzystywany potencjał. Obecnie w parkach organizowana jest jedynie niewielka liczba działań kulturalnych za które odpowiada Chmielnickie Centrum Kultury oraz niektóre uroczystości patriotyczne związane z Pomnikiem Wdzięczności – upamiętniającym bohaterów ziemi chmielnickiej poległych na polu walki, zaginionych, rozstrzelanych, zamordowanych, walczących o wolną Polskę. W celu zwiększenia funkcjonalności obszaru widzi się potrzebę pielęgnacji istniejącej zieleni oraz odnowienia Pomnika, a także wymiany nawierzchni alejek oraz wprowadzenie nowych nasadzeń i obiektów małej architektury. Obecnie niewykorzystywany pozostaje potencjał występującego w sąsiedztwie Parku Niepodległości cieklu wodnego oraz terenu bezpośrednio z nim sąsiadującego – możliwe byłoby np. utworzenie w jego sąsiedztwie swoistej strefy wyciszenia poprzez montaż dodatkowych obiektów małej architektury. Z kolei w Parku im. Marszałka Józefa Piłsudskiego dostrzega się potencjał do organizacji większej liczby działań kulturalnych oraz zaproszenia do tej przestrzeni mieszkańców poprzez lepsze zagospodarowanie istniejącego terenu i uatrakcyjnienie go. Obecnie brakuje w nim jednak odpowiedniej infrastruktury – stałego miejsca przystosowanego do organizacji wydarzeń, odpowiedniego zaplecza sanitarnego czy przestrzeni umożliwiającej zaproszenie do parku mobilnych podmiotów gastronomicznych mogących współorganizować niektóre wydarzenia tym samym pozytywnie wpływając na odbiór i ożywienie miejsca.

Innym częściowo zagospodarowanym terenem jest obszar Skweru Strażaka, położonego w sąsiedztwie Kościoła pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, przy Placu Kościelnym. Jest to niewielki obszar zieleni urządzonej. W jego granicach znajdują się nasadzenia w postaci kilku drzew i krzewów. Mieści się w nim także unikatowy Pomnik Strażaka, który wymagałby jednak odnowienia w celu zwiększenia reprezentatywności miejsca. Dostrzega się również potrzebę poprawy stanu nawierzchni chodników oraz obiektów małej architektury. W celu uatrakcyjnienia skweru możliwe byłoby również wprowadzenie dodatkowych nasadzeń i wykonanie prac ogrodowych na obecnej zieleni.

Podczas wizji lokalnej oraz warsztatów rewitalizacyjnych zwrócono również uwagę na problem niedostatecznego zagospodarowania terenów przy Przedszkolu Samorządowym – przede wszystkim problem ten dotyczy dostępu do atrakcyjnych i bezpiecznych urządzeń tworzących zewnętrzny plac zabaw. Obecnie na terenie zewnętrznym wchodzącym w skład Przedszkola mieszczą się jedynie pojedyncze urządzenia zabawowe, w tym jedna niewielka zjeżdżalnia, huśtawka, piaskownica oraz kilka bujaków na sprężynach. Ponadto na terenie zewnętrznym rozmieszczono kilka ławek oraz niewielki ogródek z ulem. Z tego względu dostrzega się dużą potrzebę uatrakcyjnienia zewnętrznej przestrzeni przedszkolnej w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru dla osób planujących lub posiadających małe dzieci oraz zapewnienia lepszych szans rozwojowych dla dzieci w wieku przedszkolnym.

Ryc. 17. Tereny zieleni urządzonej – Park Niepodległości, Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz Skwer Strażaka

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej dnia 18.01.2024 r.

Warto również podkreślić, że na etapie wizji lokalnej na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano problem występowania pustostanów oraz budynków prywatnych będących w złym stanie technicznym. Z uwagi na historię miasta powiązaną w dużym stopniu z kulturą żydowską oraz działania wojenne, które w XX wieku osiągnęły miasta i Żydów w nim mieszkających, współcześnie pojawia się duży problem natury własnościowej dotyczącej niektórych budynków. Występują problemy z ustaleniem własności lub skontaktowaniem się ze wszystkimi właścicielami nieruchomości przez co wiele budynków opustoszało lub pustoszeje, a także popada w stopniową degradację. Skutkiem tego jest pogarszanie się funkcjonalności oraz stanu technicznego obiektów w centrum. Wpływa to negatywnie na ogólną estetykę przestrzeni poprzez widoczność zniszczonych zewnętrznych elewacji budynków.

Przykładem takich budynków są m.in. nieruchomości znajdujące się w bezpośrednim sąsiedztwie Chmielnickiego Centrum Kultury, które z uwagi na zawiłą sytuację prawną stopniowo popadają w degradację, pogarszając tym samym estetykę tej przestrzeni oraz zmniejszając bezpieczeństwo mieszkańców przemieszczających się do obiektu. Gmina wykazuje zainteresowanie odkupieniem tych nieruchomości w celu ich modernizacji i potencjalnego rozwoju Chmielnickiego Centrum Kultury w oparciu o większą przestrzeń.

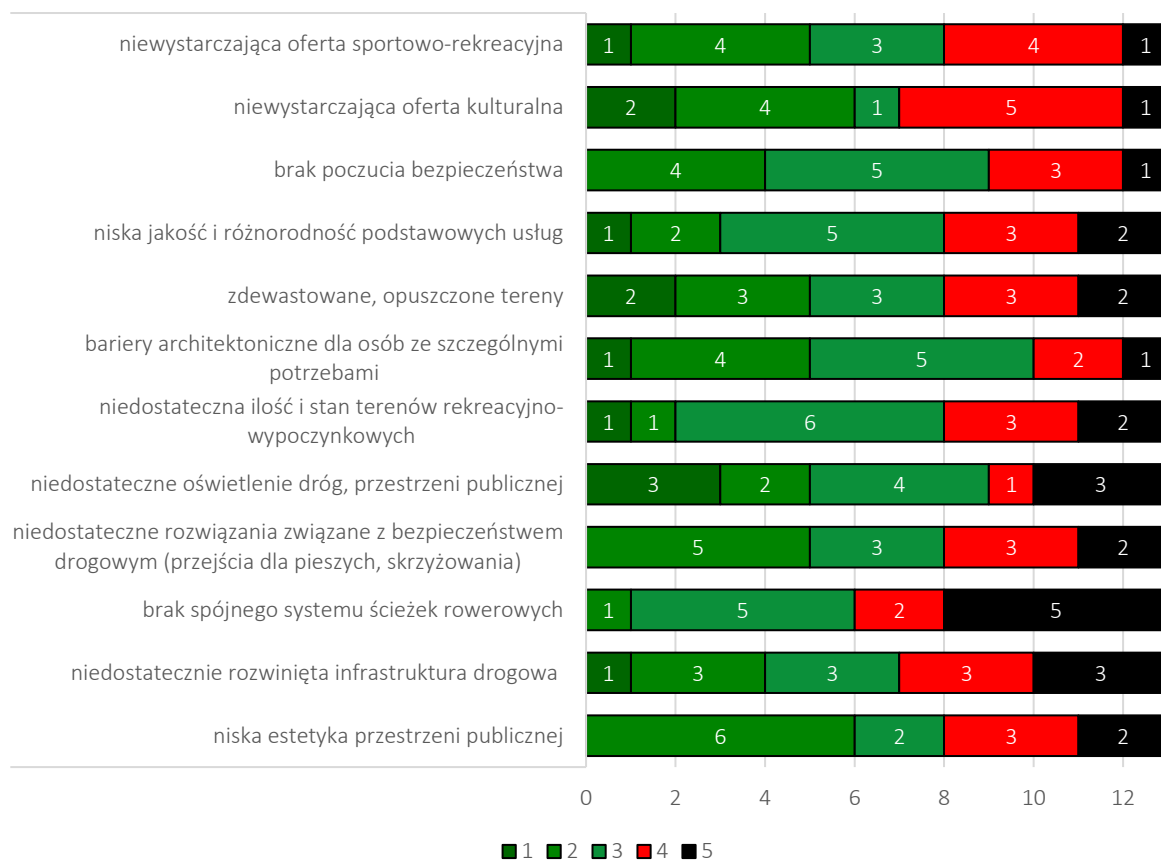
Ryc. 18. Przykłady budynków obniżających ogólną estetykę centrum Chmielnika

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej dnia 18.01.2024 r.

Mieszkańcy podczas badania ankietowego wskazali, że najbardziej istotnymi problemami występującymi na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej są: brak spójnego systemu ścieżek rowerowych (7 z 13 ankietowanych zakwalifikowało go do grupy bardzo istotnych lub istotnych problemów), niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa (6 z 13 ankietowanych zakwalifikowało go do grupy bardzo istotnych lub istotnych problemów); niewystarczająca oferta kulturalna (6 z 13 ankietowanych zakwalifikowało je do grupy bardzo istotnych lub istotnych problemów). Szczegóły przedstawia poniższa rycina.

Ryc. 19. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej występujące na obszarze rewitalizacji:

- niedostateczna liczba atrakcyjnie zagospodarowanych terenów rekreacyjnych, w tym terenów sportowych i terenów zielonych oraz terenu przy Przedszkolu Samorządowym,
- niedostateczna liczba miejsc o funkcjach integracyjnych, rekreacyjnych i wypoczynkowych,
- zdeprawowana przestrzeń placu zabaw i parków,
- niedostateczna oferta kulturalna dostępna w oparciu o przestrzenie ogólnodostępne,
- niska estetyka obszaru spowodowana dużą ilością zdeprawowanych, opuszczonych terenów i pustostanów oraz zniszczonych zewnętrznych elewacji budynków,
- niedostateczne rozwiązania związane z bezpieczeństwem – w tym punktów monitoringu i oświetlenia przestrzeni publicznych.

3.3.5. Sfera techniczna

Problemy w sferze technicznej występujące w obszarze rewitalizacji są ściśle powiązane z problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej.

Analizę sfery technicznej na obszarze rewitalizacji dokonano w zakresie: stanu technicznego przestrzeni publicznej (za pomocą 3 wskaźników), efektywności energetycznej (za pomocą 1 wskaźnika) oraz zapewnienia dostępności (za pomocą 1 wskaźnika).

Stan techniczny przestrzeni publicznej zweryfikowano w oparciu odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów z wyłączeniem urządzeń sieciowych w ogólnej liczbie obiektów komunalnych, liczbę obiektów przestrzeni publicznej w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców oraz wskaźnik liczby obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców. Średnią gminną przewyższał jedynie ostatni z nich – wyniósł 3,21 przy średniej oscylującej w granicach 1,01%.

Efektywność energetyczna zbadana została za pomocą liczby obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji na 100 mieszkańców. Wskaźnik ten przewyższał średnią dla Gminy o wartość równą 0,17 (średnia dla obszaru rewitalizacji wyniosła 0,47 przy średniej gminnej wynoszącej 0,3).

Ostatnie zjawisko badane w ramach sfery technicznej, a więc zapewnienie dostępności, zweryfikowane zostało za pomocą wskaźnika liczby obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na 100 mieszkańców. Przewyższył on średnią gminną ponad dwukrotnie – wyniósł 2,25 na obszarze rewitalizacji przy wartości gminnej na poziomie 0,94.

Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Tab. 14. Porównanie wskaźników dla sfery technicznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik

SFERA TECHNICZNA		Średnia dla obszaru rewitalizacji	Średnia dla Gminy
Zjawisko	Wskaźnik/miernik		
STAN TECHNICZNY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ	Odsetek obiektów komunalnych wymagających remontów z wyłączeniem urządzeń sieciowych (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) w ogólnej liczbie obiektów komunalnych	18,9%	29,2%
	Liczba obiektów przestrzeni publicznej (place zabaw, skwery, zieleńce, place, inne ogólnodostępne przestrzenie publiczne) w złym stanie technicznym na 100 mieszkańców	0,00	0,05
	Liczba obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków na 100 mieszkańców	3,21	1,01
EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA	Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,47	0,30
ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI	Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców	2,25	0,94

Źródło: opracowanie własne na podstawie Diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik.

Część obiektów i przestrzeni ważnych dla lokalnej społeczności zostało opisane w podrozdziale traktującym o sferze przestrzenno-funkcjonalnej. W poniższym rozdziale zostaną natomiast omówione obiekty znajdujące się w złym stanie technicznym bądź wymagające dalszych prac infrastrukturalnych oraz problemy z tym związane.

Na obszarze rewitalizacji znajduje się aż 56 ze 110 obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków (stan na 2022 rok wg. danych Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik). Ponadto z uwagi na historyczny charakter zabudowy, obszar centrum miasta objęty jest strefą konserwatorską.

Oprócz budynków użyteczności publicznej w granicach obszaru rewitalizacji znajduje się wiele budynków komunalnych, m.in. w których zlokalizowane są mieszkania komunalne i socjalne. Szacuje się, że do grupy obiektów komunalnych na koniec 2022 roku zaliczały się 43 obiekty z obszaru rewitalizacji. Większość z nich posiada dostateczny stan techniczny, jednak występują także obiekty bardziej zdegradowane – z analizy wskaźnikowej wynika, iż 18,9% z nich wymaga remontów. Część z nich wymaga również termomodernizacji (zarówno w postaci ocieplenia ścian budynków, wymiany okien, jak i wymiany źródeł ciepła) oraz nie została przystosowana do osób ze szczególnymi potrzebami – szczególnie dotyczy to budynków, w których znajdują się mieszkania komunalne i socjalne.

Szczegółową charakterystykę wybranych obiektów komunalnych w granicach obszaru rewitalizacji przedstawiono w tabeli poniżej.

Tab. 15. Charakterystyka wybranych obiektów komunalnych w granicach obszaru rewitalizacji

Nazwa	Lokalizacja (ulica, miejscowość)	Funkcje, jakie obecnie pełni budynek	Stan techniczny (wewnętrzny, zewnętrzny) budynku i potrzeby remontowe	Czy budynek spełnia wymogi dostępności architektonicznej	Czy budynek wymaga termomodernizacji lub działań w ramach OZE
Szkoła Podstawowa w Chmielniku	ul. Szkolna 7, Chmielnik	funkcja oświatowa oraz sportowa (kompleks boisk, sala sportowa)	budynek szkoły w 2019 r oraz 2023 r przeszedł kompleksową termomodernizację, stan techniczny zewnętrzny bardzo dobry, potrzeby remontowe wewnątrz budynku	Tak	Nie
Hala sportowa przy Szkole Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku.	j.w.	funkcja sportowa, uroczystości szkolne	stan techniczny bardzo dobry, budynek oddany do użytku w 2019 r.	Tak	Nie
Przedszkole Samorządowe w Chmielniku z oddziałem w Suchowoli	ul. Sienkiewicza 8, Chmielnik	funkcja opiekuńczo-wychowawcza	Budynek po termomodernizacji (2019 r.)	Tak	Nie

Chmielnickie Centrum Kultury	ul. Starobuska 10, Chmielnik	funkcja rekreacyjno-kulturalna – działania w zakresie kulturalno-oświatowym i wychowania, muzealnym, kultury, sportu i rekreacji	Budynek w 2020 r. przeszedł termomodernizację, potrzeby remontowe wewnątrz budynku	Tak	Montaż instalacji OZE
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik	ul. Wspólna 13, Chmielnik	funkcja kulturalna	brak	Tak	Montaż instalacji OZE
Ośrodek Edukacyjno-Muzealny „Świętokrzyski Sztetl” im. Majera Małego	ul. Wspólna 14, Chmielnik	funkcja kulturalno-muzealna	bieżące prace remontowe, uzupełnianie wyposażenia oraz eksponatów	Tak	Nie
Urząd Miasta i Gminy w Chmielniku	Plac Kościuszki 7, Chmielnik	funkcja administracyjna	bieżące prace remontowe,	Tak	Montaż instalacji OZE
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Dygasińskiego, Chmielnik	funkcje z zakresu pomocy społecznej	bieżące prace remontowe,	Tak	Nie
Klub Seniora	Plac Kościelny 5, Chmielnik	wsparcie osób w wieku senioralnym	bieżące prace remontowe,	Tak	Nie
Budynek socjalny (15 mieszkań)	ul. Dygasińskiego 12 A	funkcja mieszkaniowa	budynek wymaga przeprowadzenia prac remontowych zewnętrznych	Nie	OZE, elewacja
Budynek socjalny (6 mieszkań)	ul. Mrucza 39	funkcja mieszkaniowa	budynek wymaga przeprowadzenia prac remontowych i termomodernizacyjnych	Nie	OZE, wymiana źródła ciepła, docieplenie, wymiana okien

Budynek socjalny (24 mieszkania)	ul. Dojazdowa 27	funkcja mieszkaniowa	budynek wymaga przeprowadzenia prac remontowych zewnętrznych	Nie	OZE, elewacja
----------------------------------	------------------	----------------------	--	-----	---------------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chmielniku.

Ponadto przeprowadzone warsztaty oraz wizja lokalna wskazały także na zły stan techniczny niektórych budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji. Przyczyna tego zjawiska wynika z dużego zakresu prac remontowanych, które należy przeprowadzić i związanych z tym wysokich nakładów jakie są potrzebne do ich realizacji. Należy zauważyć, że nie wszyscy mieszkańcy orientują się w możliwościach jakie są oferowane w formie dotacji czy ulg podatkowych osobom fizycznym.

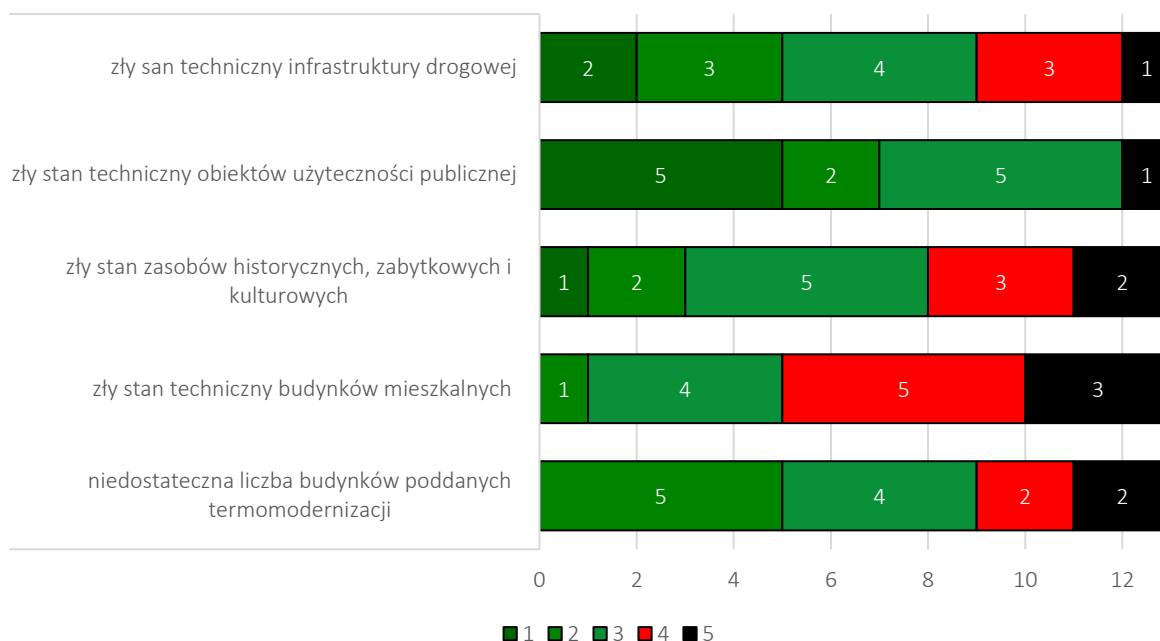
Ryc. 20. Przykłady obiektów wymagających poprawy stanu technicznego na obszarze rewitalizacji

Źródło: materiały z wizji lokalnej przeprowadzonej w dniu 18.01.2024 r.

Analogicznie do poprzednich sfer, także sfera techniczna została poddana ankietyzacji przez mieszkańców. Ankietowani potwierdzili występowanie ww. problemu – 8 spośród 13 ankietowanych wskazało, że bardzo istotnym lub istotnym problemem jest zły stan techniczny budynków mieszkalnych. Szczegóły przedstawia tabela poniżej.

Ryc. 21. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Główne problemy w sferze technicznej występujące na obszarze rewitalizacji:

- występowanie obiektów komunalnych, w tym budynków z mieszkaniami komunalnymi i socjalnymi, wymagających remontów lub modernizacji, w tym termomodernizacji i dostosowania do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami,
- zły stan techniczny niektórych budynków mieszkalnych,
- zły stan techniczny części obiektów zabytkowych.

3.4. LOKALNE POTENCJAŁY OBSZARU

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji lokalne potencjały, czyli silne strony i możliwości danego obszaru, powinny zostać zawarte w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji. Potencjały te widoczne są w różnych analizowanych sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej czy środowiskowej. Zidentyfikowane potencjały przyczyniają się do pobudzenia lokalnego rozwoju obszaru rewitalizacji, nie zawsze występując wyłącznie na jego obszarze.

W Gminie Chmielnik istnieją różne instytucje publiczne i organizacje pozarządowe, które pracują wspólnie, aby wspierać rozwój społeczności lokalnej. Ich działania obejmują rozszerzanie dostępu do kultury, możliwości rozrywki, aktywnych form spędzania czasu, w tym uprawiania sportu oraz pomoc dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej czy odpowiadanie za bezpieczeństwo obszaru. Jednostki, które działają na obszarze rewitalizacji, mają duży potencjał do rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na tym obszarze i przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Urząd Miasta i Gminy w Chmielniku, zlokalizowany przy Placu Kościuszki 7, odpowiedzialny jest za bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców w drodze świadczenia powszechnie dostępnych usług. Do jego zadań należy zapewnienie sprawnego funkcjonowania Gminy Chmielnik. Do obowiązków tej instytucji należy prowadzenia spraw związanych z gospodarką, kulturą i społeczeństwem, a także planowanie i realizacja inwestycji oraz zarządzanie infrastrukturą na terenie Gminy. Urząd odpowiada za infrastrukturę gminną, zarządza siecią drogową, utrzymuje infrastrukturę komunalną min.: sieć wodociągową, kanalizacyjną, oświetlenie uliczne, a także dba o zielen gminną. Pracownicy Urzędu w ramach swoich możliwości i specjalizacji w różnych dziedzinach, służą pomocą i poradą mieszkańcom potrzebującym wsparcia np. w sprawach administracyjnych. Dodatkowo są również odpowiedzialni za efektywne wdrażanie oraz koordynowanie innych projektów i programów dla mieszkańców m.in. w zakresie programu „Czyste powietrze” czy usuwania azbestu oraz zakładania i funkcjonowania organizacji pozarządowych oraz podmiotów gospodarczych. Ponadto, poszczególne wydziały Urzędu uczestniczą w organizacji i przygotowaniu wydarzeń integracyjnych, kulturalnych czy promocyjnych, które odbywają się zarówno w obszarze rewitalizacji, jak i w całej Gminie Chmielnik. Wszystkie działania Urzędu mają na celu zapewnienie sprawnego funkcjonowania Gminy oraz poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku (MGOPS), z siedzibą przy ul. Dygasińskiego 12 (na obszarze rewitalizacji), jest jednostką organizacyjną Gminy Chmielnik powołaną do realizacji zadań własnych oraz zadań zleconych z administracji rządowej, przejętych porozumieniami do innych jednostek samorządu terytorialnego z zakresu pomocy społecznej. Celem działania MGOPS jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości, przede wszystkim poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. W zakresie realizacji zadań MGOPS współpracuje z jednostkami samorządowymi, rządowymi i pozarządowymi, sołtysami, radami sołectkimi, organizacjami społecznymi, katolickimi i innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prywatnymi.

Klub Seniora (prowadzony przez Ośrodek), znajdujący się przy Pl. Kościelnym 5 (na obszarze rewitalizacji), wspiera osoby w wieku senioralnym. Klub Seniora zapewnia aktywizację społeczną, integrację, włączenie społeczne osób starszych do społeczności lokalnej oraz organizację wspólnego spędzania czasu wolnego przez seniorów. Działania Klubu wpływają pozytywnie na stan psychofizyczny uczestników, zapewniają wsparcie i stworzenie odpowiednich warunków do różnych form aktywności i integracji seniorów oraz mają pozytywny wpływ na rozwój systemu pomocy środowiskowej dla seniorów.

Chmielnickie Centrum Kultury (CCK), z siedzibą przy ul. Starobuskiej 10 (na obszarze rewitalizacji), odpowiada za całokształt spraw związanych z funkcjonowaniem kultury w mieście i gminie Chmielnik, w tym w szczególności: za tworzenie kultury, edukację kulturalną, wychowanie przez sztukę oraz upowszechnianie kultury, kształtowanie wrażliwości poznawczej i estetycznej oraz umożliwienie korzystania ze zgromadzonych zbiorów, a także gromadzenie i trwałą ochronę dóbr dziedzictwa kulturowego. Centrum prowadzi również wielokierunkowe działania w zakresie kulturalno-oświatowym i wychowania, muzealnym, kultury, sportu i rekreacji.

Ośrodek Edukacyjno-Muzealny „Świętokrzyski Sztetl im. Majera Małego”, zlokalizowany przy ul. Wspólnej 14 (na obszarze rewitalizacji), stanowi nowoczesne muzeum w dawnej synagodze. Celem Ośrodka jest przypomnienie i odtworzenie specyfiki sztetli – dawnych polsko-żydowskich miasteczek, przypomnienie koegzystencji dwóch kultur: polskiej i żydowskiej. Obiekt jest adresowany do wszystkich zainteresowanych kulturą i tradycją żydowską na Kielecczyźnie. OEM organizuje koncerty muzyczne, wernisaże, konkursy i przeglądy, spotkania, debaty i wydarzenia upamiętniające obchody i rocznice – skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Chmielnik, której siedziba znajduje się przy ul. Wspólnej 13, odpowiada za prowadzenie wielokierunkowej działalności rozwijającej potrzeby kulturalne mieszkańców, upowszechnianie czytelnictwa i upowszechnianie kultury lokalnej.

Przedszkole Samorządowe w Chmielniku przy ul. Sienkiewicza 8, jest jedynym gminnym obiektem świadczącym opiekę przedszkolną na obszarze rewitalizacji. Dzieci w przedszkolu uczą się poznawać i rozumieć otaczający świat i jego kultur oraz aktywnie uczestniczą w życiu rodziny i społeczności przedszkolnej.

Szkoła Podstawowa w Chmielniku, mieszcząca się pod adresem ul. Szkolna 7, jest jedyną jednostką gminną na obszarze rewitalizacji odpowiedzialną za nauczanie szkolne na poziomie podstawowym. Odpowiada również za organizację szeregu wydarzeń szkolnych, sportowych, innowacji szkolnych, projektów czy działań dydaktycznych, artystycznych i sportowych.

Powiatowy Zespół Szkół w Chmielniku zlokalizowany przy ul. Dygasińskiego 11 (na obszarze rewitalizacji), stanowi jednostkę, której organem prowadzącym jest Powiat. Szkoła realizuje cele i zadania wynikające z przepisów prawa, a w szczególności: Ustawy Prawo oświatowe, Karty Nauczyciela, Konwencji Praw Dziecka, uwzględniając treści zawarte w programie wychowawczo-profilaktycznym Szkoły dostosowanym do potrzeb rozwojowych ucznia oraz potrzeb danego środowiska. W ramach Powiatowego Zespołu Szkół w Chmielniku funkcjonują: Czteroletnie Liceum Ogólnokształcące im. Adolfa Dygasińskiego (na podbudowie programowej Szkoły Podstawowej); Pięcioletnie Technikum (na podbudowie programowej Szkoły Podstawowej); Szkoła Branżowa I stopnia (na podbudowie programowej Szkoły Podstawowej); Branżowa Szkoła II stopnia kształcąca w 2-letnim cyklu kształcenia (na podbudowie Szkoły Podstawowej); Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych; Szkoła Policealna kształcąca w zawodzie technik administracji, technik bezpieczeństwa; Centrum Kształcenia Zawodowego.

Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Kielcach – Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Nr 4 w Chmielniku przy ul. Przemysłowej 3 (na obszarze rewitalizacji) realizuje swoje ustawowe zadania na obszarze rewitalizacji tj. zapobieganie powstawania pożarów i miejscowych zagrożeń, organizowanie i kierowanie działaniami ratowniczo-gaśniczymi oraz prowadzenie szkolenia dla jednostek ochrony przeciwpożarowej.

Komisariat Policji w Chmielniku z siedzibą przy ul. Starobuskiej 7 (na obszarze rewitalizacji) odpowiedzialny jest za szereg działań z zakresu ochrony bezpieczeństwa ludzi m.in.: tworzenie

i realizację, we współdziałaniu z organami samorządu terytorialnego oraz organizacjami pozarządowymi, programów prewencyjnych czy wykonywanie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych w celu ujawniania przestępstw.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chmielniku przy ul. Kieleckiej 18 (na obszarze rewitalizacji), zapewnia opiekę medyczną mieszkańcom obszaru rewitalizacji, ale również całej Gminy Chmielnik. W placówce przyjmują specjaliści medycyny rodzinnej, chorób wewnętrznych, medycyny ratunkowej, medycyny ogólnej, lekarz pediatra, lekarz diabetolog oraz medycyny pracy, a także lekarze stomatolodzy, jak również pielęgniarki i położne. W ramach Zakładu działają także Ośrodki Zdrowia w Piotrkowicach oraz Sędziejowicach.

Szpital Powiatowy w Chmielniku przy ul. Kieleckiej 1-3 (na obszarze rewitalizacji) świadczy opiekę zdrowotną z zakresu leczenia zamkniętego, zakładu opiekuńczo-leczniczego, specjalistycznej opieki zdrowotnej, fizjoterapii ambulatoryjnej i badań diagnostycznych, a także pielęgnacji i rehabilitacji osób, które nie wymagają hospitalizacji dla około 15 tys. osób zamieszkujących Miasto i Gminę Chmielnik oraz gminy sąsiednie. Szpital funkcjonuje w podziale na 3 oddziały: Oddział Wewnętrzny (25 łóżek), Oddział Chirurgiczny (25 łóżek), Oddział Alergologiczny (5 łóżek). Dodatkowo działa również Zakład Opiekuńczo-Leczniczy i Rehabilitacyjny posiadający 21 łóżek. W szpitalu funkcjonuje również apteka szpitalna oraz laboratorium diagnostyczne.

Parafia Rzymskokatolicka Niepokalanego Poczęcia NMP, z siedzibą przy pl. Kościelnym 7 (na obszarze rewitalizacji), odpowiedzialna jest za opiekę duchowną parafian, ale także współpracuje z różnymi organizacjami czy podmiotami pozarządowymi w zakresie prowadzenia działań kulturalnych, społecznych czy sportowych.

Dużym potencjałem obszaru rewitalizacji, ale także całej Gminy Chmielnik jest **aktywność licznych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych** funkcjonujących na terenie całej Gminy. Ich przedmiotowa działalność najczęściej koncentruje się na zagadnieniach z zakresu pomocy społecznej, aktywizacji seniorów, sportu, kultury, historii i rekreacji. Głównymi zadaniami organizacji pozarządowych jest kształtowanie wśród mieszkańców świadomych postaw prospołecznych, promocja działań związanych z upowszechnianiem aktywności fizycznej i kulturalnej, działanie na rzecz lokalnej społeczności oraz dbanie i zachęcanie do poznawania zasobów dziedzictwa kulturowego i historycznego.

W tabeli przedstawiono zakres działalności wybranych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych działających na terenie gminy (w szczególności na obszarze rewitalizacji) ukierunkowanych na lokalną społeczność i rozwiązywanie jej problemów, które aktywnie działają na rzecz mieszkańców.

Tab. 16. Charakterystyka wybranych organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji

Nazwa podmiotu:	Lokalizacja:	Zakres działalności:
<p>Świętokrzyskie stowarzyszenie na rzecz osób niepełnosprawnych ruchowo „NIE JESTEŚ SAM”</p>	<p>ul. Mielczarskiego 7, Chmielnik</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) zrzeszanie osób pragnących działać na rzecz osób niepełnosprawnych ze szczególnym uwzględnieniem samych niepełnosprawnych, dla poprawy ich warunków życiowych oraz zwiększenie uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym kraju, 2) wyzwalanie inicjatywy osób niepełnosprawnych w kierunku jak najwszechstronniejszej ich realizacji, 3) kształtowanie partnerskich postaw między społecznością osób pełnosprawnych i osób niepełnosprawnych, 4) przygotowanie niepełnosprawnych do aktywności społecznej i zawodowej.
<p>Towarzystwo Miłośników Ziemi Chmielnickiej</p>	<p>ul. Bednarska 23, Chmielnik</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) szerzenie i umacnianie przywiązania do Ziemi chmielnickiej wśród jego mieszkańców i przyjaciół zamiejscowych, 2) upowszechnianie znajomości jej dziejów, 3) opieka nad zabytkami kultury i przyrody, 4) popieranie i inicjowanie wszechstronnego rozwoju, 5) troska o piękno i estetyczny wygląd, 6) inspirowanie do twórczego działania jej mieszkańców, 7) kształtowanie i podnoszenie świadomości ekologicznej.
<p>Stowarzyszenie „GĘŚ KIELECKA Z TRADYCJAMI” w Chmielniku</p>	<p>ul. Witosa 4, Chmielnik</p>	<p>-</p>
<p>Stowarzyszenie „KOŃ TO TRADYCJA”</p>	<p>ul. Szkolna 7, Chmielnik</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) upowszechnianie i popularyzacja działań w zakresie tradycji narodowych oraz wiedzy historycznej. 2) udział w życiu naukowym środowisk lokalnych w zakresie propagowania wiedzy o historii regionu i Polski. 3) prowadzenie działalności wydawniczej zmierzającej do pogłębienia wiedzy historycznej społeczeństwa. 4) wskrzeszenie i kultywowanie tradycji jazdy polskiej. 5) ochrona i promocja zdrowia. 6) działalność w ramach: <ul style="list-style-type: none"> - wspomaganie rozwoju wspólnot i społeczności lokalnych, - wypoczynku dzieci i młodzieży, - ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, - turystyki i krajoznawstwa, - na rzecz osób niepełnosprawnych, - nauki i szkolnictwa, - promocji Rzeczypospolitej Polskiej za granicą.

<p>Stowarzyszenie „Z POMOCĄ SZPITALOWI W CHMIELNIKU”</p>	<p>ul. Kielecka 1-3, Chmielnik</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) działalność w zakresie ochrony zdrowia, działania na rzecz osób niepełnosprawnych oraz promocja i organizowanie wolontariatu na rzecz szpitala powiatowego w Chmielniku 2) popieranie i wspieranie działalności społecznej na rzecz wyposażenia szpitala powiatowego w Chmielniku w nowoczesny sprzęt medyczny oraz rozbudowy i modernizacji tej placówki
<p>Grupa Rekonstrukcji Historycznej im. por. Stanisława Grabdy PS. "BEM"</p>	<p>ul. Starobuska 10, Chmielnik</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) zrzeszenie osób zainteresowanych podtrzymywaniem i odtwarzaniem tradycji wojskowych i patriotycznych, wyposażenia, umundurowania, uzbrojenia i wyszkolenia wojska polskiego ze szczególnym uwzględnieniem wojska II Rzeczypospolitej i okresu totalitaryzmów hitlerowskiego i stalinowskiego. 2) kształtowanie rzeczywistości polskiej w oparciu o chrześcijańską koncepcję człowieka i świata, ujętą w nauczaniu Kościoła Rzymskokatolickiego oraz zgodnie z polską tradycją narodową. 3) rekonstrukcja, renowacja odbudowa i odtwarzanie historycznego wyposażenia, uzbrojenia, umundurowania a także wyposażenia i uzbrojenia pojazdów mechanicznych oraz konnych – szkolenie członków grupy w oparciu o tradycje i historię oddziałów. 4) rozwijanie aktywności naukowej, kulturotwórczej, turystycznej, sportowej oraz społecznej członków stowarzyszenia. 5) działanie na rzecz zdobywania i upowszechniania wiedzy historycznej o tradycjach wojskowych i patriotycznych, wyposażeniu, umundurowaniu, uzbrojeniu, wyszkoleniu, historii pojazdów mechanicznych i konnych Wojska Polskiego ze szczególnym uwzględnieniem Wojska II Rzeczypospolitej i okresu totalitaryzmów: hitlerowskiego i stalinowskiego. 6) działania na rzecz niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej i jej umacniania 7) krzewienie ducha patriotyzmu w oparciu o wartości takie jak: Bóg, honor, ojczyzna. 8) przygotowywanie do wojskowej, służby w formacjach obrony cywilnej, straży granicznej, policji straży pożarnej, a w służbach mających wpływ na szeroko rozumiane bezpieczeństwo publiczne. 9) działanie na rzecz strzelectwa i kolekcjonerstwa broni w rozumieniu przepisów ustawy o broni i amunicji z dnia 21 maja 1999 r. z późniejszymi zmianami (Dz.U. 1999 nr 53 poz. 549). 10) Szkolenie w zakresie dowodzenia i współdziałania na poziomie taktycznym oraz podnoszenie sprawności bojowej.

<p style="text-align: center;">Stowarzyszenie Ochrony Zwierząt Druga Radość</p>	<p>ul. Dygasińskiego 10/1, Chmielnik</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) podejmowanie wszelkich dopuszczalnych prawem działań na rzecz pomocy porzuconym, skrzywdzonym, bezdomnym i wolnobytującym zwierzętom domowych oraz zwierzętom dzikim, których wiek lub stan zdrowia uniemożliwia samodzielne przetrwanie na wolności. 2) zapobieganie okrucieństwu człowieka wobec zwierząt oraz poprawa bytu zwierząt. 3) kreowanie oraz wspieranie działań i inicjatyw w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt domowych, w tym opieki nad tymi zwierzętami. 4) kreowanie oraz wspieranie działań i inicjatyw w zakresie pomocy zwierzętom dzikim oraz wolnobytującym. 5) szerzenie humanitaryzmu wobec zwierząt oraz popularyzacja aktów prawnych dotyczących ochrony zwierząt udomowionych i dzikich.
<p style="text-align: center;">Stowarzyszenie Przystań</p>	<p>ul. Starobuska 10</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) Nauka, edukacja, oświata i wychowanie. 2) Działalność w zakresie upowszechniania kultury i sztuki. 3) Podtrzymywanie tradycji narodowej i regionalnej oraz rozwój świadomości obywatelskiej i kulturowej, ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa narodowego. 4) Upowszechnianie krajoznawstwa oraz organizowanie wypoczynku dzieci, młodzieży i dorosłych. 5) Działalność z zakresu ekologii oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego. 6) Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. 7) Prowadzenie pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób. 8) Aktywizacja ludzi starszych, integracja międzypokoleniowa. 9) Pomoc społeczna w tym działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. 10) Ochrona i promocja zdrowia, promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia i sportu. 11) Organizacja imprez artystycznych i rozrywkowych. 12) Promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy. 13) Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego oraz ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami o podobnym lub zbliżonym profilu działania w kraju i za granicą. 14) Fundowanie i przyznawanie nagród, wyróżnień, stypendiów, dyplomów i odznak stowarzyszenia.

		<p>15) Promowanie i organizowanie wolontariatu.</p> <p>16) Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich.</p> <p>17) Działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami.</p> <p>18) Inicjowanie i koordynowanie wspólnych przedsięwzięć podejmowanych w interesie mieszkańców Gminy Chmielnik oraz członków stowarzyszenia.</p> <p>19) Organizowanie i prowadzenie działań na rzecz rozwoju infrastruktury Gminy Chmielnik.</p> <p>20) Reprezentowanie interesów stowarzyszenia wobec instytucji państwowych, samorządowych i organizacji społecznych.</p> <p>21) Tworzenie programów rozwoju wsi ze szczególnym uwzględnieniem walorów i możliwości ziemi kieleckiej.</p> <p>22) Udzielanie pomocy (prawnej, opiekuńczej, edukacyjnej i psychologicznej) osobom uzależnionym i współuzależnionym.</p> <p>23) Prowadzenie działalności informacyjnej i wychowawczej w społecznościach lokalnych, w których wystąpił problem uzależnień od substancji psychoaktywnych, np. alkoholizm, narkomania, nikotynizm lub jest narażone wystąpienie takiego problemu oraz cyberprzemocy.</p> <p>24) Prowadzenie działalności na rzecz rolnictwa i leśnictwa.</p> <p>25) Działalność z zakresu przeciwdziałania patologiom społecznym</p>
Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy ZENIT Chmielnik	ul. Dygasińskiego 1	Działalność sportowa
Klub Sportowy HEROS Chmielnik	ul. Pogodna 4	Działalność sportowa
Koło w Chmielniku – Polskiego Związku Wędkarskiego Okręgu Kieleckiego	ul. Piastów 6A	Celem koła jest upowszechnianie i promowanie wędkarstwa, prowadzenie racjonalnej gospodarki wędkarsko-rybackiej, użytkowanie i ochrona wód, organizowanie rekreacji i sportu wędkarskiego, działanie na rzecz ochrony przyrody, edukacja i kształtowanie etyki wędkarskiej oraz upowszechnianie wiedzy o warunkach ochrony i połowu ryb.
Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich „Młodzi Duchem” w Chmielniku	ul. Plac Kościelny 5	Działania kulturalne, rekreacyjne, artystyczne dla seniorów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Chmielniku.

Ponadto w granicach obszaru rewitalizacji istnieją przestrzenie i obiekty, które potencjalnie mogą sprzyjać integracji mieszkańców, wzmocnieniu lokalnych więzi społecznych, a także aktywności mieszkańców w różnych grupach wiekowych, jednak obecnie nie są w pełni wykorzystywane. Wśród takich miejsc można wyróżnić:

Plac Miejski (rynek) stanowi przestrzeń reprezentatywną Gminy. Płyta rynku jest miejscem organizacji różnego rodzaju wydarzeń kulturalnych, a przestrzeń wykorzystywana jest przez mieszkańców do spotkań sąsiedzkich.

Tereny Parkowe (Park Niepodległości i Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego) zlokalizowane na terenie Chmielnika pełnią ważne funkcje w jego przestrzeni. Są jedynymi dużymi przestrzeniami zielonymi posiadającymi potencjał do dalszego rozwoju rekreacji, wypoczynku i spędzania wolnego czasu dla mieszkańców. Ponadto przy parkach zlokalizowany jest plac zabaw – miejsce zabawy dla najmłodszych. Miejsce posiada potencjał do wykorzystania w celu organizacji kolejnych wydarzeń, warsztatów czy spotkań z mieszkańcami.

Kompleksy Sportowo-Rekreacyjne (przy ul. Dygasińskiego 1 oraz ul. Kwiatowej) stanowią duży potencjał w zakresie organizacji wydarzeń i oferty sportowej i rekreacyjnej. Teren przy ul. Dygasińskiego użytkowany jest przez Ludowy Zespół Sportowy ZENIT Chmielnik, a na boisku sportowym organizowane są treningi i zawody oraz rozgrywki piłkarskie. Przestrzeń przy boisku użytkowana jest również na cele organizacji wydarzeń kulturalnych. Teren przy ul. Kwiatowej zarządzany jest przez Chmielnickie Centrum Kultury. W jego skład wchodzi boisko sportowe do gry w piłkę nożną oraz kort tenisowy, a także bieżnia oraz skocznia. W granicach kompleksu mieszczą się także: niewielki skatepark oraz plac zabaw dla dzieci. Ponadto w miesiącach zimowych na płycie kortu tenisowego montowane jest lodowisko. Przestrzeń wykorzystywana jest na cele imprez sportowych o charakterze gminnym jak np. turnieje piłki nożnej, biegi uliczne czy zawody strażackie. Boisko służy również jako lądowisko dla helikopterów obsługujących znajdujący się nieopodal szpital powiatowy. Oba kompleksy posiadają potencjał do dalszego rozszerzenia swojej oferty sportowo-rekreacyjnej zarówno poprzez rozwój infrastruktury jak również rozwój oferty zajęć sportowych poprzez zawiązanie kolejnych współpracy pomiędzy podmiotami działającymi w Gminie w tematyce sportowej.

3.5. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH

Prace nad Gminnym Programem Rewitalizacji przeprowadzone na poszczególnych etapach (m.in. analiza wskaźnikowa, diagnoza pogłębiona, warsztat oraz wizja lokalna) potwierdziły nagromadzenie problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji. Występują problemy nie ograniczają się tylko do sfery społecznej. Negatywne zjawiska odnotowano także w pozostałych sferach tj.: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Potwierdziła się więc zasadność wyznaczenia obszaru rewitalizacji w jednostce na obszarze centrum Chmielnika. Koncentracja negatywnych zjawisk w analizowanych sferach hamuje rozwój obszaru objętego rewitalizacją oraz całej Gminy Chmielnik.

Potrzeba rewitalizacji wynika z koncentracji zjawisk problemowych występujących na obszarze rewitalizacji, a także z powiązań i oddziaływań między nimi. Problemy występujące w sferze społecznej takie jak ubóstwo, alkoholizm, przestępczość, odpływ mieszkańców mają swoje źródło częściowo w innych problemach np. wysokiego bezrobocia, niskich zarobków, niewystarczającej oferty społeczno-kulturalnej, niedostatecznej liczby ofert pracy oraz niskiego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym. Wpływ tych zjawisk na obszar rewitalizacji nie ogranicza się jedynie do ich pojedynczych aspektów, ale wzajemnie się one wzmacniają, co prowadzi do efektu synergii np. problem starzejącego

się społeczeństwa i odpływu ludności powiązany jest z coraz to większą potrzebą dostosowania oferty rekreacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku oraz oferty społeczno-kulturalnej w celu przyciągnięcia nowych mieszkańców i zatrzymania obecnych. Ciągłe starzenie się społeczeństwa oraz wyludnianie się obszaru wpływa negatywnie także na potencjał na rynku pracy oraz kondycję lokalnych przedsiębiorstw. Negatywne zjawiska na obszarze rewitalizacji zmuszają mieszkańców, zwłaszcza wśród młodej grupy wiekowej, do osiedlania się nie tylko poza jej granicami, ale również poza granicami całej Gminy Chmielnik, gdzie znajdują lepsze perspektywy życiowe. Przystępując do działań rewitalizacyjnych należy zwrócić uwagę na zwiększenie atrakcyjności obszaru rewitalizacji dla młodych ludzi oraz dzieci i młodzieży, przy jednoczesnym oferowaniu rozbudowanych usług dla seniorów.

Problem niskiego poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym wynika częściowo z niedostatecznej liczby miejsc o funkcjach integracyjnych, rekreacyjnych i wypoczynkowych oraz niedostatecznej oferty kulturalnej w oparciu o przestrzenie ogólnodostępne, a także niedostatecznej liczby atrakcyjnie zagospodarowanych terenów rekreacyjnych, w tym terenów sportowych i terenów zielonych.

Dodatkowo zjawisko ubóstwa oraz niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców powiązane jest z niedostatecznym wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii, niską efektywnością energetyczną budynków oraz złym stanem technicznym niektórych obiektów mieszkalnych, co z kolei powoduje występowanie niskiej emisji pogarszającej jakość powietrza atmosferycznego. Występowanie aktów wandalizmu powiązane jest natomiast z niedostatecznymi rozwiązaniami w aspekcie bezpieczeństwa tj. zbyt małą liczbą punktów monitoringu i oświetlenia, ale również z niewystarczająco atrakcyjną ofertą zajęć kulturalno-sportowych, które zachęciłyby do spędzania czasu wolnego w bardziej akceptowalnym społecznie sposób. Brak więzi między społeczeństwem przekłada się na brak odpowiedzialności za dobra wspólne, co powoduje brak poszanowania przestrzeni wspólnych, publicznych oraz pogorszenie estetyki przestrzeni. W związku z tym istnieje potrzeba zintegrowania społeczności lokalnej oraz zaangażowanie jej w organizację miejsc wspólnych i wydarzeń, dostosowanych do różnych grup społecznych.

Dostrzega się potrzebę przebudowy obiektów i uatrakcyjnienia przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji oraz ich wyposażenia, dzięki czemu odzyskają bądź poszerzą swoje funkcje i będą komfortowe dla wszystkich użytkujących je osób. Ważne jest zadbanie o dostępność tych miejsc dla osób z niepełnosprawnościami i ze szczególnymi potrzebami. Przywrócenie i dostosowanie tych obiektów do współczesnych norm i potrzeb odpowiadających lokalnej społeczności stanowić będzie impuls do integracji środowiska lokalnego, rozwoju i interesującego spędzania czasu wolnego.

W kontekście zanieczyszczenia powietrza na obszarze rewitalizacji, poprzez niską emisję, należy brać również pod uwagę potrzeby termomodernizacyjne budynków oraz zwiększenie stopnia wykorzystywania odnawialnych źródeł energii przez mieszkańców oraz instytucje publiczne. Dodatkowo, należy mieć na uwadze prowadzenie działań w zakresie rozwoju zielonej i błękitnej infrastruktury, w tym wprowadzenie nowych nasadzeń oraz odnowy terenów zielonych. Równocześnie należy podnosić świadomość ekologiczną mieszkańców.

Wprowadzenie zmian i stworzenie odpowiednich warunków pozwolą mieszkańcom na rozwój inicjatyw społecznych, wpływając pozytywnie zarówno na obszar rewitalizacji, jak i całą Gminę Chmielnik. Zintegrowane działania wymagają zaangażowania władz lokalnych, społeczności oraz organizacji pozarządowych, aby osiągnąć zamierzone cele.

4. OPIS WIZJI STANU OBSZARU PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Na podstawie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji, a także biorąc pod uwagę lokalne potencjały obszaru oraz skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych zdefiniowano wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji. Stanowi ona wyraz aspiracji władz samorządowych, mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy procesu rewitalizacji. Określa ona opis docelowego stanu obszaru po przeprowadzeniu zaplanowanych w niniejszym dokumencie działań rewitalizacyjnych.

Wizja stanowi wizualizację celu głównego, nadrzędnego względem celów rewitalizacji wskazanych w dokumencie, jednocześnie zawiera w sobie odniesienie do wszystkich sfer funkcjonowania obszaru, na których planowana jest rewitalizacja. Jest również pewnego rodzaju odpowiedzią na pytanie o powód i zasadność prowadzenia procesu rewitalizacji w danej jednostce.

Istotną rolę wizji jest także zjednoczenie interesariuszy rewitalizacji wokół pewnej idei. Zarówno mieszkańcy obszaru rewitalizacji, jak i funkcjonujące tam stowarzyszenia, przedsiębiorstwa i jednostki administracyjne powinni utożsamiać się z określoną wizją. Wypracowana wizja powinna łączyć różne środowiska, które wspólnie będą pracowały nad jej urzeczywistnieniem.

Przyjmując powyższe założenie, wizja obszaru rewitalizacji w perspektywie do 2030 roku brzmi:

Poddany procesowi rewitalizacji obszar centrum Chmielnika zamieszkuje aktywne społeczeństwo, chętnie korzystające z bogatej oferty usług społecznych, kulturalnych i sportowych dostosowanych do potrzeb każdego mieszkańca. Poprzez uatrakcyjnienie przestrzeni publicznych oraz nawiązanie współpracy pomiędzy różnymi podmiotami, mieszkańcy mają możliwość rozwoju osobistego i integracji międzyludzkiej. Przeprowadzone działania ograniczają występowanie problemów społecznych takich jak m.in. ubóstwo, alkoholizm czy przestępczość, a finalizacja działań infrastrukturalnych poprawiła sytuację w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, polepszając stan, estetykę i funkcjonalność przestrzeni.

Dzięki przeprowadzonym działaniom rewitalizacyjnym, mieszkańcy obszaru rewitalizacji stanowią teraz świadome i zaangażowane społeczeństwo. Pozytywny wpływ rewitalizacji można zaobserwować nie tylko w przypadku mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale także na całej gminnej społeczności. Ludzie chętnie korzystają z odnowionych i uatrakcyjnionych przestrzeni, w tym kompleksów sportowych oraz terenów zielonych. Rozszerzone działania jednostek organizacyjnych Gminy działających w aspekcie pomocy społecznej oraz sportu, kultury i rekreacji sprawiły, że dawny obszar rewitalizacji stał się

centrum aktywności, a liczne cykliczne wydarzenia kulturalne, ekologiczne, sportowe i edukacyjne sprzyjają integracji i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego wśród mieszkańców wszystkich grup wiekowych.

Proces rewitalizacji przyczynił się także do rozwoju oferty dla najmłodszych mieszkańców, zarówno poprzez uatrakcyjnienie oferty przedszkolnej, ale także wprowadzenie działań natury ekologicznej dla uczniów, co ma realny wpływ na świadomość ekologiczną nie tylko najmłodszych, ale także ich rodzin.

Prace termomodernizacyjne i remontowe mające na celu zwiększenie energooszczędności i pozabawienia budynków barier architektonicznych, a także montaż OZE przeprowadzony na wielu obiektach przyczyniły się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego i dostępności tychże obiektów. Rewitalizacja budynków komunalnych doprowadziła również do poprawy estetyki przestrzeni publicznej i poprawy warunków życia mieszkańców poszczególnych budynków.

Poprzez dopełnienie prac nad przestrzenią Placu Miejskiego (Rynku) stał on się kompletną wizytówką Miasta i całej Gminy Chmielnik, a rozbudowa Szpitala Powiatowego zapewniła poprawę dostępności do usług medycznych poprawiając stan zdrowia mieszkańców obszaru.

Tereny, które wcześniej były zaniedbane lub niedoposażone, teraz pełnią nowe funkcje społeczne – zostały zagospodarowane w sposób atrakcyjny i zrównoważony z zachowaniem zasad dostępności dla osób o szczególnych potrzebach, dzięki czemu powstałe tereny są przyjazne dla wszystkich.

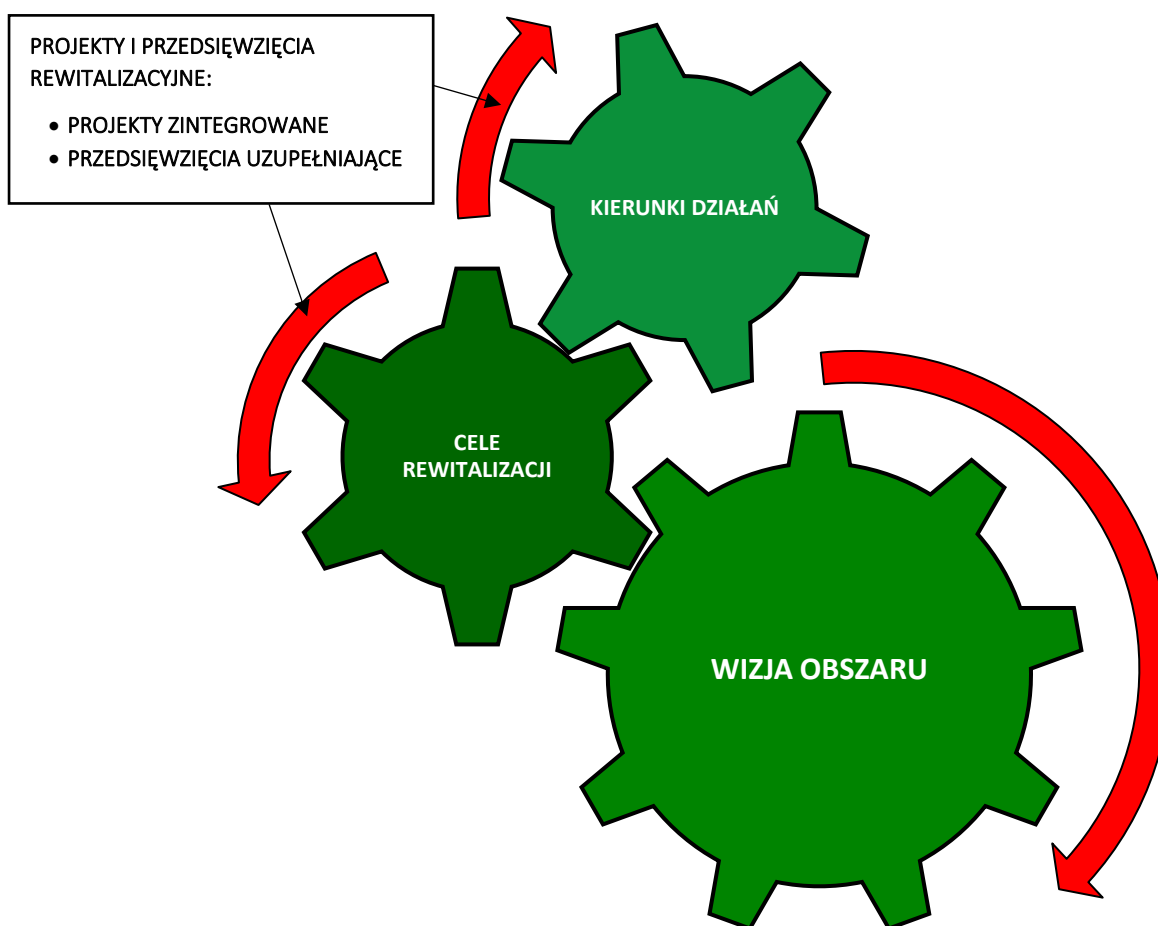
5. CELE REWITALIZACJI I ODPOWIADAJĄCE IM KIERUNKI DZIAŁAŃ

Zdefiniowana wizja obszaru rewitalizacji w 2030 roku będzie możliwa do osiągnięcia poprzez realizację celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Część programowa dokumentu została opracowana na bazie przeprowadzonej diagnozy, a także podczas warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej umożliwiających zaangażowanie zróżnicowanych grup interesariuszy na etapie planowania procesu rewitalizacji.

Wskazane cele i kierunki działań stanowią odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby, służące ograniczeniu bądź wyeliminowaniu negatywnych zjawisk w sferze społecznej, ale również w pozostałych sferach (gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej). Tym samym zapewnione zostało komplementarne podejście do rewitalizacji.

Cele i kierunki rewitalizacji będą osiągnięte poprzez realizację konkretnych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wskazanych w rozdziale 6. Poniżej przedstawiono strukturę programowej części procesu rewitalizacji.

Ryc. 22. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

Dla obszaru rewitalizacji wyznaczono 15 kierunków działań, których realizacja pozwoli na osiągnięcie 3 założonych celów rewitalizacji.

Tab. 17. Cele i kierunki rewitalizacji

CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej	
Kierunek 1.1.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
Kierunek 1.2.	Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej
Kierunek 1.3.	Rozwój usług społecznych oferowanych przez gminne jednostki organizacyjne
Kierunek 1.4.	Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców
CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku	
Kierunek 2.1.	Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej
Kierunek 2.2.	Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych
Kierunek 2.3.	Poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji
Kierunek 2.4.	Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni
Kierunek 2.5.	Rozwój zielonej infrastruktury w celu ograniczenia skutków zmian klimatu
CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego	
Kierunek 3.1.	Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych
Kierunek 3.2.	Rozwój aktywności fizycznej wśród mieszkańców
Kierunek 3.3.	Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej
Kierunek 3.4.	Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej
Kierunek 3.5.	Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych
Kierunek 3.6.	Wzmocnienie tożsamości lokalnej

Źródło: opracowanie własne.

6. OPIS PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne są zaplanowanymi, długofalowymi działaniami, zmierzającymi do poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Istotnym ich aspektem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, wzrost poziomu uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym oraz rozwiązywanie innych problemów sfery społecznej.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne w Gminie Chmielnik zostały zaplanowane w taki sposób, aby ich realizacja zmierzała do poprawy sytuacji na obszarze rewitalizacji, w szczególności w sferze społecznej, a nie wyłącznie do poprawy estetyki przestrzeni czy modernizacji zdegradowanych obiektów. Zaplanowano katalog działań, na który składa się 6 podstawowych projektów zintegrowanych oraz 2 przedsięwzięcia uzupełniające. Projekty podstawowe to te, które w zasadniczy sposób przyczynią się do odwrócenia negatywnych trendów na obszarze, natomiast projekt uzupełniający ma charakter głównie infrastrukturalny, jednak jego realizacja przyczyni się do bezpośredniej poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji i nie tylko.

Projekty zintegrowane to grupy powiązanych ze sobą tematycznie działań, zarówno infrastrukturalnych, jak i nieinfrastrukturalnych, które służą realizacji wspólnego celu. Tworzą one mikroprogramy, w ramach których modernizacja kubatury i przestrzeni stworzy warunki do zapobiegania zanikowi niektórych funkcji (np. funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej), umożliwi wprowadzenie nowych funkcji społecznych, sprzyjać będzie budowaniu więzi społecznych i przywróceniu równowagi życia społecznego. Projekty zintegrowane realizowane będą przez Gminę Chmielnik we współpracy z interesariuszami rewitalizacji. Na tym etapie zakres projektów, a także katalog potencjalnych partnerów zostały zdefiniowane w sposób generalny. Po zakończeniu procesu konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji i uwzględnieniu ewentualnych uwag, planuje się niezwłoczne przystąpienie do realizacji fazy przygotowawczej projektów zintegrowanych. W szczególności planowane są spotkania z potencjalnymi partnerami projektów, w celu zapewnienia ich udziału w planowaniu, a docelowo w realizacji projektów zintegrowanych. Wówczas zostaną doprecyzowane założenia projektów w taki sposób, żeby były one realizowane dla mieszkańców i z mieszkańcami (przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi, lokalnymi liderami, beneficjentami końcowymi procesu rewitalizacji).

6.1. LISTA PLANOWANYCH PODSTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tab. 18. Opis projektu zintegrowanego nr 1

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 1
<p>W zdrowym ciele zdrowy duch – rekreacja i sport w Chmielniku</p> <p>Współcześnie coraz to popularniejszy staje się zdrowy tryb życia. W tym celu konieczne jest jednak zapewnienie mieszkańcom odpowiednich przestrzeni dostosowanych do organizacji atrakcyjnej i szerokiej oferty zajęć. Gmina poprzez niniejszy projekt planuje wyjść naprzeciw tym potrzebom. Modernizacja terenów o funkcji rekreacyjno-sportowej przy ul. Dygasińskiego oraz ul. Kwiatowej oraz rozszerzenie oferty z wykorzystaniem powyższych przestrzeni wpłynie pozytywnie na integrację, aktywizację, ale również kondycję fizyczną i psychiczną mieszkańców.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Chmielnik
Potencjalni partnerzy
Chmielnickie Centrum Kultury, szkoły podstawowe i średnie, organizacje pozarządowe m.in. kluby sportowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
- Kompleks rekreacyjno-sportowy przy ul. Dygasińskiego 1 (dz. ew. nr 1397) - Kompleks rekreacyjno-sportowy przy ul. Kwiatowej (dz. ew. nr 1975/1, 1975/2, 1976, 273/10, 273/11, 1977/1, 1977/2, 1978/1, 1978/2)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano szereg problemów w sferze społecznej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej, na które w pozytywny bezpośredni lub pośredni sposób wpłynie realizacja niniejszego przedsięwzięcia.</p> <p>Na obszarze rewitalizacji wykazano problem niedostatecznej liczby obiektów infrastruktury sportowej oraz liczby centrów aktywności mieszkańców na 100 mieszkańców. Problem ten podniesiony został również na warsztatach z mieszkańcami – wskazano na niedostateczną ilość terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, szczególnie dostępnych całorocznie. Planowana poprawa stanu technicznego istniejącej infrastruktury sportowej oraz jej poszerzenie w granicach obu kompleksów zniweluje powyższe problemy. Ponadto nowo powstałe przestrzenie zostaną utworzone zgodnie z zasadami dostępności, przez co pozytywnie wpłynie to na problem liczby obiektów niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.</p> <p>Dodatkowo na terenie zidentyfikowano problemy alkoholizmu oraz starzejącego się społeczeństwa. Działania rekreacyjno-sportowe zaplanowane do zorganizowania na zmodernizowanych przestrzeniach dla różnych grup wiekowych i społecznych wpłyną pozytywnie na kondycję sportową</p>

mieszkańców w każdym wieku, tym samym mogąc również pośrednio wpłynąć na problem alkoholizmu poprzez zapewnienie innych form spędzania czasu wolnego.

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest zwiększenie dostępności mieszkańców obszaru rewitalizacji do obiektów sportowo-rekreacyjnych na odpowiednim poziomie, a poprzez organizację bogatej i atrakcyjnej oferty stworzenie z obu kompleksów miejsc integracji mieszkańców w każdym wieku. Pośrednim celem przedsięwzięcia jest szeroko pojęta poprawa kondycji fizycznej oraz psychicznej mieszkańców poprzez uprawianie sportów oraz propagowanie zdrowego trybu życia.

Zakres realizowanych zadań

Zakres planowanych działań rewitalizacyjnych został podzielony pomiędzy trzy moduły. Pierwsze dwa moduły skupiają w sobie działania stricte infrastrukturalne na terenie poszczególnych kompleksów sportowych, natomiast trzeci stanowi dalszy plan działań rekreacyjno-sportowych w oparciu o nowopowstałą i zmodernizowaną infrastrukturę.

W efekcie zakres rzeczowy projektu zintegrowanego podzielono na trzy powiązane ze sobą moduły:

Moduł I: Działania infrastrukturalne na terenie rekreacyjno-sportowym przy ul. Dygasińskiego

W ramach modułu planuje się działania infrastrukturalne w granicach terenu rekreacyjno-sportowego przy ul. Dygasińskiego. W ramach prac modernizacyjnych zamierza się przeprowadzić wymianę nawierzchni płyty boiska sportowego na sztuczną murawę wraz z budową systemu odwodnienia, aby zapobiec występującemu podmakaniu boiska, jak również inne prace określone na etapie realizacji.

Ponadto planuje się również wyburzenie istniejącego budynku kontenerowego oraz powstanie w jego miejscu Centrum Rekreacyjno-Sportowego. W budynku znajdować się będzie sala do ćwiczeń (fitness) oraz boisko do squasha i padla umożliwiające mieszkańcom uprawianie sportu również w miesiącach zimowych i jesiennych.

Moduł II: Działania infrastrukturalne na terenie rekreacyjno-sportowym przy ul. Kwiatowej

Moduł II skupia w sobie działania infrastrukturalne na terenie rekreacyjno-sportowym przy ul. Kwiatowej. Dotychczas w jego granicach mieści się boisko do piłki nożnej, niewielki skatepark, plac zabaw oraz kort tenisowy, na którym w miesiącach zimowych tworzone jest lodowisko. W ramach niniejszego modułu planuje się utworzenie siłowni zewnętrznej oraz zakup możliwego do zamontowania zadaszenia sezonowego lodowiska. Ponadto, aby zwiększyć atrakcyjność i funkcjonalność kompleksu planowane jest doposażenie kompleksu w traktorek do czesania sztucznej trawy i rolby do odświeżania lodu.

Moduł III: Oferta rekreacyjno-sportowa dla każdego

Niniejszy moduł ma na celu wprowadzenie nowych i rozszerzenie organizacji dotychczasowych działań rekreacyjno-sportowych w oparciu o zmodernizowane przestrzenie. W ramach modułu we współpracy Chmielnickiego Centrum Kultury z organizacjami pozarządowymi planuje się zakup sprzętu sportowego oraz stworzenie mobilnej wypożyczalni sprzętu m.in.: łyżew, piłek, rakiet tenisowych czy do squasha i padla. Ponadto w ramach rozwoju oferty sportowo-rekreacyjnej Chmielnickiego Centrum Kultury dedykowanej dla rodzin i dzieci oraz seniorów jednym z działań będzie organizacja wydarzeń i imprez sportowych oraz organizacja warsztatów i zajęć aktywizujących różne grupy odbiorców (zwłaszcza zagrożonych procesami wykluczenia i marginalizacji społecznej

oraz potrzebujących wyrównania szans). Planuje się powstanie nowych sekcji sportowych oraz współpracę ze szkołami podstawowymi i średnimi oraz klubami sportowymi w zakresie organizacji zawodów i rozgrywek sportowych.

Powyżsi partnerzy oraz wydarzenia, zajęcia czy turnieje zaproponowane w module stanowią katalog otwarty –współpraca z konkretnymi podmiotami i konkretna oferta kulturalna, sportowa czy społeczna będzie odpowiedzią na aktualne zapotrzebowanie mieszkańców i może ulegać zmianie.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

W ramach prac powstaną obiekty pozbawione barier architektonicznych. Budynek przy ul. Dworcowej i siłownia zewnętrzna przy ul. Kwiatowej zostaną wzniesione z zachowaniem zasad dostępności.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej

Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców

CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku

Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych

Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni

CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego

Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych

Kierunek 3.2. Rozwój aktywności fizycznej wśród mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych

Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia

Moduł I: 5.000.000,00 zł

Moduł II: 2.000.000,00 zł

Moduł III: 1.000.000,00 zł

Łącznie: 8.000.000,00 zł

(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)

Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia

Moduł I: 2024-2027

Moduł II: 2024-2026

Moduł III: 2024-2026

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba zmodernizowanych kompleksów sportowych	2 szt.
Liczba utworzonych Centrum Rekreacyjno-Sportowych	1 szt.
Liczba powstałych siłowni zewnętrznych	1 szt.
Liczba zakupionych sprzętów sportowych	15 szt.
Liczba zakupionych maszyn do pielęgnacji obszarów sportowo-rekreacyjnych	2 szt.
Liczba zorganizowanych wydarzeń i imprez sportowych, warsztatów i zajęć aktywizujących różne grupy odbiorców	3 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury	400 os./rok
Liczba mieszkańców korzystających z wypożyczalni sprzętów	100 os./rok
Liczba uczestników wydarzeń i imprez sportowych, warsztatów i zajęć aktywizujących różne grupy odbiorców zorganizowanych na terenie kompleksów sportowych	200 os./rok
Liczba nawiązanych współpracy z organizacjami pozarządowymi i szkołami w zakresie działań sportowo-rekreacyjnych na terenie kompleksów sportowych	3 szt./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć, warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej.

Tab. 19. Opis projektu zintegrowanego nr 2

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 2
Zieleń miejska
<p>Zieleń jako kolor uspokaja, a jako teren zielony zapewnia wytchnienie i spokój. Tereny zielone w miastach mają również pozytywny wpływ nie tylko na człowieka, ale także na środowisko naturalne – poprawiają jakość powietrza, polepszają retencję gleb czy niwelują zjawisko miejskiej wyspy ciepła. Dlatego tak ważnym jest dbanie o istniejące w mieście tereny zieleni urządzonej.</p> <p>W ramach niniejszego projektu planowana jest odnowa parków miejskich oraz skwerów rozmieszczonych w obszarze rewitalizacji, a także w ramach utworzonej oferty, zaproszenie mieszkańców do korzystania z tychże przestrzeni.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Chmielnik
Potencjalni partnerzy
Chmielnickie Centrum Kultury, organizacje pozarządowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
Park Niepodległości (dz. ew. nr 1330, 1262/1), Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego wraz z placem zabaw przy ul. Żeromskiego (dz. ew. nr 1373/1, 1373/2, 1374, 1262/2), skwery i zieleńce na obszarze rewitalizacji
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Na obszarze rewitalizacji wykazano problem niedostatecznej liczby centrów aktywności mieszkańców na 100 mieszkańców. Na warsztatach z mieszkańcami wskazano natomiast na niedostateczną ilość terenów rekreacyjno-wypoczynkowych i niedostateczne zagospodarowanie występujących w granicach obszaru rewitalizacji terenów zielonych. W centrum Chmielnika na etapie analizy wskaźnikowej wykazano występowanie wysokiego udziału osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców oraz liczby stwierdzonych przestępstw i wykroczeń w tym czynów karalnych nieletnich na 1000 mieszkańców. Wizja lokalna w sąsiedztwie Parków wskazała, że są one miejscem spożywania alkoholu oraz występowania aktów wandalizmu m.in. w postaci graffiti. Również wskaźnik dotyczący liczby ogólnodostępnych placów zabaw na 100 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym posiada na obszarze wartości niższe od średniej gminnej, a na wizji lokalnej zidentyfikowano również zły stan placu zabaw mieszczącego się w sąsiedztwie Parków.</p>
Cel przedsięwzięcia
<p>Działania zawarte w niniejszym projekcie zwiększą atrakcyjność i bezpieczeństwo w granicach terenów zielonych. Polepszą ogólną estetykę Parków oraz sprawią, że staną się one na nowo miejscem spotkań mieszkańców i organizacji wydarzeń kulturalnych.</p>
Zakres realizowanych zadań

Moduł I: Działania infrastrukturalne w granicach Parku Niepodległości

W ramach modułu I planuje się wykonanie działań infrastrukturalnych w Parku Niepodległości zawierających w sobie: montaż nowych punktów monitoringu miejskiego, montaż dodatkowych obiektów małej architektury w sąsiedztwie rzeki Wschodniej (m.in. ławek, siedzisk) oraz wykonanie spiętrzenia w korycie rzeki. W granicach Parku znajduje się Pomnik Wdzięczności, upamiętniający bohaterów ziemi chmielnickiej poległych na polu walki, zaginionych, rozstrzelanych, zamordowanych, walczących o wolną Polskę. Jako miejsce pamięci narodowej oraz miejsce organizacji uroczystości patriotycznych powinien być on utrzymany w odpowiednim stanie – z tego względu jednym z działań w module będzie odnowienie pomnika oraz pielęgnacja zieleni w jego sąsiedztwie (trawników, kwietników, krzewów i drzew). Aby zwiększyć atrakcyjność parku zakłada się również wymianę nawierzchni chodników oraz wykonanie nowych nasadzeń, jednocześnie zwiększających różnorodność biologiczną obszaru.

Moduł II: Działania infrastrukturalne w granicach Parku im. Marszałka Józefa Piłsudskiego

W ramach modułu II planuje się działania skupiające się na obszarze Parku im. Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz znajdującego się w jego granicach placu zabaw. Moduł zakłada wymianę nawierzchni alejek, stworzenie miejsca relaksu z niewielką muszlą koncertową oraz miejscem dla mobilnego punktu gastronomicznego, odnowienie siłowni zewnętrznej oraz wymianę zdewastowanych urządzeń i nawierzchni na placu zabaw, utworzenie toalety publicznej, strefy sensorycznej, jak również wprowadzenie nowych nasadzeń.

Moduł III: Skwery i zieleńce w granicach obszaru rewitalizacji

Moduł III zakłada działania infrastrukturalne w granicach skwerów i zieleńców rozłożonych po obszarze rewitalizacji. W ramach niniejszego modułu planuje się odnowę skwerów poprzez poprawę stanu nasadzeń (nowe drzewa, krzewy, kwietniki), montaż obiektów małej architektury (m.in. ławek, koszy na śmieci). Jedynym z terenów poddanych odnowie będzie Skwer Strażaka przy pl. Kościelnym – działania zakładają poprawę stanu Pomnika Strażaka, utworzenie niewielkiej fontanny, poprawę stanu nawierzchni, małej architektury oraz prace ogrodowe na obecnej zieleni urządzonej i wprowadzenie nowych nasadzeń.

Moduł IV: Działania społeczno-kulturalne na terenach zielonych

Moduł IV zakłada współpracę z podmiotami kulturalnymi, w tym Chmielnickim Centrum Kultury, w zakresie organizacji wydarzeń kulturalno-patriotycznych (m.in. obchodów świąt 11 listopada i 3 maja), kulturalnych (m.in. Powiatowy Przegląd Zespołów Ludowych czy akcją Narodowego Czytania).

Powyżsi partnerzy oraz wydarzenia zaproponowane w module stanowią katalog otwarty – współpraca z konkretnymi podmiotami i konkretna oferta kulturalna, sportowa czy społeczna będzie odpowiedzią na aktualne zapotrzebowanie mieszkańców i może ulegać zmianie.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Będzie on realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, na płaszczyźnie inwestycyjnej i nieinwestycyjnej. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni i oferowanych w nich usługach jak największej liczbie osób:

– projekt będzie atrakcyjny i użyteczny dla osób o różnych możliwościach i umiejętnościach,

- uwzględni szeroki zakres indywidualnych preferencji i możliwości odbiorców,
- przestrzeń będzie dostępna dla osób dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności (ruchowa, sensoryczna, intelektualna, komunikacyjna) oraz dla osób starszych, osób z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej

Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej

Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców

CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku

Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych

Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni

Kierunek 2.5. Rozwój zielonej infrastruktury w celu ograniczenia skutków zmian klimatu

CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego

Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych

Kierunek 3.2. Rozwój aktywności fizycznej wśród mieszkańców

Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych

Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 3.000.000,00 zł	Moduł I: 2025-2027
Moduł II: 2.500.000,00 zł	Moduł II: 2026-2027
Moduł III: 500.000,00 zł	Moduł III: 2025-2027
Moduł IV: 500.000,00 zł	Moduł IV: 2025-2027
łącznie: 6.500.000,00 zł	
(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	

Prognozowane rezultaty

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba odnowionych przestrzeni parkowych	2 szt.

Liczba powstałych nowych punktów monitoringu miejskiego	10 szt.
Liczba odnowionych pomników	2 szt.
Liczba utworzonych miejsc relaksu	1 szt.
Powierzchnia pieszych ciągów komunikacyjnych z wymienioną nawierzchnią	50 m ²
Liczba zmodernizowanych placów zabaw	1 szt.
Liczba zamontowanych obiektów małej architektury	5 szt.
Powierzchnia objęta pracami ogrodowymi lub pokryta nowymi nasadzeniami	1 ha
Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno-patriotycznych i kulturalnych na terenach zielonych	3 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba korzystających z odnowionych terenów zielonych	2000 os./rok
Liczba uczestników wydarzeń kulturalno-patriotycznych i kulturalnych na terenach zielonych	150 os./rok
Liczba dzieci korzystających ze zmodernizowanego placu zabaw	100 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć, warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej.

Tab. 20. Opis projektu zintegrowanego nr 3

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 3
<p style="text-align: center;">Rozwój kultury i oferty społecznej</p> <p>Zapewnienie mieszkańcom dostępu do oferty kulturalnej i społecznej na wysokim poziomie stanowi podstawę do rozwoju mieszkańców, a tym samym wyprowadzenia obszaru ze stanu kryzysowego.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Chmielnik
Potencjalni partnerzy
Jednostki organizacyjne Gminy, organizacje pozarządowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
Budynek Chmielnickiego Centrum Kultury przy ul. Starobuskiej 10 (dz. ew. nr 1299/1, 1299/2), budynek Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chmielniku przy ul. Dygasińskiego 12 (dz. ew. nr 828/14, 828/15), budynek Klubu Seniora przy pl. Kościelnym 5 (dz. ew. nr 1164, 1165)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano szereg problemów natury społecznej. Występuje wyższy od średniej gminnej odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców oraz wyższa liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym. Ponadto wartości średniej gminnej przekroczył również wskaźnik osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców. Na etapie diagnozy wykazano również występujący problem ubóstwa przejawiający się wysokim udziałem osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców, także z tytułu ubóstwa, jak również wysoką kwotą wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej oraz wyższą od średniej gminnej liczbę uczniów korzystających z posiłków finansowanych przez OPS w przeliczeniu na 100 uczniów. Występuje również problem przekraczającej średnią gminną liczby osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Zidentyfikowano również problem starzejącego się społeczeństwa, a udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności przewyższał średnią gminną.</p> <p>W aspekcie przestrzenno-funkcyjnym wykazano problem niedostatecznej liczby centrów aktywności mieszkańców na 100 osób, natomiast w aspekcie technicznym przewyższającą średnią gminną liczbę obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji i niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami na 100 mieszkańców.</p>
Cel przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest wyjście naprzeciw problemom społecznym występującym na obszarze rewitalizacji poprzez rozwój i rozszerzenie oferty kulturalnej i społecznej gminnych jednostek organizacyjnych. Pośrednim celem jest również dostosowanie przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami oraz zwiększenie wykorzystania technologii OZE na budynkach użyteczności publicznej.

Zakres realizowanych zadań

Moduł I: Rozwój i rozszerzenie oferty Chmielnickiego Centrum Kultury

Moduł I składa się z działań zaplanowanych w przestrzeni budynku Chmielnickiego Centrum Kultury. Wśród działań infrastrukturalnych znajdować się będzie montaż rampy przy schodach wejściowych do budynku w celu dostosowania obiektu dla osób ze szczególnymi potrzebami. W celu zwiększenia energooszczędności budynku planuje się montaż paneli fotowoltaicznych na jego dachu.

W przyszłości nie wyklucza się również rozszerzenia przestrzeni Chmielnickiego Centrum Kultury o sąsiednie budynki, co umożliwiłoby znaczące rozszerzenie oferty kulturalnej. Wymagałoby to jednak ich wcześniejszego wykupienia, odnowienia oraz doposażenia.

Działaniami kulturalnymi planowanymi w ramach niniejszego modułu są:

- organizacja zajęć dla dzieci i młodzieży,
- utworzenie wolontariatu,
- utworzenie świetlicy i sal tematycznych oraz ich doposażenie m.in. przystosowanych do spotkań z grami planszowymi i komputerowymi, filmami itp.,
- rozszerzenie oferty dla młodzieży,
- współpraca z podmiotami oświatowymi w celu uatrakcyjnienia oferty zajęć pozaszkolnych oraz stworzenie samorządu szkolnego i Rady Młodzieży.

Moduł II: Działania społeczno-kulturalne w OPS i Klubie Seniora

Moduł II skupia w sobie działania mające na celu rozszerzenie oferty Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Klubu Seniora. Działania w zakresie oferty OPS zakładają: zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych oraz wsparcie procesu deinstytucjonalizacji poprzez wsparcie dla usług asystenckich, opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej.

Projekt zakładać będzie również utworzenie dodatkowych miejsc pobytu dziennego dla seniorów w Klubie Seniora oraz działania mające na celu wsparcie w codziennym funkcjonowaniu oraz aktywizację społeczną tej grupy.

Powyżsi partnerzy oraz oferta zaproponowana w modułach stanowi katalog otwarty –współpraca z konkretnymi podmiotami i konkretna oferta kulturalna i społeczna będzie odpowiedzią na aktualne zapotrzebowanie mieszkańców i może ulegać zmianie.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Będzie on realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, na płaszczyźnie inwestycyjnej i nieinwestycyjnej. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni i oferowanych w nich usługach jak największej liczbie osób:

- projekt będzie atrakcyjny i użyteczny dla osób o różnych możliwościach i umiejętnościach,
- uwzględną szeroki zakres indywidualnych preferencji i możliwości odbiorców,

– przestrzeń będzie dostępna dla osób dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności (ruchowa, sensoryczna, intelektualna, komunikacyjna) oraz dla osób starszych, osób z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej

- Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu
- Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej
- Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych oferowanych przez gminne jednostki organizacyjne
- Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców

CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku

- Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej
- Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych
- Kierunek 2.3. Poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji
- Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni

CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego

- Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych
- Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej
- Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej
- Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych
- Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
<p>Moduł I: 1.000.000,00 zł</p> <p>Moduł II: 500.000,00 zł</p> <p>łącznie: 1.500.000,00 zł</p> <p>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</p>	<p>Moduł I: 2024-2026</p> <p>Moduł II: 2024-2027</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba zamontowanych instalacji fotowoltaicznych	1 szt.

Liczba zamontowanych ramp	1 szt.
Liczba zorganizowanych działań dla dzieci i młodzieży w budynku CCK	10 szt./rok
Liczba nawiązanych współprac z placówkami oświatowymi	3 szt./rok
Liczba oferowanych usług społecznych i zdrowotnych w OPS	5 szt.
Liczba wspartych usług asystenckich, opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w ramach opieki rodzinnej i środowiskowej	5 szt./rok
Liczba utworzonych nowych miejsc pobytu dziennego w Klubie Seniora	5 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających z oferty Chmielnickiego Centrum Kultury	2500 os./rok
Liczba osób korzystających z oferty OPS	300 os./rok
Liczba osób objętych działaniem Klubu Seniora	30 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć, warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej.

Tab. 21. Opis projektu zintegrowanego nr 4

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 4
<p style="text-align: center;">Przedszkole Samorządowe miejscem kształtowania dziecięcych marzeń</p> <p>Etap edukacji przedszkolnej stanowi niejako jedną z pierwszych furtek prowadzących do dorosłego życia. Jest to etap, w którym nie tylko obserwuje się wśród dzieci rozwój fizyczny, ale również intelektualny, dlatego tak ważne jest, aby w tym wieku objąć dziecko odpowiednią opieką, kształtować odpowiednie zachowania, umiejętności czy marzenia.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Chmielnik/Przedszkole Samorządowe w Chmielniku
Potencjalni partnerzy
Organizacje pozarządowe, podmioty prywatne, placówki oświatowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
Przedszkole Samorządowe przy ul. Sienkiewicza 8 (dz. ew. nr 1197/3)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
<p>W granicach obszaru rewitalizacji zidentyfikowano problem związany z niższym od średniej gminnej udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Ponadto na etapie warsztatów rewitalizacyjnych z mieszkańcami podniesiony został problem niewystarczającej atrakcyjności publicznej opieki przedszkolnej – szczególnie w aspekcie dostępu do atrakcyjnych i bezpiecznych urządzeń tworzących przestrzeń zewnętrznego placu zabaw oraz oferty zajęć dodatkowych.</p>
Cel przedsięwzięcia
<p>Uatrakcyjnienie publicznej oferty przedszkolnej na obszarze rewitalizacji w celu zwiększenia atrakcyjności obszaru dla osób planujących lub posiadających małe dzieci oraz zapewnienia lepszych szans rozwojowych dla dzieci w wieku przedszkolnym.</p>
Zakres realizowanych zadań
<p>Moduł I: Utworzenie placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym</p> <p>Moduł I niniejszego projektu zakłada prace infrastrukturalne w zakresie stworzenia nowego placu zabaw przy Przedszkolu Samorządowym. Planuje się montaż urządzeń zabawowych takich jak: trampolina, huśtawka, bujak dwuosobowy, piramida linowa, piaskownica z domkiem czy zjeżdżalnia. W granicach przestrzeni nowego placu zabaw uwzględnia się również montaż urządzeń sensorycznych. Ponadto w granicach placu zabaw zostanie utworzona nawierzchnia ze sztucznej trawy zapewniająca bezpieczeństwo w przypadku upadków. W sąsiedztwie placu planuje się również montaż elementów małej architektury w postaci ławki z siedziskami oraz koszy na śmieci.</p> <p>Moduł II: Zajęcia dodatkowe szansą na zwiększenie jakości nauczania przedszkolnego</p>

Moduł II zakłada rozszerzenie oferty zajęć dodatkowych dla dzieci uczęszczających do Przedszkola Samorządowego. Planowana jest organizacja następujących zajęć:

- zajęcia dodatkowe dydaktyczno-wychowawcze, w zakresie umiejętności podstawowych i przekrojowych,
- zajęcia dodatkowe wyrównujące szanse edukacyjne dzieci w zakresie stwierdzonych deficytów,
- zajęcia specjalistyczne,
- doskonalenie kompetencji kadry.

Planuje się również kontynuację odbywających się do tej pory zajęć tj.:

- „Dziecko w krainie muzyki” (3 latki);
- „Przedszkolny świat gier planszowych” (5 latki);
- koło przyrodnicze (4 latki);
- terapia logopedyczna (grupy 4 osobowe);
- zajęcia wspierające funkcjonowanie mowy (wszystkie grupy);
- „W krainie bajki i baśni” (4-5 latki).

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Niniejszy projekt zintegrowany łączy w sobie działania infrastrukturalne i nieinfrastrukturalne. Będzie on realizowany w sposób zapewniający dostępność we wszystkich możliwych wymiarach, na płaszczyźnie inwestycyjnej i nieinwestycyjnej. Zastosowane zostanie projektowanie uniwersalne, umożliwiające swobodne korzystanie z przestrzeni i oferowanych w nich usługach jak największej liczbie osób:

- projekt będzie atrakcyjny i użyteczny dla dzieci o różnych możliwościach i umiejętnościach,
- uwzględni szeroki zakres indywidualnych preferencji i możliwości odbiorców,
- przestrzeń będzie dostępna dla dzieci dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności (ruchowa, sensoryczna, intelektualna, komunikacyjna)

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej

Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej

Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców

CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku

Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych

Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni

CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego

- Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych
- Kierunek 3.2. Rozwój aktywności fizycznej wśród mieszkańców
- Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej
- Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych
- Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 660.000,00 zł zł Moduł II: 1.200.000,00 zł Łącznie: 1.860.000,00 zł (szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)	Moduł I: 2024 Moduł II: 2025-2026

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba utworzonych placów zabaw	1 szt.
Liczba zamontowanych urządzeń zabawowych	5 szt.
Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych	15 szt./rok
Liczba zorganizowanych zajęć doszkalających dla opiekunów	5 szt./rok
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba dzieci korzystających z placu zabaw	150 os./rok
Liczba dzieci korzystających z oferty zajęć dodatkowych	105 os./rok
Liczba pracowników objęta zajęciami doszkalającymi	15 os./rok

Sposób oceny prognozowanych rezultatów

Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć, warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej.

Tab. 22. Opis projektu zintegrowanego nr 5

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 5
<p style="text-align: center;">Chmielnik przyjazny środowisku</p> <p>Współcześnie duży nacisk kładzie się na działania mające na celu przystosowanie gmin do zmian klimatu oraz edukację ekologiczną mieszkańców. Poniższy projekt zakłada realizację działań wpływającą pozytywnie na rozwój tych aspektów poprzez termomodernizację obiektów komunalnych oraz ofertę podnoszącą świadomość ekologiczną wśród mieszkańców.</p>
Nazwa wnioskodawcy
Gmina Chmielnik
Potencjalni partnerzy
Jednostki organizacyjne gminy, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, podmioty prywatne
Lokalizacja przedsięwzięcia
Budynek Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik przy pl. Kościuszki 7 (dz. ew. nr 1123, 1124/1), budynki komunalne przy ul. Dojazdowej 27 (dz. ew. nr 1972/1, 1973/1, 1974), ul. Dygasińskiego 12a (dz. ew. nr 828/15) oraz ul. Mruczej 39 (dz. ew. nr 1695)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
Na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano związaną ze sferą środowiskową przewyższającą średnią gminną liczbę indywidualnych źródeł ciepła na paliwo stałe w ogólnej liczbie budynków, jak również związaną ze sferą techniczną liczbę obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji na 100 mieszkańców. Podczas warsztatów z mieszkańcami podniesiony został również problem niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców.
Cel przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest poprawa sytuacji w sferze środowiskowej oraz technicznej obserwowana na obszarze rewitalizacji w związku ze zidentyfikowanymi budynkami komunalnymi wymagającymi termomodernizacji oraz wymiany przestarzałych źródeł ciepła. Działania zawarte w niniejszym przedsięwzięciu poprawią także świadomość ekologiczną mieszkańców wpływając pozytywnie na aspekty środowiskowe na obszarze rewitalizacji.
Zakres realizowanych zadań
<p>Moduł I: Termomodernizacja Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku oraz budynków komunalnych i socjalnych</p> <p>W ramach Modułu I planowane są działania infrastrukturalne w zakresie szerokopojętej termomodernizacji budynków komunalnych, w tym budynku Urzędu Miasta i Gminy oraz budynków socjalnych przy ul. Dojazdowej 27, ul. Dygasińskiego 12a oraz ul. Mruczej 39.</p>

Termomodernizacja Urzędu składać się będzie z wykonania docieplenia budynku i wymiany elewacji, wymiany źródeł ciepła na kotły gazowe oraz montaż OZE – paneli fotowoltaicznych na dachu budynku.

Termomodernizacja budynku socjalnego przy ul. Dojazdowej 27 zakłada wymianę drzwi zewnętrznych budynku, docieplenie oraz wymianę elewacji, a także stolarki okiennej. W budynku przy ul. Dygasińskiego 12a w ramach niniejszego modułu planowane jest docieplenie i wykonanie nowej elewacji budynku, montaż nowych drzwi zewnętrznych oraz stolarki okiennej, a także wymiana pokrycia dachowego, który obecnie pokryty jest papą. Z kolei w ramach prac termomodernizacyjnych związanych z budynkiem przy ul. Mruczej 39 planuje się docieplenie budynku i utworzenie nowej elewacji, docieplenie poddasza, jak również wymianę stolarki drzwiowej i okiennej, grzejników oraz oświetlenia w częściach wspólnych, a także modernizację kotłowni.

Moduł II: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców

Moduł II obejmuje działania społeczne mające na celu rozszerzenie i usystematyzowanie wiedzy ekologicznej, zgodnie z ideą, że edukacja zaczyna się od najmłodszych lat i trwa przez całe życie. Realizacja modułu zakłada szereg działań dla dzieci i młodzieży, ale również osób dorosłych, kształtujących świadomość ekologiczną, rozwój umiejętności zrównoważonego życia i będących inspiracją do działań na rzecz ochrony środowiska.

Główne założenia obejmują:

- organizację konkursów o tematyce ekologicznej skierowanych do uczniów na poszczególnych szczeblach nauki,
- organizacja kampanii edukacyjnej w szkołach i przedszkolach,
- organizację warsztatów ekologicznych budujących świadomość ekologiczną,
- organizację warsztatów rękodzielniczych z wykorzystaniem materiałów z recyklingu,
- organizację prelekcji z ekologami i stowarzyszeniami ekologicznymi,
- organizacja prelekcji i spotkań dotyczących odnawialnych źródeł energii,
- akcje „Sprzątanie świata”.

Do udziału w wydarzeniach organizowanych poza zajęciami szkolnymi mogą zostać zaproszeni również zainteresowani mieszkańcy w każdym wieku.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Działania przewidziane do realizacji w ramach tego przedsięwzięcia zintegrowanego mają charakter zarówno infrastrukturalny jak i nieinfrastrukturalny. Projektowane przestrzenie publiczne będą uwzględniały rozwiązania dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami przez zastosowanie projektowania uniwersalnego. W razie braku możliwości pokonania barier ze względów technicznych lub prawnych zaproponowane zostaną rozwiązania alternatywne. Wszystkie realizowane działania społeczne będą umożliwiały swobodne uczestnictwo, zarówno osobom z różnymi formami niepełnosprawności, jak i osobom starszym, osobom z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej

Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej

Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych oferowanych przez gminne jednostki organizacyjne

Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców

CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku

Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych

Kierunek 2.3. Poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji

Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni

CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego

Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych

Ramy realizacji przedsięwzięcia

Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
Moduł I: 5.000.000,00 zł Moduł II: 500.000,00 zł Łącznie: 5.500.000,00 zł <small>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</small>	Moduł I: 2025-2027 Moduł II: 2025-2027

Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji

Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba budynków poddanych termomodernizacji	4 szt.
Liczba zamontowanych instalacji OZE	1 szt.
Liczba budynków socjalnych poddana termomodernizacji	3 szt.
Liczba zorganizowanych działań społecznych o tematyce ekologicznej dla mieszkańców	5 szt. na lata 2025-2027
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba uczniów korzystająca z zajęć/warsztatów ekologicznych	1000 os. na lata 2025-2027

Liczba uczestników wydarzeń o tematyce ekologicznej	1000 os. na lata 2025-2027
Poprawa efektywności energetycznej obiektów objętych wsparciem	min. 20%
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć, warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej.

Tab. 23. Opis projektu zintegrowanego nr 6

PROJEKT ZINTEGROWANY NR 6
Odnowa zdegradowanego budynku w celu wprowadzenia nowej funkcji
Nazwa wnioskodawcy
Podmiot prywatny
Potencjalni partnerzy
Gmina Chmielnik, gminne jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe
Lokalizacja przedsięwzięcia
ul. Krótka 1. (dz. ew. nr 1577, 1153, 1156, 1154/7, 1151)
Opis problemu jaki ma rozwiązać realizacja przedsięwzięcia
W centrum Chmielnika zidentyfikowano wiele budynków, których stan techniczny stopniowo się pogarsza, a budynki popadają w degradację wpływając negatywnie na walory estetyczne obszaru oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Na etapie delimitacji obszaru wykazano występowanie problemu wyższą od średniej gminnej liczbę obiektów zabytkowych w złym stanie technicznym wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków. Budynek, którego dotyczy przedsięwzięcie nie stanowi zabytku, jednak znajduje się w granicach strefy ochrony konserwatorskiej.
Cel przedsięwzięcia
Celem przedsięwzięcia jest rewitalizacja historycznej przestrzeni miasta Chmielnik poprzez przebudowę i odnowienie istniejących kamienic przy ul. Krótkiej 1. Planowane przedsięwzięcie poprawi walory estetyczne miasta Chmielnik, pozwoli zwiększyć bazę noclegową na terenie Gminy Chmielnik oraz zwiększy potencjał historyczny Gminy wraz z uwypukleniem szczegółów architektonicznych.
Zakres realizowanych zadań

Moduł I: Modernizacja budynku

Projekt zakłada nadbudowę, rozbudowę i termomodernizację istniejącego budynku wielorodzinnego na działkach ewidencyjnych nr 1577, 1153, 1156, 1154/7, 1151. Nadbudowa budynku wykonana zostanie w celu uzyskania parametrów użytkowego poddasza zgodnie z obowiązującymi przepisami (do 4 lokali mieszkalnych). W ramach prac planowana jest również termomodernizacja, wymiana pokrycia dachowego oraz stolarki okiennej, a także renowacji piwnicy w celu utworzenia sali konferencyjnej. Ponadto budynek zostanie przystosowany do osób ze szczególnymi potrzebami – planowana jest likwidacja barier architektonicznych, montaż ramp i innych elementów umożliwiających korzystanie z obiektu przez osoby z niepełnosprawnościami. Planowana inwestycja pozwoli odbudować i odnowić istniejącą kamienicę zapewniając jej odpowiedni standard oraz pozwoli zachować historyczną kompozycję układu urbanistycznego miasta wraz z poprawą walorów estetycznych miasta.

Moduł II: Wprowadzenie nowych funkcji do budynku

W obiekcie planuje się utworzenie miejsc noclegowych dla turystów, co pośrednio wpłynie pozytywnie na ożywienie gospodarcze całego obszaru rewitalizacji. Ponadto w odnowionej piwnicy utworzona zostanie sala konferencyjna, w której możliwa będzie organizacja niedużych spotkań i imprez dla mieszkańców we współpracy z Gminą i jej jednostkami organizacyjnymi m.in. Chmielnickim Ośrodkiem Kultury, stowarzyszeniami gminnymi oraz wszelkimi zainteresowanymi podmiotami pozarządowymi i oświatowymi. Ponadto planuje się nawiązanie współpracy z Chmielnickim Ośrodkiem Kultury w celu organizacji na dziedzińcu obiektu różnego rodzaju spotkań kulturalnych np. wernisaży prac malarskich i rysunkowych, gier w szachy czy innych gier planszowych dla dzieci i młodzieży. Powyżsi partnerzy oraz działania stanowią katalog otwarty – współpraca z konkretnymi podmiotami i konkretna oferta kulturalna czy społeczna będzie odpowiedzią na aktualne zapotrzebowanie mieszkańców i może ulegać zmianie.

Teren inwestycji znajduje się w obszarze układu urbanistycznego dawnego miasta Chmielnik, XVI – XIX wiek objętym ochroną, której celem jest zachowanie historycznej kompozycji układu urbanistycznego w tym gabarytów wysokościowych i geometrii dachu, dlatego wszelkie działania infrastrukturalne odbywać się będą w porozumieniu z konserwatorem zabytków oraz Gminą Chmielnik.

Dostosowanie do osób ze szczególnymi potrzebami

Działania przewidziane do realizacji w ramach tego przedsięwzięcia zintegrowanego mają charakter zarówno infrastrukturalny jak i nieinfrastrukturalny. Projektowane przestrzenie publiczne będą uwzględniały rozwiązania dedykowane osobom ze szczególnymi potrzebami przez zastosowanie projektowania uniwersalnego. W razie braku możliwości pokonania barier ze względów technicznych lub prawnych zaproponowane zostaną rozwiązania alternatywne. Wszystkie realizowane działania społeczne będą umożliwiały swobodne uczestnictwo, zarówno osobom z różnymi formami niepełnosprawności, jak i osobom starszym, osobom z wózkami dziecięcymi, ciężkim bagażem itp.

Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji

Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:

CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej

Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej

Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców

CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku

Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej

Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych

Kierunek 2.3. Poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji

Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni

CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego

Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych

Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej

Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej

Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych

Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej

Ramy realizacji przedsięwzięcia	
Szacowana wartość przedsięwzięcia	Ramy czasowe realizacji przedsięwzięcia
<p>Moduł I: 1.100.000,00 zł</p> <p>Moduł II: 100.000,00 zł</p> <p>Łącznie: 1.200.000,00 zł</p> <p>(szczegółowe kwoty podane zostaną na etapie opracowania dokumentacji projektowej)</p>	<p>Moduł I: 2024-2025</p> <p>Moduł II: 2025-2030</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji	
Wskaźniki produktu	Wartość
Liczba budynków poddanych rewitalizacji	1 szt.
Wskaźniki rezultatu	Wartość
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej infrastruktury	500 os./rok
Sposób oceny prognozowanych rezultatów	
Według karty oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć, warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej.

6.2. CHARAKTERYSTYKA POZOSTAŁYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Tab. 24. Charakterystyka przedsięwzięcia uzupełniającego nr 1

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 1
Renowacja fontanny na Rynku
Podmiot realizujący
Gmina Chmielnik
Lokalizacja
Rynek Miejski (dz. ew. nr 1112)
Charakterystyka przedsięwzięcia
<p>Rynek Miejski został poddany rewitalizacji w ramach poprzedniego Programu Rewitalizacji obowiązującego w latach 2016-2023. Prace, które wykonano w granicach Rynku pominęły jednak fontannę, która stanowi swoisty symbol tejże przestrzeni. W ramach przedsięwzięcia uzupełniającego planuje się więc renowację fontanny znajdującej się na Rynku Miejskim, w celu dopełnienia procesu jego rewitalizacji. Obecnie stan techniczny fontanny zaczyna się pogarszać – występuje problem z jej szczelnością, co wpływa negatywnie na walory estetyczne przestrzeni.</p> <p>Prace renowacyjne zakładają zachowanie obecnej formy fontanny, jednak wymianę ścianek zbiornika, w celu jego uszczelnienia i poprawy stanu technicznego, jak również delikatne obniżenie całego obiektu.</p>
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
<p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:</p> <p>CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni</p> <p>CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej</p>
Szacowana wartość przedsięwzięcia
500.000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć, warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej.

Tab. 25. Charakterystyka przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2

PRZEDSIĘWZIĘCIE UZUPEŁNIAJĄCE NR 2
Rozbudowa i modernizacja Szpitala Powiatowego w Chmielniku wraz z utworzeniem Pracowni Tomografii Komputerowej
Podmiot realizujący
Szpital Powiatowy w Chmielniku, Powiat kielecki, Gmina Chmielnik
Lokalizacja
Szpital Powiatowy w Chmielniku przy ul. Kieleckiej 1 i 3 (dz. ew. nr 960/3, 960/4, 960/1)
Charakterystyka przedsięwzięcia
<p>W zakres przedsięwzięcia wchodzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozbudowa szpitala o budynek administracyjno-socjalny z pomieszczeniem apteki szpitalnej oraz laboratorium na potrzeby szpitala, • rozbudowa szpitala o budynek podjazdu dla karetok pogotowia, • nadbudowa istniejącego budynku, w którym zlokalizowany jest między innymi blok operacyjny, • rozbudowa szpitala o pracownię Tomografii Komputerowej wraz z zakupem aparatu. <p>W ramach nadbudowy istniejącego budynku głównego planuje się przeorganizować Zakład Opiekuńczo Lecznicy i Oddział Chirurgiczny, ponad to zostanie rozbudowany Oddział Alergologiczny.</p> <p>Nadbudowa i rozbudowa szpitala powiatowego w Chmielniku nastąpi poprzez utworzenie 25 łóżkowego oddziału szpitalnego w celach rozrzedzenia łóżek szpitalnych oraz rozbudowę o przedłużenie budynku głównego szpitala o pomieszczenia dla apteki szpitalnej i laboratorium diagnostycznego oraz przeniesienie administracji szpitalnej mieszczącej się przy Izbie przyjęć do dobudowanej kondygnacji w celu utworzenia izolatorium. Przeniesienie apteki szpitalnej i laboratorium diagnostycznego do dobudowanego budynku skróci drogi transportu leków i badań z oddziałów szpitalnych i znacząco wpłynie na poprawę bezpieczeństwa zdrowotnego personelu. Poprawa bezpieczeństwa poprzez rozrzedzenie łóżek szpitalnych i utworzenie izolatorium znacznie zwiększy dostęp pacjentów do udzielanych świadczeń medycznych.</p> <p>Ponadto w projekcie zawierać się będzie wybudowanie Pracowni Tomografu Komputerowego wraz z dostawą i uruchomieniem urządzenia dla polepszenia diagnostyki pacjentów leczonych w Szpitalu Powiatowym w Chmielniku.</p> <p>Realizację przedsięwzięcia planuje się na okres do końca 2026 roku.</p>
Powiązanie przedsięwzięcia z celami rewitalizacji i kierunkami działań
<p>Realizacja przedsięwzięcia wpłynie na realizację następujących celów i kierunków działań:</p> <p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej   Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku   Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej</p>

Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych

Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni

Szacowana wartość przedsięwzięcia

26 210 839,17 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie informacji z prowadzonego naboru przedsięwzięć, warsztatów rewitalizacyjnych i wizji lokalnej.

7. OPIS SPOSOBU REALIZACJI PRZEZ GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH NA POZIOMIE REGIONALNYM I LOKALNYM

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik ma przede wszystkim wymiar lokalny. Dokument odpowiada na problemy zidentyfikowane na całym obszarze rewitalizacji, kreując tym samym rozwój na poziomie jednostki samorządu terytorialnego, jaką jest Gmina Chmielnik.

W poniższej tabeli przedstawiono opis sposobu realizacji poszczególnych dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym i lokalnym poprzez przewidziane do realizacji w Gminnym Programie Rewitalizacji działania wraz odpowiadającymi im celami i kierunkami działań rewitalizacyjnych.

Tab. 26. Opis dokumentów strategicznych gminy realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji

Dokumenty na poziomie regionalnym		
Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+		
<p>W dokumencie nakreślono wizję rozwoju regionu:</p> <p>Świętokrzyskie w 2030 roku to ambitny region o atrakcyjnym wizerunku:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ wnoszący coraz większy wkład w rozwój gospodarczy, społeczny i kulturowy Polski i Europy ✓ szanujący i dbający o swoje dziedzictwo kulturowe i środowisko naturalne ✓ będący dobrym miejscem do życia, pracy i rozwoju. <p>Ponadto wskazano również misję rozwoju regionu:</p> <p>Samorząd województwa świętokrzyskiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ tworzy przestrzeń współdziałania, pozwalającą na wykorzystanie potencjału mieszkańców i przedsiębiorców regionu dla budowania wspólnoty o wysokim kapitale społecznym i rosnącej zdolności konkurencyjnej ✓ uzyskuje konsensus w regionie wokół najważniejszych celów strategicznych i przedsięwzięć, służących modernizacji i transformacji ścieżki rozwoju województwa ✓ pozyskuje kapitał stymulujący rozwój regionu, obejmujący publiczne środki finansowe (od wspólnotowych po lokalne), środki prywatne (w tym – nowe inwestycje zewnętrzne). <p>Określona w dokumencie wizja i misja dla województwa świętokrzyskiego wpisuje się w dokumenty na szczeblu krajowym takie jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, a także w Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2030.</p> <p>Powyższą wizję i misję odzwierciedlają cele strategiczne i operacyjne wskazane w ww. dokumencie.</p>		
Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele/kierunki w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
<p>CEL STRATEGICZNY 1. INTELIGENTNA GOSPODARKA I AKTYWNI LUDZIE Cel operacyjny 1.1.</p>	<p>PZ nr 4, PZ nr 5, PZ nr 6, PU nr 2</p>	<p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p>

<p>Zwiększenie konkurencyjności i innowacyjności świętokrzyskiej gospodarki</p> <p>Cel operacyjny 1.2. <u>Kompetentne kadry dla gospodarki regionu</u></p> <p>Cel operacyjny 1.3. <u>Wsparcie procesu transformacji kluczowych branż gospodarki regionu</u></p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>		<p>Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej</p> <p>Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 2. PRZYJAZNY DLA ŚRODOWISKA I CZYSTY REGION</p> <p>Cel operacyjny 2.1. <u>Poprawa jakości i ochrona środowiska przyrodniczego</u></p> <p>Cel operacyjny 2.2. <u>Adaptacja do zmian klimatu i zwalczanie skutków zagrożeń naturalnych</u></p> <p>Cel operacyjny 2.3. <u>Energetyka odnawialna i efektywność energetyczna</u></p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>	<p>PZ nr 2, PZ nr 3, PZ nr 4, PZ nr 5, PZ nr 6</p>	<p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej</p> <p>Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców</p> <p>CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku</p> <p>Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej</p> <p>Kierunek 2.3. Poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji</p> <p>Kierunek 2.5. Rozwój zielonej infrastruktury w celu ograniczenia skutków zmian klimatu</p>
<p>CEL STRATEGICZNY 3. WSPÓLNOTA I BEZPIECZNA PRZESTRZEŃ, KTÓRE ŁĄCZĄ LUDZI</p> <p>Cel operacyjny 3.1. <u>Silny kapitał społeczny w regionie</u></p>	<p>PZ nr 1, PZ nr 2, PZ nr 3, PZ nr 4, PZ nr 5,</p>	<p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej</p> <p>Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w</p>

<p>Cel operacyjny 3.2. <u>Powszechnie dostępne</u> <u>wysokiej jakości usługi</u> <u>społeczne i zdrowotne w</u> <u>środowisku lokalnym</u></p> <p>Cel operacyjny 3.3. <u>Wzmocnienie spójności</u> <u>przestrzennej i społecznej</u> <u>regionu</u></p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>	<p>PZ nr 6, PU nr 1, PU nr 2</p>	<p>każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej</p> <p>Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych oferowanych przez gminne jednostki organizacyjne</p> <p>Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców</p> <p>CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku</p> <p>Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej</p> <p>Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych</p> <p>Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni</p> <p>CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego</p> <p>Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych</p> <p>Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej</p> <p>Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej</p> <p>Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych</p> <p>Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej</p>
--	--	---

<p>CEL 4. HORYZONTALNY SPRAWNE ZARZĄDZANIE REGIONEM</p> <p>Cel operacyjny 4.1. <u>Rozwój systemu zarządzania strategicznego rozwojem</u></p> <p>Cel operacyjny 4.2. <u>Budowa rozpoznawalnej marki regionu świętokrzyskiego</u></p> <p>Cel operacyjny 4.3. <u>Wzmacnianie partnerstwa i współpracy na rzecz rozwoju województwa</u></p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>	<p>PZ 1, PZ 2, PZ 3, PZ 4, PZ 5, PZ 6, PU 1, PU 2</p>	<p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych oferowanych przez gminne jednostki organizacyjne Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych Kierunek 2.3. Poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych Kierunek 3.2. Rozwój aktywności fizycznej wśród mieszkańców Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji</p>
--	---	---

		międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno- kulturalnej Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej
--	--	--

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa – Plan Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa świętokrzyskiego to dokument określający politykę zagospodarowania przestrzennego samorządu województwa. Wspólnie ze strategią rozwoju województwa stanowi on podstawę prowadzenia polityki rozwoju.

W dokumencie nakreślono kierunki polityki przestrzennej miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego, w którego skład wchodzi Gmina Chmielnik. Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego Kielce stanowi centralny obszar województwa świętokrzyskiego w związku z czym zarówno misja, cel główny, cele warunkujące oraz priorytety zagospodarowania przestrzennego dla województwa, zawarte w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Świętokrzyskiego, uchwalonego uchwałą nr XLVII/833/14 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, odnoszą się również do tego obszaru. Niemniej jednak ze względu na ograniczony w odniesieniu do obszaru województwa zasięg obszarowy i dokładniejszą skalę opracowania zostały one nieco bardziej uszczegółowione.

Przyjęte cele dla MOF OW odpowiadają celowi głównemu oraz celom strategicznym dla Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego, zawartym w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Kieleckiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014–2020.

Strategiczną misją Planu Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego jest:

Wzmocnienie spójności terytorialnej miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego Kielc oraz konkurencyjności jego struktur funkcjonalnych drogą poprawy dostępności komunikacyjnej, rozwoju racjonalnej struktury przestrzennej, zachowania odpowiednich proporcji i rozmieszczenia poszczególnych funkcji, oraz zwiększenie wpływu ośrodka wojewódzkiego jako centrum metropolii na sąsiadujące miasta i gminy, a także ułatwienia dostępu społeczeństwa do nauki, rynku pracy, zadbanej przestrzeni oraz wyżej zorganizowanych usług.

Za cel generalny Planu MOF OW uznaje się:

Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej MOF OW, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej oraz efektywnemu wykorzystaniu potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu

Powyższy cel będzie osiągnięty poprzez współzależnie realizowane cele warunkujące, ukierunkowane

na integrację zadań rozwoju społeczno-gospodarczego w sferze przestrzennej oraz wzmocnienie zdolności absorpcyjnej środków pomocowych w systemie planowania miejscowego.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
<p>Cel warunkujący 1. Wzrost konkurencyjności i innowacyjności przestrzeni gospodarczej MOF OW z myślą o wykorzystaniu lokalnych potencjałów rozwoju i dostosowaniu tej przestrzeni do rozwoju gospodarki opartej na wiedzy</p> <p>Cel warunkujący 2. <u>Formowanie racjonalnej struktury przestrzennej MOF OW oraz powiązań funkcjonalnych w ramach tej struktury i na zewnątrz (z pozostałymi obszarami funkcjonalnymi województwa świętokrzyskiego, a także z krajową i europejską przestrzenią gospodarczą) przy jednoczesnym wsparciu procesów metropolizacji</u></p> <p>Cel warunkujący 3. <u>Tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi zasobów ludzkich oraz integracji rynków pracy</u></p> <p>Cel warunkujący 4. <u>Ochrona i racjonalne zagospodarowanie zasobów przyrodniczych i dóbr kultury, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju</u></p> <p>Cel warunkujący 5. <u>Kształtowanie systemów infrastruktury technicznej i społecznej w aspekcie poprawy dostępności i spójności przestrzennej oraz</u></p>	<p>PZ nr 1 PZ nr 2 PZ nr 3 PZ nr 4 PZ nr 5 PZ nr 6 PU nr 2</p>	<p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych oferowanych przez gminne jednostki organizacyjne Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych Kierunek 2.3. Poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni Kierunek 2.5. Rozwój zielonej infrastruktury w celu ograniczenia skutków zmian klimatu CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego</p>

<p>osiągnięcia _____ wysokiego standardu świadczenia usług</p> <p>Cel warunkujący 6.</p> <p><u>Zwiększenie _____ odporności struktur przestrzennych na zagrożenia oraz poprawa bezpieczeństwa publicznego</u></p> <p>Cel warunkujący 7.</p> <p><u>Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego</u></p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>		<p>Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych</p> <p>Kierunek 3.2. Rozwój aktywności fizycznej wśród mieszkańców</p> <p>Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej</p> <p>Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej</p> <p>Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych</p> <p>Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej</p>
--	--	--

Dokumenty na poziomie lokalnym

Strategia Rozwoju Gminy Chmielnik na lata 2022-2030*

Powyższa Strategia jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa strategiczne kierunki rozwoju na lata 2022-2030 oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne czy środki finansowe.

Wizja gminy brzmi następująco:

W roku 2030 Gmina Chmielnik będzie miejscem bezpiecznym i przyjaznym dla mieszkańców, turystów oraz inwestorów, gdzie rozwój społeczno-gospodarczy będzie opierał się na poszanowaniu tradycji, historii oraz środowiska naturalnego.

Z kolei **misją Gminy Chmielnik** jest zapewnienie wysokiej jakości życia swoim mieszkańcom, przestrzegając zasad zrównoważonego rozwoju.

Przyjęcie wizji oraz misji znajduje swoje odzwierciedlenie w określeniu celów strategicznych, wyzwań im towarzyszących, kierunków działań oraz spodziewanych rezultatów. Cele strategiczne odzwierciedlają najważniejsze stany i procesy, które powinny zostać osiągnięte w zakładanym horyzoncie czasowym i są one formułowane na podstawie wizji i pozostają z nią spójne. Kierunki działań precyzują główne rodzaje aktywności na poziomie operacyjnym, których realizacja ma doprowadzić do spodziewanych rezultatów, pomimo wyzwań, jakie im towarzyszą w tym procesie.

*Na moment opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji, Strategia była w trakcie opracowywania.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
<p>Cel strategiczny 1.: Poprawa jakości życia mieszkańców Miasta i Gminy Chmielnik.</p> <p><u>1.1 System edukacji wspierający wszechstronny rozwój</u></p> <p><u>1.2 Poprawa dostępności do usług turystycznych, społecznych i zdrowotnych</u></p> <p><u>1.3 Rozwój oferty sportowej i rekreacyjnej oraz zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w aktywnych formach spędzania czasu</u></p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>	<p>PZ nr 1</p> <p>PZ nr 2</p> <p>PZ nr 3</p> <p>PZ nr 4</p> <p>PZ nr 5</p> <p>PZ nr 6</p> <p>PU nr 2</p>	<p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej</p> <p>Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej</p> <p>Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych oferowanych przez gminne jednostki organizacyjne</p> <p>Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców</p> <p>CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku</p> <p>Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych</p> <p>CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego</p> <p>Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych</p> <p>Kierunek 3.2. Rozwój aktywności fizycznej wśród mieszkańców</p> <p>Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej</p> <p>Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej</p> <p>Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania</p>

		<p>czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych</p> <p>Kierunek 3.6. Wzmocnienie tożsamości lokalnej</p>
<p>Cel strategiczny 2.: Zrównoważony i odpowiedzialny rozwój gospodarczy i przestrzenny gminy.</p> <p><u>2.1 Poprawa infrastruktury w sferze technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej</u></p> <p>2.2 Zwiększenie przedsiębiorczości oraz wsparcie działalności rolniczej</p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>	<p>PZ nr 1</p> <p>PZ nr 2</p> <p>PZ nr 3</p> <p>PZ nr 4</p> <p>PZ nr 5</p> <p>PZ nr 6</p> <p>PU nr 1</p> <p>PU nr 2</p>	<p>CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku</p> <p>Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej</p> <p>Kierunek 2.2. Zwiększenie funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych poprzez ich modernizację i eliminację barier architektonicznych</p> <p>Kierunek 2.4. Poprawa wizerunku obszaru rewitalizacji poprzez podniesienie estetyki i atrakcyjności przestrzeni</p> <p>CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego</p> <p>Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych</p>
<p>Cel strategiczny 3.: Gmina przyjazna dla środowiska.</p> <p><u>3.1 Poprawa jakości powietrza i promocja postaw proekologicznych</u></p> <p><u>3.2 Ochrona środowiska przyrodniczego oraz przystosowanie gminy do zmian klimatycznych</u></p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>	<p>PZ nr 2</p> <p>PZ nr 3</p> <p>PZ nr 4</p> <p>PZ nr 5</p> <p>PZ nr 6</p>	<p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej</p> <p>Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania nowych umiejętności wśród mieszkańców</p> <p>CEL 2: Poprawa jakości przestrzeni i środowiska w Chmielniku</p> <p>Kierunek 2.1. Poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej</p>

		<p>Kierunek 2.3. Poprawa stanu powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji</p> <p>Kierunek 2.5 Rozwój zielonej infrastruktury w celu ograniczenia skutków zmian klimatu</p>
--	--	---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Chmielnik na lata 2019-2025

Misja wskazuje cel polityki społecznej w Gminie, wokół którego mają koncentrować się działania lokalnych instytucji publicznych, organizacji społecznych i środowisk. Wokół spraw służących długofalowemu rozwojowi społecznemu Gminy.

Misja: Wspólne działanie administracji samorządowej, partnerów społecznych i gospodarczych na rzecz podniesienia jakości życia społeczności Gminy Chmielnik i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Dokument ten jest wyrazem zintegrowanego planowania strategicznego, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów i pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiając skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych. Zawarto w nim 6 celów strategicznych mających za zadanie redukcję niekorzystnych zjawisk społecznych:

1. Wspomaganie rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
2. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zaspokojenie ich potrzeb i rozwój usług społecznych.
3. Wsparcie osób bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy.
4. Przeciwdziałanie patologiom w rodzinie.
5. Profilaktyka uzależnień, promowanie zdrowego stylu życia.
6. Aktywizowanie lokalnego środowiska, wspieranie organizacji pozarządowych/stowarzyszeń itp.

Podstawowe regulacje:	GPR realizuje wyszczególnione cele w przedsięwzięciach:	Realizowane cele i kierunki rewitalizacji:
<p>Cel strategiczny nr 1. Wspomaganie rodzin i osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.</p> <p>Cel strategiczny nr 2. <u>Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych poprzez zaspokojenie ich potrzeb i rozwój usług społecznych.</u></p> <p>Cel strategiczny nr 3. Wsparcie osób bezrobotnych oraz osób poszukujących pracy.</p>	<p>PZ nr 1</p> <p>PZ nr 3</p>	<p>CEL 1: Chmielnik mieszkańcom – rozwój oferty społecznej i edukacyjnej</p> <p>Kierunek 1.1. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu</p> <p>Kierunek 1.2. Rozwój oferty edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku, w tym edukacji ekologicznej</p> <p>Kierunek 1.3. Rozwój usług społecznych oferowanych przez gminne jednostki organizacyjne</p> <p>Kierunek 1.4. Promocja dobrych postaw i nabywania</p>

<p>Cel strategiczny nr 4. <u>Przeciwdziałanie patologiom w rodzinie.</u></p> <p>Cel strategiczny nr 5. <u>Profilaktyka uzależnień, promowanie zdrowego stylu życia.</u></p> <p>Cel strategiczny nr 6. <u>Aktywizowanie lokalnego środowiska, wspieranie organizacji pozarządowych/stowarzyszeń itp.</u></p> <p>*objaśnienie: podkreślone cele świadczą o ich realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji</p>		<p>nowych umiejętności wśród mieszkańców</p> <p>CEL 3: Chmielnicka oferta rekreacyjna dla każdego</p> <p>Kierunek 3.1. Poszerzenie oferty kulturalnej i sportowej dla mieszkańców z różnych grup wiekowych</p> <p>Kierunek 3.2. Rozwój aktywności fizycznej wśród mieszkańców</p> <p>Kierunek 3.3. Zwiększenie stopnia aktywności i integracji międzysąsiedzkiej i międzypokoleniowej</p> <p>Kierunek 3.4. Wsparcie inicjatyw oddolnych w celu rozwoju oferty społeczno-kulturalnej</p> <p>Kierunek 3.5. Zwiększenie różnorodności form spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych</p>
---	--	---

Źródło: opracowanie własne.

Realizacja przedsięwzięć zaplanowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik wpłynie pozytywnie na osiągnięcie celów operacyjnych i strategicznych wskazanych w powyższych dokumentach. Realizowane przedsięwzięcia pośrednio lub bezpośrednio wpisują się w założenia przeanalizowanych dokumentów. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji pozostają spójne z zapisami przeanalizowanych dokumentów programowych i strategicznych.

8. MECHANIZMY INTEGROWANIA DZIAŁAŃ ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

8.1. KOMPLEKSOWOŚĆ PROGRAMU

Przez rewitalizację należy rozumieć proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, **prowadzony w sposób kompleksowy**, poprzez zintegrowane działania szczególnie na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki. Proces ten jest skoncentrowany terytorialnie oraz prowadzony przez interesariuszy rewitalizacji zgodnie z przyjętym programem rewitalizacji. Załoženiami procesu rewitalizacji są: interdyscyplinarność, kompleksowość, partnerstwo oraz reakcja na kryzys.

Kompleksowo prowadzone działania uwzględniają projekty rewitalizacyjne współfinansowane ze środków unijnych oraz innych publicznych lub prywatnych, które skupione są na **aspekcie społecznym z uwzględnieniem rozwoju gospodarczego, przestrzenno-funkcjonalnego, technicznego lub środowiskowego**. Planowane przedsięwzięcia uwzględniają najpilniejsze potrzeby obszaru rewitalizacji i ich długofalowe oddziaływanie warunkujące osiągnięciem kompleksowości interwencji. W trakcie wdrażania programu rewitalizacji nie dopuszcza się możliwości planowania i realizacji tylko wybiórczych inwestycji, nastawionych jedynie na szybki efekt poprawy estetyki przestrzeni, skupionych tylko na działaniach remontowych czy modernizacyjnych, które nie skutkują zmianami strukturalnymi na obszarze rewitalizacji.

8.2. KONCENTRACJA PROGRAMU

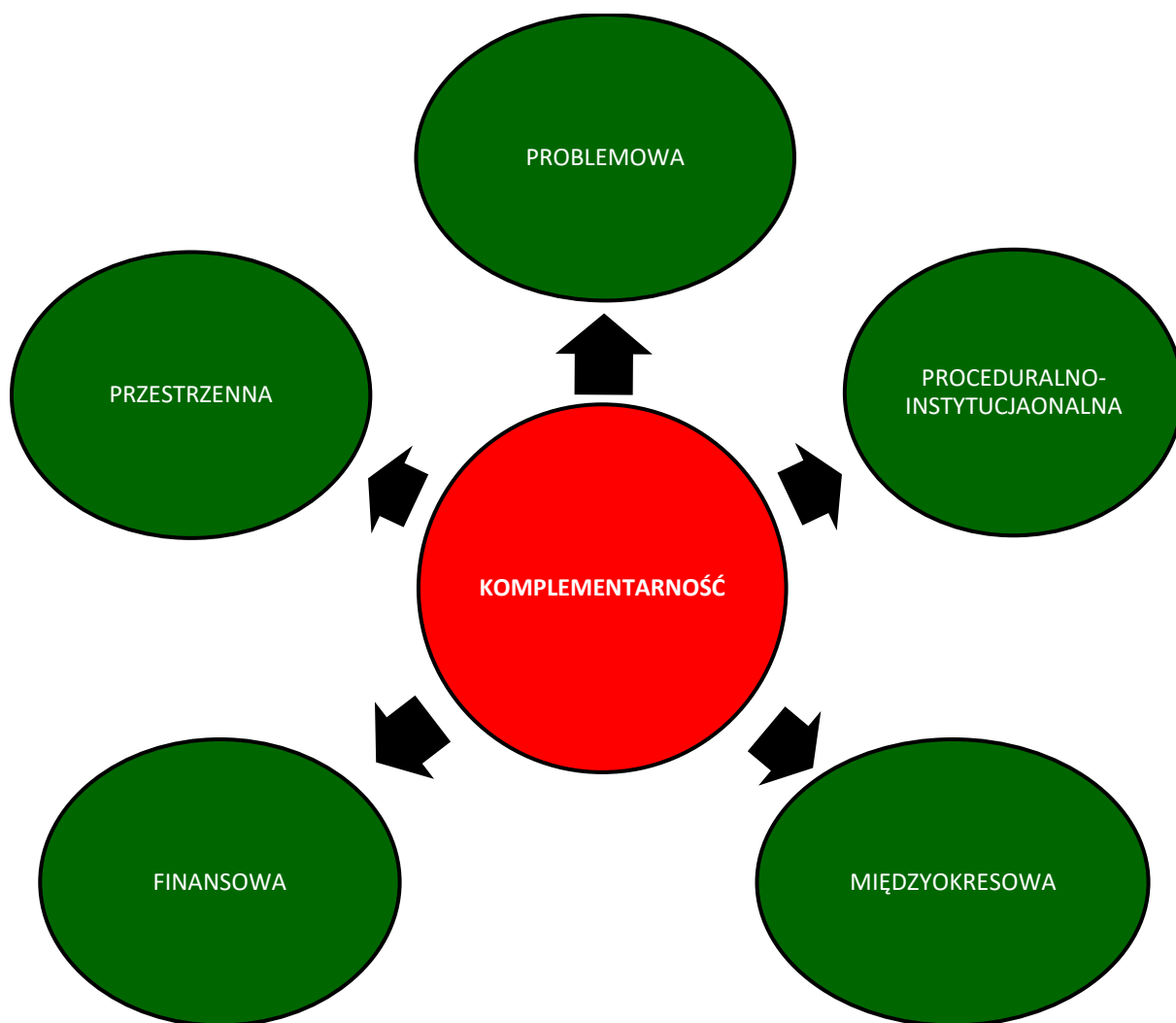
Na etapie delimitacji obszaru zdegradowanego na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Chmielnik, na który składa się centrum Chmielnika, zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk, w szczególności w sferze społecznej, ale również w sferze środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji potwierdziła występowanie negatywnych zjawisk w tych sferach oraz dodatkowo pozwoliła na identyfikację negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej.

Wszystkie planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą prowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W celu wsparcia prowadzonego procesu rewitalizacji dopuszcza się realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, również zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji.

8.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Działania zaplanowane w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030 wspierają proces rewitalizacji w sposób zaplanowany, skoordynowany, komplementarny oraz zintegrowany wewnątrz i zewnątrz. Komplementarność przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest widoczna w obecnie wdrażanych działaniach o charakterze rewitalizacyjnym lub planowanych do realizacji.

Zaplanowane w programie rewitalizacji przedsięwzięcia są komplementarne w następujących wymiarach: przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania.

8.3.1. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna oznacza konieczność wzięcia pod uwagę podczas tworzenia i realizacji programu rewitalizacji wzajemnych powiązań pomiędzy projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi realizowanymi na obszarze rewitalizacji. Planowane do realizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne zlokalizowane są w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Zapewnienie komplementarności przestrzennej powinno wiązać się z wprowadzeniem mechanizmów analizy następstw decyzji przestrzennych w skali gminy i otoczenia dla skuteczności Programu Rewitalizacji. Warto zaznaczyć, że realizowane projekty będą oddziaływały na cały obszar dotknięty kryzysem, a nie wyłącznie punktowo. Zakładają one możliwość korzystania z nowej infrastruktury publicznej nie tylko przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, ale i całej Gminy. Należy również zaznaczyć, że realizacja zaplanowanych przedsięwzięć nie będzie skutkować przenoszeniem się problemów na inne obszary, co mogłoby prowadzić do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna czy marginalizacja.

Lokalizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiona została w załączniku nr 1 do Gminnego Programu Rewitalizacji.

8.3.2. Komplementarność problemowa

Prowadzone działania rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030 mają dążyć do założonej w Programie wizji oraz przyczynić się do realizacji celów rewitalizacji. Powiązania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami rewitalizacji, a także ich pożądane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny przedstawiono w rozdziale 6.1. Z kolei spójność pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z kierunkami działań, które realizują, została przedstawiona w rozdziale 6.2. Komplementarność problemową przedsięwzięć powinno się również zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami gminy w innych sferach, co wpłynie na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały również opracowane w myśl wzajemnego oddziaływania i dopełnienia tematycznego. W rezultacie będą one stanowiły odpowiedź na występujące problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej.

Tab. 27. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	Oddziaływanie na problemy w sferze:				
		społecznej	gospodarczej	środowiskowej	przestrzenno-funkcjonalnej	technicznej
PZ nr 1	W zdrowym ciele zdrowy duch – rekreacja i sport w Chmielniku					
PZ nr 2	Zieleń miejska					
PZ nr 3	Rozwój kultury i oferty społecznej					
PZ nr 4	Przedszkole Samorządowe miejscem kształtowania dziecięcych marzeń					
PZ nr 5	Chmielnik przyjazny środowisku					
PZ nr 6	Odnowa zdegradowanego budynku w celu wprowadzenia nowej funkcji					
PU nr 1	Renowacja fontanny na Rynku					

PU nr 2	Rozbudowa i modernizacja Szpitala Powiatowego w Chmielniku wraz z utworzeniem Pracowni Tomografii Komputerowej					
---------	--	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne.

Każde podstawowe przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się z kilku powiązanych ze sobą działań (modułów) mających charakter zarówno infrastrukturalny, jak i miękki, tworząc w ten sposób projekt zintegrowany. Ma to przeciwdziałać również fragmentacji działań tj. tzw. „rewitalizacji technicznej” lub „rewitalizacji społecznej”, które to pojęcia są błędnie stosowane, ponieważ rewitalizacja jest zawsze kompleksowa.

Ponadto poszczególne projekty zintegrowane są powiązane pomiędzy sobą, co zwiększa komplementarność zaplanowanych do realizacji działań. Niniejszy dokument zakłada również realizację pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mają na celu wsparcie i dopełnienie projektów podstawowych, bezpośrednio ukierunkowanych na osiągnięcie celów strategicznych. Ma to prowadzić do osiągnięcia efektu synergii i zachowania kompleksowości podejmowanej interwencji. Powiązania pomiędzy przedsięwzięciami podstawowymi oraz ich zależność z pozostałymi przedsięwzięciami przedstawia poniższa tabela.

Tab. 28. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi

Nr	Nazwa przedsięwzięcia	PZ nr 1	PZ nr 2	PZ nr 3	PZ nr 4	PZ nr 5	PZ nr 6
PZ nr 1	W zdrowym ciele zdrowy duch – rekreacja i sport w Chmielniku						
PZ nr 2	Zieleń miejska						
PZ nr 3	Rozwój kultury i oferty społecznej						
PZ nr 4	Przedszkole Samorządowe miejscem kształtowania dziecięcych marzeń						
PZ nr 5	Chmielnik przyjazny środowisku						
PZ nr 6	Odnowa zdegradowanego budynku w celu wprowadzenia nowej funkcji						

PU nr 1	Renowacja fontanny na Rynku						
PU nr 2	Rozbudowa i modernizacja Szpitala Powiatowego w Chmielniku wraz z utworzeniem Pracowni Tomografii Komputerowej						

Źródło: opracowanie własne.

8.3.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur. Zakłada się połączenie systemu wdrażania, zarządzania i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030 z procedurami wynikającymi ze Strategii Rozwoju Gminy Chmielnik na lata 2022-2030. Wspólnymi organami w realizacji obu wymienionych dokumentów będzie Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik odpowiedzialny za stymulowanie i koordynację działań, a także odpowiednie wydziały Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy, którym zadania wynikające z Programu będą zlecane w taki sposób, aby wykonywały je podmioty mające do tego najlepsze kompetencje.

Realizacja poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, obejmujących działania prowadzone na terenie wpisanym do rejestru zabytków lub w obiektach indywidualnych wpisanych do rejestru zabytków, będzie poprzedzona uzyskaniem pozwolenia Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zostanie zapewniona nie tylko na etapie programowania, ale również na etapie wdrażania, dzięki współpracy i działaniu osób odpowiedzialnych za poszczególne elementy programu w ramach Komitetu Rewitalizacji.

Szczegółowy opis systemu zarządzania, monitorowania i oceny efektywności wdrażanych działań przedstawiony został w rozdziale 10 i 12.

8.3.4. Komplementarność międzyokresowa

Zachowanie ciągłości programowej (polegającej na kontynuacji lub rozwijaniu wsparcia z polityki spójności) ma w procesach rewitalizacji kluczowe znaczenie, stąd działania rewitalizacyjne zaplanowane w niniejszym Programie są komplementarne z działaniami prowadzonymi w perspektywach finansowych Unii Europejskiej w latach 2004-2006, 2007-2013, 2014-2020 oraz 2021-2027. Stanowią one kontynuację i uzupełnienie wcześniejszych projektów. Przedstawione projekty wynikały z realizacji poprzedniego Programu Rewitalizacji, innych dokumentów lub pozytywnie wpływały na efekty rewitalizacji, choć nie były przewidziane w programie. Ponadto wnioski wyciągnięte z realizacji poprzednich projektów pozwolą na bardziej efektywne wykorzystanie środków, co wzmocni

efektywność i skuteczność podejmowanych działań. Realizowane przedsięwzięcia obejmowały wyznaczony obszar rewitalizacji lub pośrednio wpływały na sytuację społeczno-gospodarczą.

Tab. 29. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich

Perspektywa finansowa 2004-2006				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Rozbudowa i modernizacja oraz wyposażenie Chmielnickiego Centrum Kultury w Chmielniku	2 523 192,16 zł	1 640 074,90 zł	Gmina Chmielnik
2.	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami we wsiach Lubania, Lipy	663 871,05 zł	333 786,96 zł	Gmina Chmielnik
3.	Nauka i praca	207 668,92 zł	166 128,31 zł	Gmina Chmielnik
4.	Kobieta pracująca-kobieta niezależna	122 798,70 zł	98 233,34 zł	Gmina Chmielnik
5.	Bezpłatne kursy językowe dla pracujących osób dorosłych drogą do sukcesu na konkurencyjnym rynku pracy	113 926,20 zł	85 444,65 zł	Szkoła Języków Obcych "Europa College", ul. Rynek 26, 28-110 Chmielnik
6.	Modernizacja boiska sportowego przy ulicy Dygasińskiego w Chmielniku	105 651,39 zł	69 279,00 zł	Gmina Chmielnik
7.	Modernizacja działów produkcyjnych spółdzielni oraz zakup urządzeń do schładzania mleka w punktach skupu mleka Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Chmielniku	816 350,82 zł	234 199,00 zł	OSM w Chmielniku
Perspektywa finansowa 2007-2013				
Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Poprawa infrastruktury drogowej dróg gminnych na terenie gminy Chmielnik	7 179 190,16 zł	4 307 514,10 zł	Gmina Chmielnik
2.	Utworzenie ośrodka edukacyjno-muzealnego "Świętokrzyski Sztetl" w budynku zabytkowej Synagogi w Chmielniku	6 922 787,97 zł	3 993 016,03 zł	Gmina Chmielnik
3.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Chmielnik	5 989 571,85 zł	3 476 644,65 zł	Gmina Chmielnik
4.	Przebudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Chmielniku.	7 768 774,36 zł	3 426 212,29 zł	Gmina Chmielnik
5.	Rewitalizacja starej części miasta Chmielnik - etap II	3 215 964,44 zł	1 929 578,66 zł	Gmina Chmielnik

6.	Szansa na lepsze jutro	1 216 875,31 zł	1 034 344,01 zł	Gmina Chmielnik/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku
7.	Rewitalizacja starej części miasta Chmielnik - etap I	1 700 623,90 zł	877 413,99 zł	Gmina Chmielnik
8.	Wzmocnienie potencjału samorządu Miasta i Gminy Chmielnik	880 256,00 zł	748 217,60 zł	Gmina Chmielnik
9.	Na szlaku własnej przyszłości	531 140,00 zł	451 469,00 zł	Gmina Chmielnik
10.	To nie takie trudne - kształcenie umiejętności matematyczno-przyrodniczych uczniów.	412 087,00 zł	350 273,95 zł	Gmina Chmielnik/Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku
11.	Gimnazjalisto - inwestuj w przyszłość już dziś!	399 020,00 zł	339 167,00 zł	Gmina Chmielnik/Gimnazjum im. gen. K. Tańskiego w Chmielniku
12.	Przebudowa miejskiej kotłowni węglowej na gazową w Chmielniku	809 381,21 zł	335 753,65 zł	Gmina Chmielnik
13.	Szansa na lepsze jutro	357 836,86 zł	304 161,33 zł	Gmina Chmielnik/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Chmielniku
14.	Program Rozwojowy Szkoły Podstawowej nr 2 w Chmielniku	236 283,00 zł	200 840,55 zł	Gmina Chmielnik/Szkoła Podstawowa nr 2 im. Ojca Świętego Jana Pawła II w Chmielniku
15.	Indywidualizacja nauczania i wychowania w klasach I-III w szkołach podstawowych zlokalizowanych na terenie gminy Chmielnik	206 127,00 zł	175 207,95 zł	Gmina Chmielnik
16.	Przedszkole mi służy, chcę w nim być jak najdłużej	196 770,00 zł	167 254,50 zł	Gmina Chmielnik/Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach
17.	Szkoła w Piotrkowicach drogą do sukcesu	144 270,00 zł	122 629,50 zł	Gmina Chmielnik/Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach

18.	Rozwój zainteresowań uczniów szkoły wiejskiej w Lubani to najlepsza inwestycja na przyszłość.	139 312,00 zł	118 415,20 zł	Gmina Chmielnik/Urząd Gminy Chmielnik
19.	Kształtowanie umiejętności uczniów szkoły wiejskiej w Zreczu Dużym - drogą do sukcesu.	112 166,00 zł	95 341,10 zł	Gmina Chmielnik/Szkoła Podstawowa w Zreczu Dużym
20.	Kultywowanie tradycji ludowych w Szkole Podstawowej w Lubani	49 614,00 zł	42 171,90 zł	Gmina Chmielnik/Szkoła Podstawowa w Lubani
21.	Modernizacja i rozbudowa Szpitala Powiatowego w Chmielniku	7 942 296,06 zł	4 191 358,34 zł	Szpital Powiatowy w Chmielniku
22.	Wdrożenie e-usług medycznych wraz ze stworzeniem Zintegrowanego Systemu informatycznego w Szpitalu Powiatowym w Chmielniku	1 185 453,95 zł	999 879,05 zł	Szpital Powiatowy w Chmielniku
23.	Poszerzona oferta edukacyjna szkoły sposobem na rozwój kompetencji kluczowych uczniów	262 347,40 zł	222 995,29 zł	Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku

Perspektywa finansowa 2014-2020

Lp.	Nazwa zrealizowanego projektu	Wartość projektu	Dofinansowanie UE	Beneficjent
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Chmielnik	5 286 198,64 zł	3 807 333,52 zł	Gmina Chmielnik
2.	Zagospodarowanie zbiornika wodnego "Andrzejówka" wraz z terenem przyległym w celu ochrony i promocji różnorodności biologicznej	4 984 300,17 zł	2 243 172,00 zł	Gmina Chmielnik
3.	Budowa i wyposażenie Zespołu Placówek Oświatowych w Piotrkowicach	23 607 424,81 zł	9 448 833,14 zł	Gmina Chmielnik
4.	Kompleksowa Rewitalizacja Przestrzeni Publicznej Miasta Chmielnik	8 207 072,06 zł	3 998 760,00 zł	Gmina Chmielnik
5.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej w miejscowości Śładków Mały, Gmina Chmielnik	5 571 067,60 zł	3 451 649,78 zł	Gmina Chmielnik
6.	Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii wykorzystywanych przez mieszkańców gminy Chmielnik	6 063 923,37 zł	2 999 946,00 zł	Gmina Chmielnik

7.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Chmielnik- etap III	3 444 593,93 zł	2 927 904,84 zł	Gmina Chmielnik
8.	Modernizacja oświetlenia na terenie Gminy Chmielnik	2 668 418,02 zł	2 116 199,95 zł	Gmina Chmielnik
9.	Zagospodarowanie zbiornika wodnego Andrzejówka wraz z terenem przyległym w celu ochrony różnorodności biologicznej - etap II	2 230 465,00 zł	1 895 895,25 zł	Gmina Chmielnik
10.	Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej na terenie Miasta i Gminy Chmielnik	2 457 294,78 zł	1 754 960,66 zł	Gmina Chmielnik
11.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Chmielnik – etap II	2 253 841,75 zł	1 737 110,48 zł	Gmina Chmielnik
12.	Pora na Klub Seniora w Chmielniku	1 993 387,44 zł	1 694 379,32 zł	Gmina Chmielnik/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku
13.	Dobry czas na lepszą przyszłość-aktywizacja społeczno-zawodowa w gminie Chmielnik	1 990 353,36 zł	1 641 893,36 zł	Gmina Chmielnik/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku
14.	Rozbudowa i modernizacja wielorodzinnego budynku socjalnego przy ul. Mielczarskiego w Chmielniku	1 776 600,00 zł	1 510 110,00 zł	Gmina Chmielnik
15.	Modernizacja oświetlenia na terenie Gminy Chmielnik - etap II	1 779 957,00 zł	1 254 381,39 zł	Gmina Chmielnik
16.	Modernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Żeromskiego w Chmielniku z przystosowaniem na potrzeby społeczne	1 409 703,51 zł	1 198 247,98 zł	Gmina Chmielnik
17.	"Czas na lepszą przyszłość"	985 518,85 zł	833 806,85 zł	Gmina Chmielnik/Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chmielniku
18.	Razem możemy więcej	775 502,00 zł	659 176,70 zł	Gmina Chmielnik/Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego
19.	Rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku	5 523 737,21 zł	499 537,61 zł	Gmina Chmielnik

	o salę gimnastyczną wraz z wyposażeniem pracowni matematyczno-przyrodniczych			
20.	Nasze umiejętności - nasza przyszłość	526 063,75 zł	447 154,19 zł	Gmina Chmielnik/Gimnazjum im. Gen. K. Tańskiego w Chmielniku
21.	Przyjazne przedszkole-zapewnienie miejsc wychowania przedszkolnego w Przedszkolu Samorządowym w Chmielniku	396 451,76 zł	332 231,76 zł	Gmina Chmielnik/Przedszkole Samorządowe w Chmielniku
22.	Wspieramy rozwój najmłodszych poprzez stworzenie nowego oddziału przedszkolnego w ZPO w Piotrkowicach oraz realizację zajęć dodatkowych	182 803,50 zł	154 730,70 zł	Gmina Chmielnik/Zespół Placówek Oświatowych w Piotrkowicach
23.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków Szpitala Powiatowego w Chmielniku	4 872 741,98 zł	4 064 528,28 zł	Szpital Powiatowy w Chmielniku
24.	Przebudowa i rozbudowa Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych przy ulicy Starobuskiej w Chmielniku	3 325 201,09 zł	1 700 000,00 zł	Zakład Usług Komunalnych w Chmielniku Spółka z Ograniczoną Odpowiedzialnością

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.mapadotacji.gov.pl.

Pozytywnym akcentem będzie uzupełnienie i kontynuacja działań rewitalizacyjnych prowadzonych w poprzednim Programie. W latach 2016-2023 Gmina Chmielnik prowadziła rewitalizację za pomocą ówczesnie obowiązującego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2016-2023. Program obejmował realizację 41 przedsięwzięć służących realizacji celów rewitalizacji oraz 10 uzupełniających przedsięwzięć służących realizacji celów rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji zachowuje ciągłość programową w odniesieniu do przedsięwzięć zrealizowanych w latach 2016-2023 w ramach Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik, wśród których wymienić należy m.in. przedsięwzięcia takie jak:

- Przebudowa Kompleksu Sportowego przy ul. Dygasińskiego w Chmielniku
- Przebudowa Kompleksu Rekreacyjnego przy ul. Kwiatowej w Chmielniku
- Rozbudowa i modernizacja wielorodzinnego budynku socjalnego przy ul. Mielczarskiego w Chmielniku
- Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Chmielniku - budowa sali gimnastycznej
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Chmielnik
- Modernizacja oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Chmielnik
- Nasze Umiejętności – Nasza Przyszłość
- Dobry czas na lepszą przyszłość – aktywizacja społeczno-zawodowa w Gminie Chmielnik
- Wszyscy możemy więcej – rozwój edukacyjny uczniów i wzrost kompetencji zawodowych nauczycieli Szkoły Podstawowej im. Stefana Żeromskiego w Chmielniku/Gmina Chmielnik
- Przyjazne Przedszkole - zapewnienie miejsc wychowania przedszkolnego w Przedszkolu Samorządowym w Chmielniku"
- Rozbudowa monitoringu wizyjnego w Chmielniku

- Zakup i Montaż małej architektury z urządzeniami elektronicznymi wykorzystującymi odnawialne źródła energii
- Termomodernizacja Chmielnickiego Centrum Kultury
- Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Szpitala Powiatowego w Chmielniku
- Termomodernizacja UMiG/Straż Miejska w Chmielniku
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Chmielnik Etap III.

8.3.5. Komplementarność źródeł finansowania

Działania rewitalizacyjne, zaplanowane do wdrożenia w niniejszym Programie, mają na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Nagromadzenie się negatywnych zjawisk zarówno w sferze społecznej, jak i gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej koreluje z koniecznością zwiększenia nakładów finansowych na realizację działań w wyznaczonym obszarze. Projekty o charakterze rewitalizacyjnym łączące środki prywatne i publiczne, mogą być wspomagane środkami zewnętrznymi, pochodzącymi z:

- funduszy unijnych;
- funduszy publicznych krajowych;
- programów jednostek samorządu terytorialnego wyższego szczebla, w tym zwłaszcza programów finansowanych ze środków Samorządu Województwa Świętokrzyskiego;
- innych funduszy międzynarodowych, w tym m.in. funduszy EOG i funduszy Norweskich;
- innych zwrotnych i bezzwrotnych źródeł finansowania, dystrybuowanych przez podmioty publiczne i prywatne.

Warto jest zauważyć, że w ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd ma możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), Fundusz Spójności (FS), Europejski Fundusz Społeczny+ (EFS+). Dodatkowym wsparciem będzie Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), który jest częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Do krajowych programów w ramach Umowy Partnerstwa w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą:

- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FEnIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich (PTFE),
- Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa (FEPŻ),
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Gmina może korzystać także z funduszy dedykowanych dla województwa świętokrzyskiego w ramach Funduszy Europejskich dla Świętokrzyskiego 2021-2027. Kolejnymi możliwościami finansowania działań rewitalizacyjnych z uwzględnieniem udziału interesariuszy procesu jest finansowanie w ramach formuły Partnerstwa Publiczno-Prywatnego oraz zaangażowanie do działań organizacji pozarządowych.

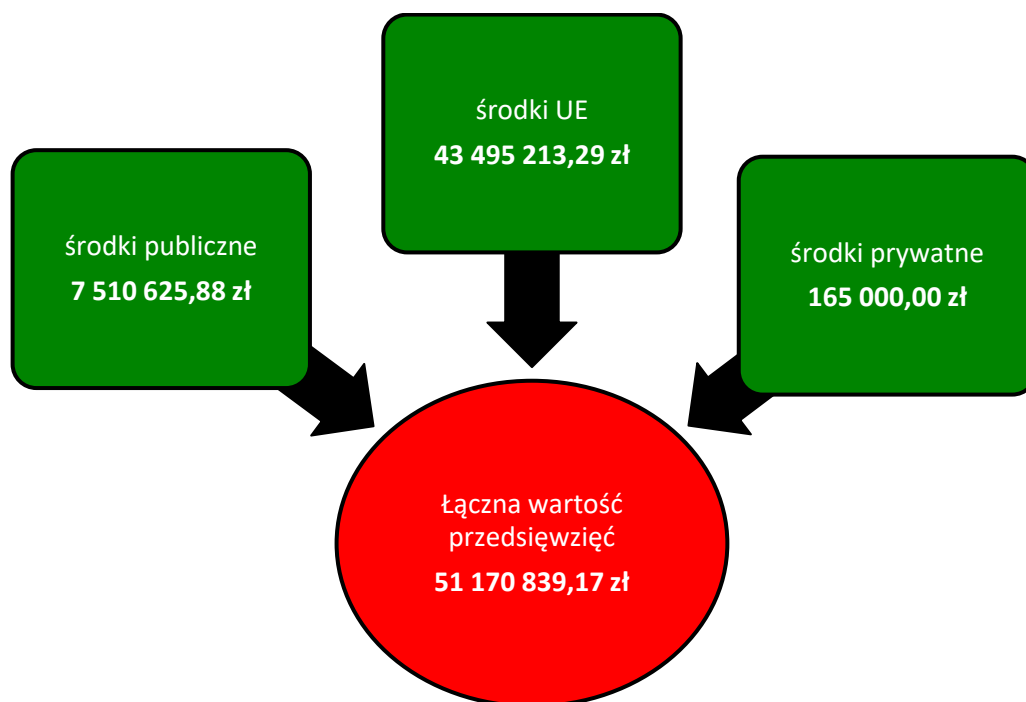
Zakłada się możliwość uzupełniania i łączenia finansowania projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych ze środków EFS+, EFRR i FS z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania oraz prywatnych i publicznych źródeł finansowania.

Szczegółowe informacje dotyczące potencjalnych źródeł finansowania poszczególnych projektów znajdują się w rozdziale 9.

9. RAMY FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały ramy finansowe zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych wraz z szacunkowymi nakładami finansowymi w podziale na środki publiczne (krajowe oraz środki budżetu Gminy), środki UE oraz środki prywatne. Łączna wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych szacowana jest na poziomie ponad 51,1 mln zł, z czego ponad 7,5 mln zł wydatkowane zostanie ze środków publicznych, w tym z budżetu Gminy Chmielnik, ok. 165 tys. zł ze środków prywatnych, a przeszło 43,5 mln zł finansowane będzie ze środków Unii Europejskiej (zakładając 85% dofinansowania).

Ryc. 23. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Źródło: opracowanie własne.

Zaznaczyć należy, iż podane kwoty stanowią wartości szacunkowe, a kwota rzeczywista określana będzie na podstawie dokumentacji projektowej i uwzględniana w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy. Założono również maksymalne wartości dofinansowań ze środków Unii Europejskiej, jednak przy braku takich możliwości realizacja przedsięwzięć będzie odbywała się w miarę możliwości przy wykorzystaniu środków z innych źródeł. Dopuszcza się również możliwość realizacji przedsięwzięć etapami (modułami), jeśli zaistnieje możliwość pozyskania funduszy na dany moduł. W poniższej tabeli przedstawiono podział źródeł finansowania dla poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Tab. 30. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Numer projektu	Nazwa przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Podmiot realizujący przedsięwzięcie	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Szacunkowe nakłady finansowe (zł)			Źródła finansowania
				Środki publiczne	Środki UE	Środki prywatne	
Planowane zintegrowane projekty rewitalizacyjne							
PZ nr 1	W zdrowym ciele zdrowy duch – rekreacja i sport w Chmielniku	Gmina Chmielnik	8 000 000,00	1 200 000,00	6 800 000,00	0,00	- Budżet Gminy Chmielnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP)
PZ nr 2	Zieleń miejska	Gmina Chmielnik	6 500 000,00	975 000,00	5 525 000,00	0,00	- Budżet Gminy Chmielnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP)
PZ nr 3	Rozwój kultury i oferty społecznej	Gmina Chmielnik	1 500 000,00	225 000,00	1 275 000,00	0,00	- Budżet Gminy Chmielnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP)
PZ nr 4	Przedszkole Samorządowe miejscem kształtowania dziecięcych marzeń	Gmina Chmielnik	1 860 000,00	279 000,00	1 581 000,00	0,00	- Budżet Gminy Chmielnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP)

PZ nr 5	Chmielnik przyjazny środowisku	Gmina Chmielnik	5 500 000,00	825 000,00	4 675 000,00	0,00	- Budżet Gminy Chmielnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP)
PZ nr 6	Odnowa zdegradowanego budynku w celu wprowadzenia nowej funkcji	Podmiot prywatny	1 200 000,00	0,00	1 020 000,00	180 000,00	- Środki prywatne - Budżet Gminy Chmielnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, dotacje krajowe, pożyczki, kredyty, PPP)
Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne							
PU nr 1	Renowacja fontanny na Rynku	Gmina Chmielnik	500 000,00	75 000,00	425 000,00	0,00	- Budżet Gminy Chmielnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, dotacje krajowe)
PU nr 2	Rozbudowa i modernizacja Szpitala Powiatowego w Chmielniku wraz z utworzeniem Pracowni Tomografii Komputerowej	Szpital Powiatowy w Chmielniku, Powiat kielecki, Gmina Chmielnik	26 210 839,17 zł	3 931 625,88	22 279 213,29	0,00	- Budżet Gminy Chmielnik - Środki zewnętrzne (w tym m.in.: fundusze europejskie w szczególności Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027, dotacje krajowe)
Ogółem			51 270 839,17	7 510 625,88	43 580 213,29	180 000,00	-

Źródło: opracowanie własne.

10. WDRAŻANIE GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

10.1. STRUKTURA ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030 to dokument operacyjny, oddziałujący na różne obszary funkcjonowania gminy, realizowany w różnym czasie, we współpracy z różnymi podmiotami, zarówno w trakcie jego przygotowania, jak również podczas realizacji, monitoringu i ewaluacji. Z tego względu wymaga on zaplanowania odpowiedniego systemu zarządzania. Właściwa realizacja Programu zakłada aktywną współpracę ze wszystkimi interesariuszami rewitalizacji oraz przyporządkowanie poszczególnym jednostkom konkretnych zadań tak, aby przyniosła ona jak najlepsze efekty.

Za zarządzanie i wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji oraz przedstawianie okresowych ocen z postępu jego realizacji, odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik. Pełni on rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji, a jego zadania wykonywane są we współpracy z wyznaczonymi przez niego pracownikami z Wydziału Inwestycji i Projektów Strukturalnych w Urzędzie Miasta i Gminy w Chmielniku.

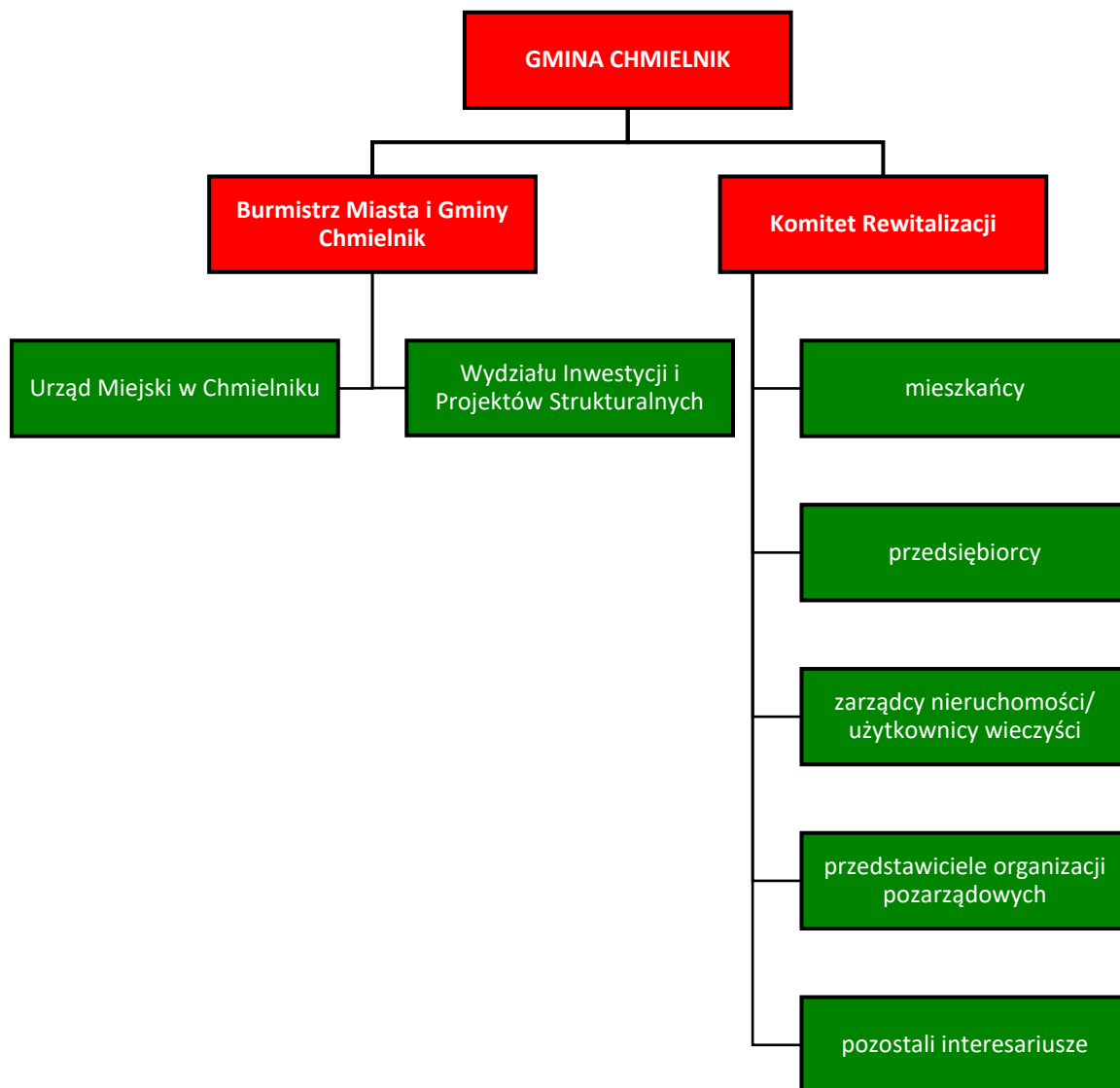
Do zadań pracowników należeć będzie:

- koordynacja wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- współpraca z komórkami organizacyjnymi Urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz partnerami społecznymi,
- gromadzenie i aktualizacja danych dotyczących sytuacji kryzysowych w gminie,
- sporządzanie raportów z wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i przekazywanie ich Komitetowi Rewitalizacji,
- organizacja systemu oceny i monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji, w szczególności opracowanie wzoru formularza sprawozdań z realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- identyfikowanie potencjalnych zagrożeń i problemów związanych z realizacją Programu,
- bieżące informowanie mieszkańców nt. wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- zbieranie propozycji zmian do Programu zgłaszanych przez pozostałych interesariuszy rewitalizacji,
- aktualizacja założeń Programu na skutek przeprowadzonej oceny skuteczności i bieżącego monitoringu Programu.

Zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacji, Rada Miejska zobowiązana jest podjąć uchwałę w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Komitet ten stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy oraz sprawuje funkcję opiniodawczo-doradczą w sprawach związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji. Tworzą go osoby reprezentujące wszystkich interesariuszy rewitalizacji przed organami władz Gminy Chmielnik. Do minimalnego zakresu uprawnień i zadań Komitetu należy zaopiniowanie, sporządzonej przez Burmistrza Miasta i Gminy Chmielnik, oceny aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Do pozostałych zadań Komitetu należy m.in.: podejmowanie działań mających wpływ na proces rewitalizacji na każdym etapie i poziomie prac nad Programem, sprawowanie nadzoru, monitorowanie i ewaluacja działań rewitalizacyjnych. Szczegółowe zasady funkcjonowania Komitetu określa się w regulaminie Komitetu.

Na poniższym schemacie przedstawiono strukturę zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030.

Ryc. 24. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik

Źródło: opracowanie własne.

10.2. KOSZTY ZARZĄDZANIA

Koszty związane z zarządzaniem procesem rewitalizacji w Gminie Chmielnik ujęte zostaną w bieżących kosztach funkcjonowania Gminy i stanowić będą wydatki na wynagrodzenia pracowników zajmujących się wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z pochodnymi od wynagrodzeń. Należy pamiętać, że faktyczne zadania związane z Programem będą wykonywane przez nich w części etatu (w ramach swoich dotychczasowych obowiązków służbowych), co pozwala wnioskować, że koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji na jednego pracownika będą niższe od kosztów wynagrodzeń pracowników w ramach pracy na pełen etat. Ponadto, dodatkowym organem w procesie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji jest Komitet Rewitalizacji, pełniący funkcje opiniotawczo-doradcze, którego praca ma charakter społeczny. Obsługa organizacyjna Komitetu pełniona będzie w ramach działań Urzędu Miejskiego w Chmielniku.

10.3. RAMOWY HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik jest programem wieloletnim. Jego okres realizacji wynosi 7 lat. Rok 2024 jest rokiem kończącym prace nad przygotowaniem dokumentu oraz rozpoczynającym realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W tym roku planuje się również powołanie Komitetu Rewitalizacji. Z uwagi na fakt, iż ustawa o rewitalizacji obliguje do przygotowywania oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych przynajmniej raz na 3 lata, został zaproponowany podział realizacji Programu na 3 letnie okresy. Rok 2030 jest rokiem kończącym Program, w którym zostanie przeprowadzona ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji.

Tab. 31. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

2024-2026	2027-2029	2030
Prace nad GPR/Pierwszy okres realizacji GPR:	Drugi okres realizacji GPR:	Trzeci okres realizacji GPR oraz zakończenie prac nad GPR:
Uchwalenie GPR Powołanie Komitetu Rewitalizacji Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2024-2026	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2027-2029	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na rok 2030
Opracowanie raportu monitoringowego za lata 2024-2026 (do 31 marca 2027 r.),	Opracowanie raportu monitoringowego za lata 2027-2029 (do 31 marca 2030 r.)	Opracowanie rocznego raportu monitoringowego za rok 2030 (do 31 marca 2031 r.)
Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2024-2026 (do 30 kwietnia 2027 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za okres 2027-2029 (do 30 kwietnia 2030 r.)	Opracowanie oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych za rok 2030 (do 30 kwietnia 2031 r.) Ewaluacja ex-post realizacji GPR za okres 2024-2030

Źródło: opracowanie własne.

11. OPIS SPOSOBU ZAPEWNIENIA UDZIAŁU INTERESARIUSZY W PROCESIE REWITALIZACJI

Partycypacja społeczna jest wyrazem aktywnego uczestnictwa obywateli i podejmowania przez nich decyzji, które są znaczące dla danej społeczności. Może przybierać różnego rodzaju formy i odnosić się do różnych grup społecznych. W przypadku partycypacji w procesie rewitalizacji, mówimy o relacji między władzami samorządowymi a obywatelami, którą charakteryzuje angażowanie jednostek w sprawy je dotyczące poprzez konsultowanie i wypracowywanie konkretnych rozwiązań w dążeniu do osiągnięcia wspólnego celu. W ustawie o rewitalizacji partycypacja odnosi się do aktywnego udziału interesariuszy w kształtowaniu całego procesu rewitalizacji.

Z uwagi na to, iż Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze operacyjnym, wdrożenie całego programu, w tym zawartych w nim działań i przedsięwzięć, angażuje wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizacji. Uczestnictwo różnych grup interesariuszy należy umożliwić na wszystkich etapach prac nad Programem (diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania).

Na etapie diagnozowania i programowania wykorzystano następujące formy partycypacji społecznej:

- zbieranie uwag w formie elektronicznej i papierowej,
- ankiety/formularze,
- warsztaty,
- spotkania,
- wywiady.

Aktywną partycypację na etapie diagnozowania i programowania umożliwiono:

- mieszkańcom Gminy Chmielnik,
- przedstawicielom instytucji funkcjonujących na terenie gminy,
- przedsiębiorcom z obszaru rewitalizacji,
- organizacjom pozarządowym działającym na terenie gminy,
- samorządowi gminnemu,
- pozostałym interesariuszom np. przyszłym inwestorom, przyszłym mieszkańcom.

Zapewnienie udziału interesariuszom na etapie diagnozowania rozpoczęło się od konsultacji społecznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik. Od 26 września do 3 listopada 2023 roku wszyscy zainteresowani mogli zgłaszać swoje uwagi oraz wnioski do projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy o rewitalizacji, informację o konsultacjach społecznych ww. projektu uchwały, ogłoszono nie później niż w dniu rozpoczęcia konsultacji społecznych 26 września 2023 r. w następujących formach:

- 1) przez publikację w prasie;
- 2) przez wywieszenie w widocznym miejscu na terenie objętym dokumentem poddawanym konsultacjom w siedzibie obsługującego go urzędu;
- 3) przez udostępnienie informacji na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na swojej stronie internetowej;
- 4) w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.

Formularz zgłaszania uwag oraz projekt uchwały wraz z załącznikami oraz Diagnozą służącą wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Chmielnik, dostępne były na stronie

internetowej Gminy Chmielnik, na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej oraz w formie papierowej w Urzędzie Miejskim. Wypełnione formularze można było dostarczyć w postaci papierowej lub elektronicznej.

Kolejną formą konsultacji była ankieta w formie kwestionariusza on-line dotycząca problemów występujących w 5 sferach funkcjonowania obszaru zaproponowanego do rewitalizacji. Odpowiedzi zbierane były od 26 września do 3 listopada 2023 roku. W dniu 11 października 2023 roku zorganizowano również spotkanie konsultacyjne o charakterze otwartym. Wzięły w nim udział 4 osoby. Podczas spotkania przedstawiona została propozycja granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz metodologia ich wyznaczenia. Uczestnicy mieli możliwość przedstawienia swoich wniosków, a także swobodnego udziału w dyskusji nad przedstawionymi propozycjami dotyczącymi założeń programu. Podczas spotkania nie zgłoszono żadnych uwag ani propozycji zmian projektu. W trakcie konsultacji społecznych w wyznaczonym terminie wpłynął jeden wypełniony formularz składania uwag do projektu uchwały z załącznikami, natomiast liczba wypełnionych ankiet wyniosła 13.

Na etapie diagnozy pogłębionej obszaru rewitalizacji oraz programowania Gminnego Programu Rewitalizacji, w dniu 17 stycznia 2024 r. odbyły się warsztaty rewitalizacyjne z mieszkańcami, w tym także liderami społecznymi i przedstawicielami jednostek organizacyjnych Gminy oraz przedstawicielami Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku. Na początku uczestnicy warsztatów zapoznali się z głównymi założeniami rewitalizacji oraz wnioskami, jakie wypłynęły z diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Część warsztatowa składała się z dwóch modułów pn.: „Gdzie leży problem i co można z tym zrobić?” oraz „Działamy na obszarze!”. Zadaniem uczestników było zidentyfikowanie negatywnych zjawisk występujących na obszarze rewitalizacji, wskazanie przyczyn tych zjawisk oraz znalezienie rozwiązań na wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysowego. W dalszej części warsztatów uczestnicy wypracowali założenia do przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Wypracowane wnioski posłużyły do opracowania rozdziału 3, 4, 5 i 6 niniejszego dokumentu.

W kolejnym dniu tj. 18 stycznia 2024 r. odbyła się również wizja lokalna po obszarze rewitalizacji, podczas którego wraz z przedstawicielami Urzędu Miasta i Gminy omówione zostały potencjalne przestrzenie do poddania działaniom rewitalizacyjnym, bądź w których widoczne były zjawiska kryzysowe. W trakcie wizji lokalnej omówiono problemy i stan obecny poszczególnych miejsc i przestrzeni, pomysły na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz wykonano dokumentację fotograficzną wykorzystaną w niniejszym dokumencie.

Ryc. 25. Dokumentacja fotograficzna z przeprowadzonych warsztatów rewitalizacyjnych

Źródło: materiały z warsztatów przeprowadzonych dnia 17.01.2024 r.

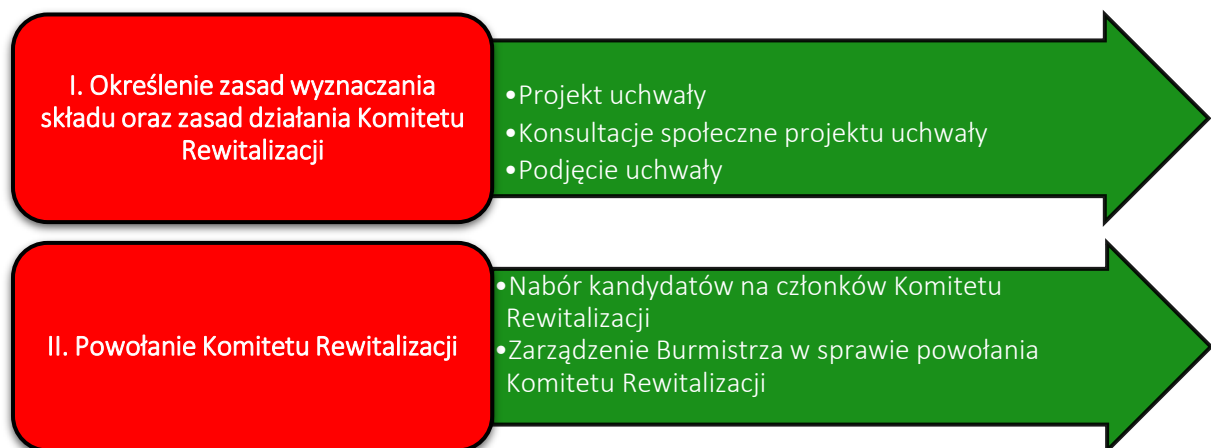
Również na etapie programowania zaproszono interesariuszy rewitalizacji do zgłaszania pomysłów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Pomysły zbierano za pomocą uproszczonych fiszek projektowych, udostępnionych w trakcie trwania naboru. Propozycje mogły być zgłaszane zarówno przez osoby fizyczne, jak i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, koła, kluby, podmioty gospodarcze i inne.

Ostatnią formą partycypacji społecznej na etapie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji były konsultacje społeczne projektu dokumentu. Przeprowadzono je w trzech formach: zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag, wypełnienia ankiety online oraz spotkania konsultacyjnego o charakterze otwartym.

Dodatkowa forma partycypacji społecznej wystąpiła również na etapie wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, dla którego przeprowadzone były również konsultacje społeczne, w trybie przewidzianym w ustawie o rewitalizacji. Kolejnym etapem będzie powołanie Komitetu Rewitalizacji zgodnie z przyjętym Regulaminem. Wśród członków Komitetu Rewitalizacji będą mogli się znaleźć:

- przedstawiciele mieszkańców obszaru rewitalizacji;

- przedstawiciele mieszkańców spoza obszaru rewitalizacji;
- przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowych i grup nieformalnych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów;
- przedstawiciele podmiotów prowadzących lub zamierzających prowadzić na obszarze rewitalizacji działalność gospodarczą, lub przedstawiciele właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmiotów zarządzających nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji, w tym spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, społecznych inicjatyw mieszkaniowych, towarzystw budownictwa społecznego oraz członków kooperatywy mieszkaniowej współdziałający w celu realizacji na obszarze rewitalizacji inwestycji mieszkaniowej w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2022 r. o kooperatywach mieszkaniowych oraz zasadach zbywania nieruchomości należących do gminnego zasobu nieruchomości w celu wsparcia realizacji inwestycji mieszkaniowych, wskazanych przez organy uprawnione do reprezentowania tych podmiotów, wyłonionych w drodze otwartego naboru;
- przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy, jednostek organizacyjnych lub spółek komunalnych Gminy Chmielnik, w szczególności ekspertów w zakresie problematyki społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej;
- przedstawiciele Rady Miejskiej w Chmielniku.

Udział społeczności lokalnej zostanie również zapewniony na etapie wdrażania dokumentu. Za proces wdrażania Programu odpowiedzialni będą 4 pracownicy Urzędu Miasta i Gminy w Chmielniku z Wydziału Inwestycji i Projektów Strukturalnych. Z kolei funkcję doradczą, opiniującą oraz monitorującą sprawował będzie Komitet Rewitalizacji.

Przejawem partycypacji społecznej na etapie wdrażania Programu będzie również udział mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych i innych zainteresowanych osób w realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Projekty adaptacji przestrzeni do pełnienia nowych funkcji, tworzenia nowych przestrzeni i ich wyposażenia, będą odbywały się wspólnie z jednostkami, które będą odbiorcami poszczególnych działań.

Realizacja przedsięwzięć pozwoli na stworzenie atrakcyjnych i przyjaznych przestrzeni dla mieszkańców i osób odwiedzających obszar rewitalizacji. Wpłynie na zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania integracyjne, a także uczestnictwa w szeregu spotkań edukacyjnych, wydarzeń kulturalnych i sportowych oraz imprez o różnym charakterze wykorzystujących zmodernizowaną infrastrukturę.

Wszelkie informacje i raporty o prowadzonych działaniach rewitalizacyjnych, będą przekazywane mieszkańcom we wszelkich możliwych formach, zakładających dotarcie do wszystkich mieszkańców, bez

względu na wiek, status społeczny, poglądy czy stopień i rodzaj niepełnosprawności m.in. na stronie internetowej gminy, mediach społecznościowych, lokalnej prasie. Sprzyjać to będzie większej partycypacji społecznej w proces rewitalizacji oraz wpływać na większe zaangażowanie mieszkańców w życie Gminy.

12. SYSTEM MONITOROWANIA I OCENY GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

12.1. MONITORING PROGRAMU

Istotnym elementem skutecznego prowadzenia procesu rewitalizacji jest jego monitoring oraz ocena stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba. Za monitoring Programu odpowiadać będzie Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik we współpracy z pracownikami Wydziału Inwestycji i Projektów Strukturalnych i prowadzony on będzie w czterech płaszczyznach:

1. monitorowanie podstawowych parametrów Gminnego Programu Rewitalizacji na etapie przyjęcia Programu oraz późniejszych jego aktualizacji (listy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nakładów finansowych, przewidywanych rezultatów);
2. monitorowanie stopnia realizacji celów za pomocą tabeli ewaluacyjnej stanowiącej załącznik nr 2 do niniejszego Programu (raz na 3 lata).
3. monitorowanie skutków realizacji Programu poprzez analizę poziomu wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszaru rewitalizacji;
4. bieżący monitoring poziomu wdrażania Programu poprzez ocenę stopnia realizacji poszczególnych projektów za pomocą karty oceny projektu/przedsięwzięcia stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego Programu.

Na podstawie powyższych parametrów sporządzany będzie raport monitoringowy (raport z postępów realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030), który raz na trzy lata przygotowywać będą pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik z Wydziału Inwestycji i Projektów Strukturalnych we współpracy z Komitetem Rewitalizacji. Sprawozdawczość za dany okres będzie opracowywana do 31 marca następnego roku kalendarzowego.

12.2. OCENA SKUTECZNOŚCI DZIAŁAŃ REWITALIZACYJNYCH

Stałe monitorowanie procesów zachodzących w przestrzeni obszaru zdegradowanego daje możliwość rozpoznania kierunków oraz bieżących potrzeb interesariuszy rewitalizacji.

Skuteczność procesu rewitalizacji jest możliwa do zweryfikowania dzięki prowadzonemu monitoringowi Gminnego Programu Rewitalizacji, a także ocenie skuteczności działań rewitalizacyjnych dokonywanych raz na 3 lata przez Burmistrza Miasta i Gminy Chmielnik przy pomocy pracowników Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik z Wydziału Inwestycji i Projektów Strukturalnych. Dokument ten podlegać będzie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, a następnie ogłaszany będzie na stronie podmiotowej Gminy Chmielnik w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z art. 22 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji.

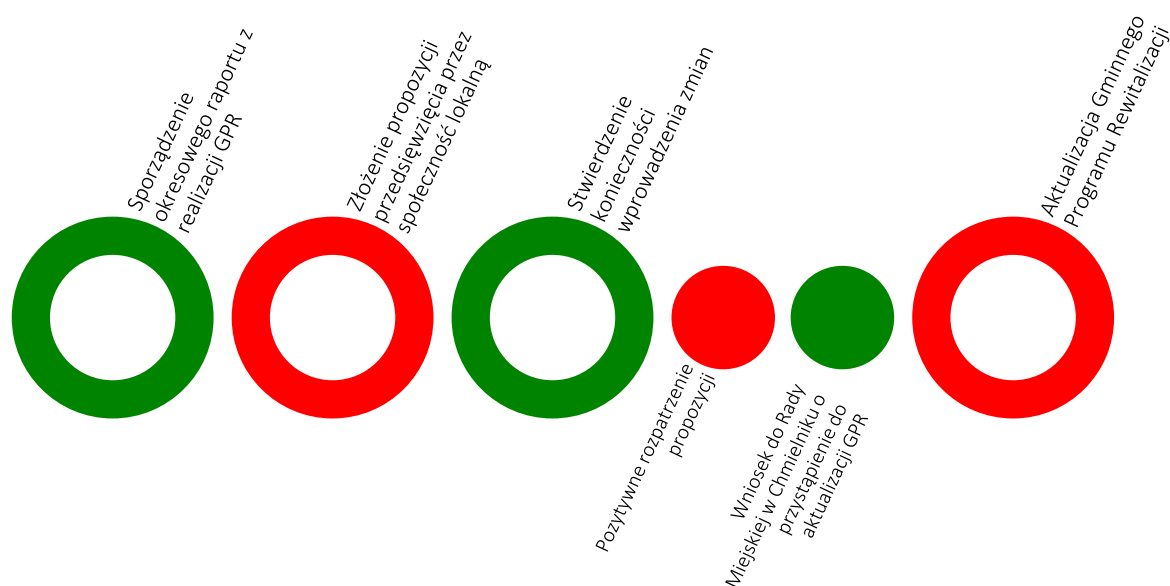

Analiza zachodzących zmian pozwoli stwierdzić, czy skutecznie zostało wyeliminowane zjawisko degradacji i jego negatywne konsekwencje oraz czy w wyniku powadzonego procesu nie zaistniała konieczność skupienia się na problemach wcześniej niewystępujących.

12.3. SYSTEM WPROWADZANIA MODYFIKACJI DO PROGRAMU

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w Programie, w przypadkach uzasadnionych.

Ryc. 26. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik

Źródło: opracowanie własne.

W momencie, gdy Burmistrz Miasta i Gminy Chmielnik wraz z pracownikami Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik z Wydziału Inwestycji i Projektów Strukturalnych w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji zidentyfikują konieczność modyfikacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030, Burmistrz występuje do Rady Miejskiej z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku należy załączyć opinię, że Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030 wymaga aktualizacji wraz z oceną aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto pracownicy Urzędu Miasta i Gminy Chmielnik z Wydziału Inwestycji i Projektów Strukturalnych będą odpowiedzialni za przyjmowanie propozycji przedsięwzięć od interesariuszy procesu rewitalizacji według zasad przez nich ustalonych. Na podstawie zebranych wniosków, pracownicy będą mogli wnioskować do Burmistrza i Rady Miejskiej w Chmielniku o wprowadzenie zmian w treści dokumentu.

Ewentualna zmiana Gminnego Programu Rewitalizacji następuje w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

13. OKREŚLENIE ZMIAN W UCHWAŁACH, O KTÓRYCH MOWA W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 21 CZERWCA 2001 R. O OCHRONIE PRAW LOKATORÓW, MIESZKANIOWYM ZASOBIE GMINY I O ZMIANIE KODEKSU CYWILNEGO

Zgodnie z art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego implementacja Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzi ze sobą szereg zmian podejmowanych uchwałami dotyczących:

1. Wieloletnich programów gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.
2. Zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasad i kryteriów wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel.

Dla Gminy Chmielnik są to:

- Uchwała nr XIV/124/2019 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 21 października 2019 r. w sprawie zmiany uchwały z dnia 29 stycznia 2019 r. Nr IV/33/2019 Rady Miejskiej w Chmielniku w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Chmielnik na lata 2019-2023;
- Uchwała nr XIV/125/2019 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 21 października 2019 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Chmielnik.

Z uwagi na charakter planowanych przedsięwzięć nie przewiduje się zmian w powyższych uchwałach w przypadku wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030.

14. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWALE DOT. KOMITETU REWITALIZACJI

Przed uchwaleniem Gminnego Programu Rewitalizacja została przyjęta uchwała w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji. Nie został jednak jeszcze powołany Komitet Rewitalizacji, dlatego zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy o rewitalizacji nie przewiduje się wprowadzenia zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Przewiduje się ewentualną możliwość późniejszego dokonania zmian w Uchwale regulującej zasady wyboru członków Komitetu Rewitalizacji w celu włączenia przedstawicieli terenu objętego rewitalizacją. Liczebność Komitetu Rewitalizacji może zostać przedyskutowana w przypadku podjęcia zmian w powyższej Uchwale. Ewentualna zmiana uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji następuje w drodze konsultacji społecznych, w trybie, w jakim został on przewidziany w ustawie o rewitalizacji.

15. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji w celu zapewnienia sprawnej realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Takie rozwiązanie można wprowadzić na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta za pomocą odrębnej uchwały przyjmowanej przez radę gminy. Uchwała ta stanowi akt prawa miejscowego. Specjalna Strefa Rewitalizacji może zostać wyznaczona w granicach obszaru rewitalizacji, na okres nie dłuższy niż 10 lat, bez możliwości przedłużenia.

Ze względu na specyfikę przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz plany inwestycyjne Gminy, nie przewiduje się ustanawiania Specjalnej Strefy Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji.

16. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI W ZAKRESIE PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

16.1. WSKAZANIE ZAKRESU ZMIAN W PLANIE OGÓLNYM GMINY

W momencie opracowywania niniejszego Gminnego Programu Rewitalizacji obszar Gminy Chmielnik nie jest objęty planem ogólnym. Do czasu uchwalenia planu ogólnego, ale nie dłużej niż do 31 grudnia 2025 roku dokumentem planistycznym obowiązującym na obszarze rewitalizacji, jak i całej Gminy Chmielnik jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Chmielnik, przyjęte na mocy Uchwały Nr III/24/2002 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 28 grudnia 2002 roku.

Wskazuje się, aby na etapie opracowania planu ogólnego uspołnić jego ustalenia z działaniami wynikającymi z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ponadto zwraca się uwagę na zapisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która w art. 13b pkt 3 lit. o wskazuje, że ustalenia planu ogólnego określa się, uwzględniając m.in. obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji.

16.2. WSKAZANIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO KONIECZNYCH DO UCHWALENIA ALBO ZMIANY

W granicach obszaru rewitalizacji obowiązują 3 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego tj.: „Za Kościółkiem” (przyjęty Uchwałą nr XLI/379/2014 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 14 sierpnia 2014 r. w sprawie zmiany Nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Za Kościółkiem”), osiedla „Dygasińskiego” w Chmielniku (przyjęty Uchwałą nr XXXIV/319/2010 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie zmiany Nr 2 miejscowego planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego osiedla „Dygasińskiego” w Chmielniku) oraz budownictwa wielorodzinnego w Chmielniku (przyjęty Uchwałą nr XXXIV/320/2010 Rady Miejskiej w Chmielniku z dnia 28 stycznia 2010 r. w sprawie zmiany Nr 1 miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego budownictwa wielorodzinnego w Chmielniku).

Realizacja projektów rewitalizacyjnych nie wymaga uchwalenia nowych bądź zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego znajdującego się w granicach obszaru rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie zmieni się przeznaczenie terenów określonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne nie naruszą przepisów określonych w tych dokumentach.

17. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK NR 1: PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Załącznik nr 1 stanowi osobną kartę dokumentu.

ZAŁĄCZNIK NR 2: TABELA EWALUACYJNA

Tab. 32. Tabela ewaluacyjna

Cel	Kierunki działań	Wskaźniki monitorujące	Wartość bazowa	Wartość docelowa (2030)
Cel 1	1.1. 1.2. 1.3. 1.4.	Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym	5,81	4,83
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezrobocia w ogólnej liczbie mieszkańców	1%	0,8%
		Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej dotkniętych problemem alkoholizmu w ogólnej liczbie mieszkańców	0,8%	0,2%
		Udział osób korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców	3,9%	2,6%
		Kwota wypłaconych zasiłków w przeliczeniu na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej	2 700,62	2311,96
		Liczba stwierdzonych przestępstw i wykroczeń (poza zdarzeniami drogowymi i przestępstwami gospodarczymi) w tym czyny karalne nieletnich na 1000 mieszkańców	30,63	14,46
		Liczba osób objętych procedurą "Niebieskiej Karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,49	0,33
Cel 2	2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5.	Liczba przestrzeni i budynków poddanych rewitalizacji	0	16
		Liczba indywidualnych źródeł ciepła na paliwa stałe (węgiel, miał, ekogroszek) w ogólnej liczbie budynków	70,3%	62,2%
		Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowej (kompleksy sportowe i place zabaw)	0	4
		Liczba obiektów komunalnych wymagających termomodernizacji (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, oczyszczalnie ścieków itp.) na 100 mieszkańców	0,47	0,30
		Liczba parków i zieleńców poddanych rewitalizacji	0	3
		Liczba obiektów komunalnych niedostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (mieszkania komunalne, obiekty użyteczności publicznej, itp.) na 100 mieszkańców	2,25	1,5
		Liczba zorganizowanych wydarzeń w oparciu o zrewitalizowane przestrzenie	0	40
Cel 3	3.1. 3.2. 3.3. 3.4.	Liczba zorganizowanych wydarzeń i imprez sportowych, warsztatów i zajęć aktywizujących różne grupy odbiorców	0	40
			0	40

	3.5.	Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno-patriotycznych i kulturalnych w ramach działań rewitalizacyjnych	0	40
	3.6.	Liczba zorganizowanych zajęć dodatkowych i spotkań edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach działań rewitalizacyjnych	0	40
		Liczba uczestników zajęć sportowych	0	1000
		Liczba uczestników zajęć kulturalnych	0	1000
		Liczba uczniów korzystająca z zajęć/warsztatów ekologicznych	0	1000
		Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych przestrzeni	0	3000

Źródło: opracowanie własne.

ZAŁĄCZNIK NR 3: KARTA OCENY PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNEGO

Tab. 33. Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030.

Nazwa przedsięwzięcia		
Jednostka odpowiedzialna	Wskaż jednostki odpowiedzialne za realizację przedsięwzięcia.	
Partnerzy	Wskaż partnerów przedsięwzięcia lub wpisz nie dotyczy.	
Miejsce realizacji	Podaj miejsce realizacji projektu na obszarze rewitalizacji.	
Aktualny status projektu	Podaj aktualny postęp rzeczowy projektu: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”	
Termin realizacji	Planowany	Podaj planowaną datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
	Rzeczywisty	Podaj rzeczywistą datę rozpoczęcia i zakończenia projektu
Opis realizacji projektu	Opisz zrealizowany projekt oraz zakres zrealizowanych zadań, podaj cel przedsięwzięcia, wskaż jakie problemy rozwiązuje, określ udział interesariuszy rewitalizacji w tworzeniu i realizacji przedsięwzięcia.	
Rezultaty projektu	Podaj efekty zrealizowanego projektu oraz ich wpływ na negatywne zjawiska w szczególności w sferze społecznej, oraz w sferach: gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej.	
Nazwa wskaźnika odpowiadająca realizacji projektu i jego wartość	Wskaźnik produktu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika produktu realizacji celów i przedsięwzięć.
	Wskaźnik rezultatu	Podaj nazwę i wartość wskaźnika rezultatu realizacji celów i przedsięwzięć.
Wartość projektu	Wskaż całkowitą wartość projektu	
Poniesione koszty	Wskaż dotychczas poniesione koszty projektu	
Dofinansowanie UE	Określ wartość dofinansowania ze środków unijnych	
Program wsparcia	Wskaż fundusz, program wsparcia i działanie, w ramach którego został zrealizowany projekt	

Źródło: opracowanie własne.

SPIS TABEL

Tab. 1. Jednostki analityczne Miasta Chmielnik	8
Tab. 2. Obszary zdegradowane na terenie Gminy Chmielnik, tj. jednostki, dla których wskaźnik syntetyczny przyjął w sferze społecznej wartości poniżej 0 oraz dla których stwierdzono występowanie zjawisk kryzysowych w co najmniej jednej z pozostałych sfer	11
Tab. 3. Przedstawienie wyników analizy wskaźnikowej przeprowadzonej dla Gminy Chmielnik w podziale na jednostki analityczne.....	12
Tab. 4. Porównanie wskaźników dla sfery społecznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik	21
Tab. 5. Wybrane informacje o dostępie do mieszkań komunalnych i socjalnych w Gminie Chmielnik..	24
Tab. 6. Lokalizacja punktów monitoringu gminnego na obszarze rewitalizacji	27
Tab. 7. Podmioty świadczące usługi społeczne i kulturalne na terenie Gminy Chmielnik.....	30
Tab. 8. Porównanie wskaźników dla sfery gospodarczej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik...	34
Tab. 9. Porównanie wskaźników dla sfery środowiskowej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik	38
Tab. 10. Stan powietrza atmosferycznego w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi w strefie świętokrzyskiej w 2022 roku	40
Tab. 11. Realizacja Programu „Czyste Powietrze” w Gminie Chmielnik wg. stanu na III kwartał 2023 r.40	
Tab. 12. Porównanie wskaźników dla sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik	43
Tab. 13. Charakterystyka wybranych przestrzeni zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji	44
Tab. 14. Porównanie wskaźników dla sfery technicznej obszaru rewitalizacji oraz Gminy Chmielnik ...	52
Tab. 15. Charakterystyka wybranych obiektów komunalnych w granicach obszaru rewitalizacji.....	53
Tab. 16. Charakterystyka wybranych organizacji pozarządowych funkcjonujących na obszarze rewitalizacji	60
Tab. 17. Cele i kierunki rewitalizacji	69
Tab. 18. Opis projektu zintegrowanego nr 1.....	71
Tab. 19. Opis projektu zintegrowanego nr 2.....	75
Tab. 20. Opis projektu zintegrowanego nr 3.....	79
Tab. 21. Opis projektu zintegrowanego nr 4.....	83
Tab. 22. Opis projektu zintegrowanego nr 5.....	86
Tab. 23. Opis projektu zintegrowanego nr 6.....	89
Tab. 24. Charakterystyka przedsięwzięcia uzupełniającego nr 1	92
Tab. 25. Charakterystyka przedsięwzięcia uzupełniającego nr 2	93
Tab. 26. Opis dokumentów strategicznych gminy realizowanych przez Gminny Program Rewitalizacji	95
Tab. 27. Komplementarność problemowa przedsięwzięć rewitalizacyjnych	108
Tab. 28. Powiązania między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi	109
Tab. 29. Wykaz projektów zrealizowanych w poprzednich latach przy wsparciu środków pochodzących z funduszy europejskich.....	111

Tab. 30. Szacunkowe ramy finansowe podstawowych i uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych	118
Tab. 31. Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	122
Tab. 32. Tabela ewaluacyjna	132
Tab. 33. Karta oceny przedsięwzięcia rewitalizacyjnego - narzędzie służące do monitoringu realizacji poszczególnych przedsięwzięć realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik na lata 2024-2030.	135

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy Chmielnik na tle powiatu kieleckiego oraz województwa świętokrzyskiego.....	7
Ryc. 2. Granice jednostek analitycznych na terenie Gminy Chmielnik.....	10
Ryc. 3. Poglądowa mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Chmielnik	13
Ryc. 4. Poglądowa mapa obszaru rewitalizacji Gminy Chmielnik.....	14
Ryc. 5. Struktura przestrzenno-funkcjonalna obszaru rewitalizacji.....	17
Ryc. 6. Mapa istniejących zabytków nieruchomych znajdujących się na obszarze rewitalizacji wpisanych do Rejestru Zabytków Nieruchomych oraz Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków Nieruchomych	20
Ryc. 7. Przykłady aktów wandalizmu w postaci graffiti na obszarze rewitalizacji	26
Ryc. 8. Sytuacja demograficzna w granicach obszaru rewitalizacji	28
Ryc. 9. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze społecznej według ankietowanych.....	32
Ryc. 10. Odpowiedzi ankietowanych na zadane pytania dotyczące sfery społecznej	33
Ryc. 11. Przykłady przedsiębiorstw świadczących usługi występujących na obszarze rewitalizacji	36
Ryc. 12. Przykłady pustych przestrzeni dostępnych na wynajem występujących na obszarze rewitalizacji	36
Ryc. 13. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze gospodarczej według ankietowanych.....	37
Ryc. 14. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze środowiskowej według ankietowanych.....	41
Ryc. 15. Odpowiedzi ankietowanych na zadane pytanie dotyczące sfery środowiskowej.....	42
Ryc. 16. Teren Placu Miejskiego – Rynku	47
Ryc. 17. Tereny zieleni urządzonej – Park Niepodległości, Park im. Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz Skwer Strażaka.....	49
Ryc. 18. Przykłady budynków obniżających ogólną estetykę centrum Chmielnika	50
Ryc. 19. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej według ankietowanych	51
Ryc. 20. Przykłady obiektów wymagających poprawy stanu technicznego na obszarze rewitalizacji	55
Ryc. 21. Ocena problemów występujących na obszarze rewitalizacji w sferze technicznej według ankietowanych.....	56
Ryc. 22. Struktura części programowej Gminnego Programu Rewitalizacji	68
Ryc. 23. Szacunkowe zestawienie wartości przedsięwzięć rewitalizacyjnych	117
Ryc. 24. Struktura zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik.....	121
Ryc. 25. Dokumentacja fotograficzna z przeprowadzonych warsztatów rewitalizacyjnych.....	125
Ryc. 26. Schemat wprowadzania zmian do Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Chmielnik .	128